

Izabella Lutze
Maria Jankowska

Raport z ogólnopolskich badań potrzeb kadr systemu oświaty w zakresie zasobów dydaktycznych i metodycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży

Przedszkola – szkoły – placówki doskonalenia

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Autorka: Izabella Lutze

Współpraca: Maria Jankowska

Redakcja językowa: Michał Pranke

Projekt okładki: Zuzanna Gułaj

Skład: Wojciech Maciejczyk

Wydawca:

Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

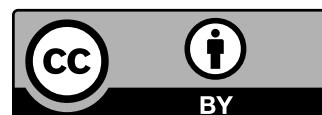
tel. (22) 241 71 00; www.ibe.edu.pl

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Publikacja dostępna na licencji Creative Commons

Uznanie Autorstwa 4.0.

ISBN: 978-83-68313-63-5

DOI: 10.24131/9788368313635

Copyright© Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2025.

Wzór cytowania:

Lutze, I., Jankowska, M.(2025). *Raport z ogólnopolskich badań potrzeb kadr systemu oświaty w zakresie zasobów dydaktycznych i metodycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży. Przedszkola – szkoły – placówki doskonalenia*. Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy.

Raport przygotowany w ramach realizacji zadania „Rozwijanie zasobów systemowych wspierających dostępność” – działanie 1.1: Przeprowadzenie i przygotowanie analizy zasobów (z uwzględnieniem produktów i rezultatów PO WER) i potrzeb (w kontekście narzędzi, produktów, kompetencji, kwalifikacji) kadr systemu oświaty w zakresie edukacji włączającej ze szczególnym uwzględnieniem projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień, finansowanego z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (nr FERS.01.06-IP.05-0002/23) pn. „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży”.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Informacja na temat celów badania	5
1.2. Założenia edukacji włączającej	6
1.2.1. Dostępna szkoła	6
1.2.2. Szczególne potrzeby edukacyjne w ujęciu statystycznym	6
2. Informacje o badaniu	11
2.1. Zakres badania	11
2.2. Uczestnicy badania	11
2.3. Okres realizacji badania i jego przebieg	12
2.4. Konstrukcja narzędzia badawczego	12
3. Wyniki badania	14
3.1. Szkoły i przedszkola	14
3.1.1. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu do pracy z dziećmi i młodzieżą	21
3.1.2. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą	29
3.1.3. Elektroniczne zasoby metodyczne służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym	39
3.1.4. Ocena dostępności zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych	46
3.1.5. Katalogowanie i oznakowanie zasobów metodycznych	55

3.2. Placówki doskonalenia nauczycieli	61
3.2.1. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu do pracy z dziećmi i młodzieżą	62
3.2.2. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą	63
3.2.3. Zapotrzebowanie na elektroniczne zasoby metodyczne służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym	65
3.2.4. Ocena dostępności zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych	68
3.2.5. Katalogowanie i oznakowanie zasobów metodycznych	70
4. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje do dalszych działań	72
5. Bibliografia	76
6. Aneks	77
6.1. Ankieta	77
6.2. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.1	85
6.3. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.2	88
6.4. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.3	94
6.5. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.4	100
6.6. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 3.1	106

1. Wprowadzenie

1.1. Informacja na temat celów badania

Badanie ankietowe skierowane do kadr systemu oświaty zostało przygotowane i przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych we współpracy z Departamentem Edukacji Włączającej w Ministerstwie Edukacji Narodowej jako jeden z etapów prac zaplanowanych w projekcie finansowanym z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (nr FERS.01.06-IP.05-0002/23) pn. „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży” w ramach zadania 1: Rozwijanie zasobów systemowych wspierających dostępność, działania 1.1: Przeprowadzenie i przygotowanie analizy zasobów (z uwzględnieniem produktów i rezultatów PO WER) i potrzeb (w kontekście narzędzi, produktów, kompetencji, kwalifikacji) kadr systemu oświaty w zakresie edukacji włączającej ze szczególnym uwzględnieniem projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień.

Celem przeprowadzonego badania była analiza potrzeb nauczycieli i specjalistów, w tym kadry zarządzającej szkoł¹ i placówek doskonalenia nauczycieli, w zakresie zasobów dydaktycznych i metodycznych dostosowywanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży. W badaniu podjęto próbę uzupełnienia wiedzy na temat zasobów dydaktycznych i metodycznych, z których korzystają praktycy bezpośrednio pracujący z dziećmi i młodzieżą, a także opinii kadr systemu oświaty dotyczących brakujących materiałów w ogólnodostępnych zasobach edukacyjnych. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyły zarówno kwestii związanych z przygotowaniem się do prowadzenia zajęć, jak i zapewnienia różnorodnych dostępnych merytorycznie i cyfrowo materiałów, które mogą być wykorzystane w procesie edukacyjnym. Ponadto istotne było poznanie potrzeb w zakresie oznakowania materiałów w celu ich łatwego wyszukiwania przez nauczycieli i specjalistów.

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego posłużą do dalszych działań zaplanowanych w projekcie, ukierunkowanych na wsparcie nauczycieli i specjalistów w bezpośredniej pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi. Działania te obejmują w szczególności dokonanie przeglądu obecnych zasobów, wybór najbardziej wartościowych materiałów dydaktycznych i metodycznych oraz wprowadzenie zmian w materiałach w oparciu o wiedzę o projektowaniu uniwersalnym i racjonalnych usprawnieniach. Opracowanie

¹ Przez określenie szkoła należy rozumieć również przedszkole – zgodnie z art. 4 pkt 1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 737, 854).

dostosowań ma umożliwić wykorzystanie wyżej wymienionych materiałów na różnych etapach oceny funkcjonalnej i w pracy z uczniami.

1.2. Założenia edukacji włączającej

1.2.1. Dostępna szkoła

Dostępna szkoła to miejsce świadome i otwarte wobec zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży. Dostępność edukacji dla dzieci i młodzieży obejmuje kilka obszarów, w tym obszar związany z dostępnością dydaktyczną oraz wychowawczo-profilaktyczną rozumianą jako działania ukierunkowane na wsparcie uwzględniające indywidualne i rozwojowe potrzeby dzieci i młodzieży. Są to potrzeby wynikające z różnic indywidualnych w rozwoju, indywidualnych zasobów i możliwości dzieci i uczniów oraz doświadczanych trudności w uczeniu się, rozpoznawane w toku nauczania. Szczególne potrzeby edukacyjne i rozwojowe dzieci i młodzieży wynikające z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, opinii i diagnoz wydanych przez poradnie pedagogiczno-psychologiczne czy trudności wynikających ze stanu zdrowia, w tym stanu zdrowia psychicznego i trudności emocjonalnych, nie powinny być przeszkodą w uczęszczaniu do szkoły i osiągania w niej sukcesów. Dlatego zapewnienie przez szkołę warunków do nauki i rozwoju dzieci i uczniów z wykorzystaniem projektowania uniwersalnego w edukacji oraz uniwersalnych instrumentów wsparcia w toku specjalnej organizacji nauki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest jednym z kluczowych wyzwań dostępnej szkoły.

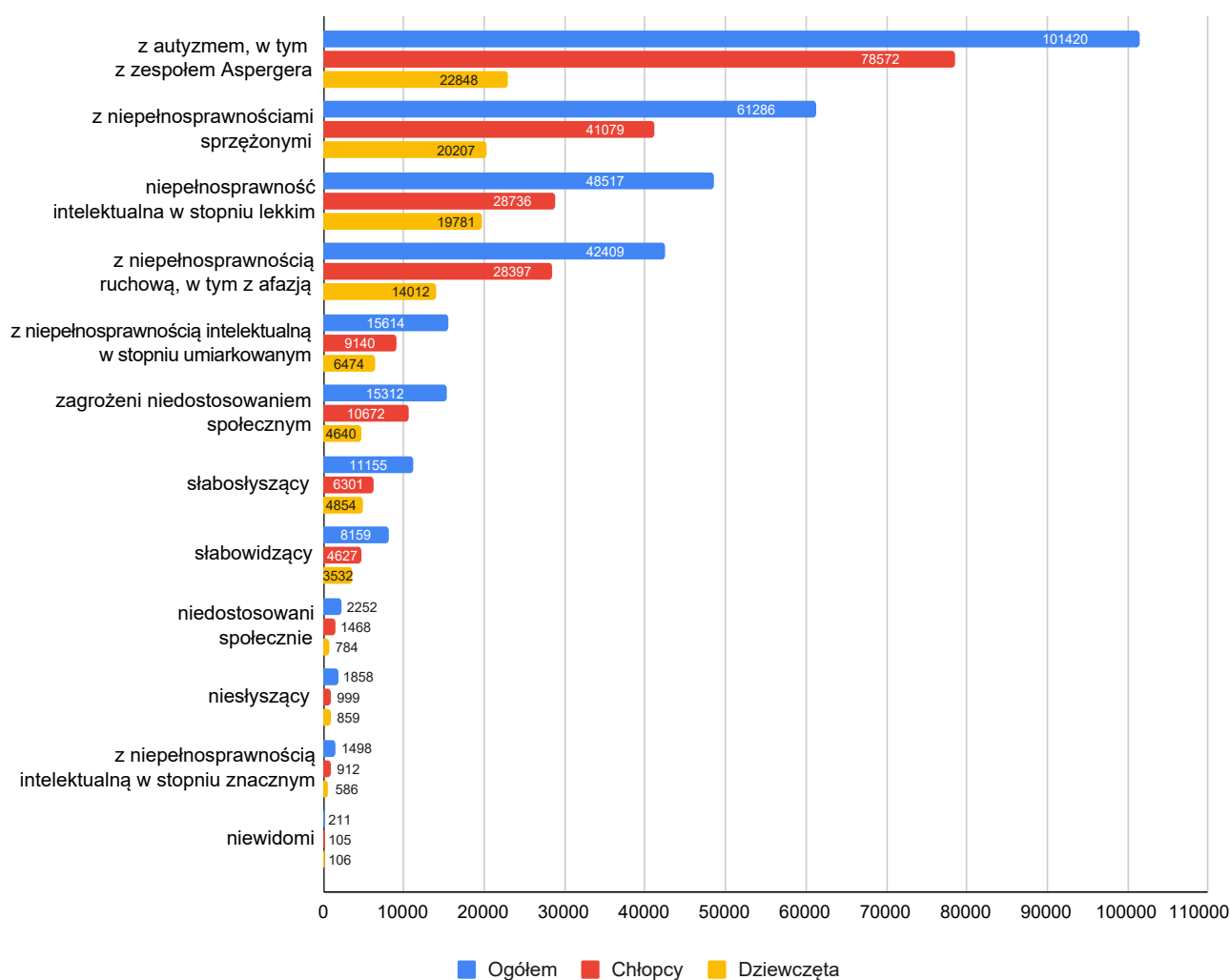
1.2.2. Szczególne potrzeby edukacyjne w ujęciu statystycznym

W roku szkolnym 2022/2023 do szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczęszczało ponad 4,8 mln uczniów, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych ponad 1,5 mln dzieci (GUS, 2023, s. 1–2). Dane z bazy Systemu Informacji Oświatowej wskazują, że w tym samym roku szkolnym **ponad 300 tys. dzieci i uczniów posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność oraz niedostosowanie i zagrożenie niedostosowaniem społecznym, co stanowi niemal 5% populacji uczniów**. Tabela poniżej prezentuje dane dotyczące liczby uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w systemie edukacji w roku szkolnym 2022/2023 w podziale na określone w orzeczeniu potrzeby. Wyróżniającą się grupę stanowią uczniowie z autyzmem, w tym zespołem Aspergera, którzy stanowią niemal 35% wszystkich uczniów z niepełnosprawnościami. Drugą liczną grupę stanowią uczniowie z niepełnosprawnościami

sprzężonymi – 21%, trzecia co do wielkości jest grupa uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim – 16,6% wszystkich uczniów z niepełnosprawnościami. Na wykresie zaprezentowano udział płci.

Wykres 1

Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w roku szkolnym 2022/2023 wg płci

Źródło: dane wg stanu bazy Systemu Informacji Oświatowej (SIO) na dzień 27.10.2023 r.

Tabela 1

Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w roku szkolnym 2022/2023

Rodzaj orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego		Liczba wydanych orzeczeń	Ogółem
Niepełnosprawność	z niepełnosprawnościami sprzężonymi	61 286	292 127
	niewidomi	211	
	słabowidzący	8 159	
	niesłyszący	1 858	
	słabosłyszący	11 155	
	z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją	42 409	
	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	101 420	
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	48 517	
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym	15 614	
	z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym	1 498	
Niedostosowanie społeczne	niedostosowani społecznie	2 252	17 564
	zagrożeni niedostosowaniem społecznym	15 312	
Liczba orzeczeń ogółem			309 691
Liczba uczniów ogółem (bez dorosłych)			6 405 046
Odsetek uczniów z orzeczeniami w populacji			4,84%

Źródło: dane wg stanu bazy SIO na dzień 27.10.2023 r.

W samym roku szkolnym 2022/2023 wydano ponad 130 tys. orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, a także ponad 40 tys. opinii o potrzebie wczesnego wspomagania, ponad 2,2 tys. orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, ponad 150 tys. opinii w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce, niemal 78 tys. opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia oraz ponad 60 tys. opinii

o specyficznych trudnościach w uczeniu się. Widoczny jest stały wzrost liczby wydawanych opinii i orzeczeń na przestrzeni ostatnich 4 lat szkolnych.

Poniższa tabela przedstawia, w jaki sposób następowały zmiany w tym zakresie dla wybranych orzeczeń i opinii na przestrzeni lat 2019–2023.

Tabela 2

Liczba orzeczeń i wybranych opinii wydanych w danym roku szkolnym

Rodzaj orzeczenia/opinii	Rok szkolny				
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	Wzrost %
Opinia o potrzebie wczesnego wspomagania	25 089	33 720	39 539	44 049	75,60%
Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	2 099	2 204	2 295	2 258	7,60%
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	84 792	95 860	112 160	130 478	53,90%
Opinia w sprawie odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego	10 722	12 365	12 530	13 380	24,80%
Opinia w sprawie zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego	1 166	1 257	1 424	1 623	39,20%
Opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	58 281	64 037	71 164	78 759	35,10%
Opinia o specyficznych trudnościach w uczeniu się	48 472	50 202	59 180	63 149	30,30%
Opinia w sprawie udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	2 806	2 285	2 219	2 331	-16,90%
Opinia w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce	113 640	125 515	134 169	153 482	35,10%

Rodzaj orzeczenia/opinii	Rok szkolny				
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	Wzrost %
Opinia w sprawie pierwszeństwa w przyjęciu do szkoły ponadpodstawowej ucznia z problemami zdrowotnymi ograniczającymi możliwość wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia	655	709	861	1 054	60,90%
Opinia w sprawie objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej	530	624	623	687	29,60%

Źródło: dane wg stanu bazy SIO na dzień 23.07.2024 r.

2. Informacje o badaniu

2.1. Zakres badania

Badanie obejmowało zagadnienia związane z potrzebami kadr systemu oświaty w zakresie korzystania oraz katalogowania zasobów możliwych do wykorzystania przez kadrę zarządzającą, nauczycieli i specjalistów z przedszkoli, szkół i placówek doskonalenia nauczycieli.

Pytania szczegółowe odnosiły się do następujących treści:

1. rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych i dydaktycznych,
2. potrzeb w zakresie zasobów metodycznych i dydaktycznych,
3. sposobu katalogowania i oznakowania zasobów.

W przeprowadzonym badaniu uwzględniono podział na dwa główne rodzaje materiałów: dydaktyczne i metodyczne. Analiza zasobów dydaktycznych obejmowała materiały służące do nauczania i uczenia się, które są dostępne nieodpłatnie w internecie na otwartych licencjach Creative Commons – dla wszystkich, bez ograniczeń i barier. Mogą one być wykorzystywane zarówno przez nauczycieli, jak i samych uczniów. Należą do nich m.in. scenariusze lekcji przedmiotowych lub wychowawczych, scenariusze warsztatów psychoedukacyjnych, profilaktycznych, rozwijających umiejętności społeczno-emocjonalne uczniów, zawierające w szczególności przykłady prac domowych, ćwiczeń, zadań, quizów, kart pracy. Drugą grupę analizowanych zasobów stanowiły materiały metodyczne w postaci artykułów, poradników i innych publikacji o charakterze metodycznym, wspierających proces dydaktyczny lub profilaktyczno-wychowawczy, które są dostępne nieodpłatnie na otwartych licencjach Creative Commons na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (ZPE) oraz innych platformach i stronach internetowych (m.in. stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji – ORE, platformie doskonaleniewsieci.pl, stronach projektów edukacyjnych finansowanych z funduszy Unii Europejskiej oraz w innych ogólnodostępnych zasobach internetowych), opisujące efektywne sposoby nauczania określonego przedmiotu lub nauczania zintegrowanego, lub prowadzenia działań wychowawczo-profilaktycznych.

2.2. Uczestnicy badania

Badanie ankietowe było skierowane do kadry przedszkoli, szkół i placówek doskonalenia nauczycieli (zarówno placówek publicznych, jak i niepublicznych). Badaniem objęto kadrę:

- przedszkoli,
- szkół podstawowych (klas I–III, klas IV–VIII),

- szkół ponadpodstawowych (techników, liceów),
- szkół branżowych I/II stopnia.

W badaniu wzięły udział następujące grupy respondentów:

- kadra zarządzająca (dyrektorzy przedszkoli, dyrektorzy szkół),
- nauczyciele (wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej, współorganizujący kształcenie, nauczyciele przedmiotu),
- kadry wspierające pracę dydaktyczną (asystenci ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- nauczyciele specjaliści (np. doradcy zawodowi, psychologowie, pedagogowie, logopedzi).

Uczestnikami badania, w przypadku publicznych i niepublicznych placówek doskonalenia nauczycieli, byli dyrektorzy placówki doskonalenia nauczycieli, nauczyciele konsultanci, nauczyciele-doradcy metodyczni oraz specjaliści niebędący nauczycielami, pracujący w placówce. Każdorazowo odbiorcy byli proszeni o wskazanie obszaru lub przedmiotu wsparcia, w jakim się specjalizują w placówce.

2.3. Okres realizacji badania i jego przebieg

Badanie ankietowe było prowadzone w okresie od 4 do 21 czerwca 2024 r. Dane zbierano z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety pn. *Ocena funkcjonalna oraz podnoszenie dostępności edukacji*. Ankieta została opracowana przez ekspertki i ekspertów Instytutu Badań Edukacyjnych. Udostępniono ją przedszkolom, szkołom i placówkom doskonalenia nauczyciela za pomocą Systemu Informacji Oświatowej (SIO) – w Strefie Pracownika, w module Ankiety – oraz za pomocą zewnętrznego linku do ankiety wygenerowanego na potrzeby badania. Ze ścieżki dostępnej w SIO korzystała w szczególności kadra zarządzająca, natomiast z linku głównie nauczyciele i specjaliści, którzy nie posiadają uprawnień do SIO.

2.4. Konstrukcja narzędzia badawczego

Kwestionariusz ankiety pn. *Ocena funkcjonalna oraz podnoszenie dostępności edukacji* składał się z trzech części:

- część I stanowiła metryczka, obejmująca w szczególności informacje dotyczące osoby wypełniającej ankietę związane m.in. z rodzajem specjalności czy typem placówki, w której dana osoba pracuje (5 pytań);

- część II dotyczyła oceny zapotrzebowania na materiały metodyczne w obszarze edukacji włączającej ze szczególnym uwzględnieniem projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień (4 pytania);
- część III obejmowała ocenę sposobu katalogowania elektronicznych zasobów metodycznych i diagnostycznych (1 pytanie).

Ankieta była w pełni anonimowa. Kwestionariusz ankiety załączono w aneksie do raportu (podrozdział 6.1).

Większość pytań miała charakter zamknięty i wymagała wskazania odpowiedzi w danym polu adekwatnie do dokonanej oceny, w przedstawionej skali zgodnie z zaprezentowaną w arkuszu kafeterią odpowiedzi.

3. Wyniki badania

3.1. Szkoły i przedszkola

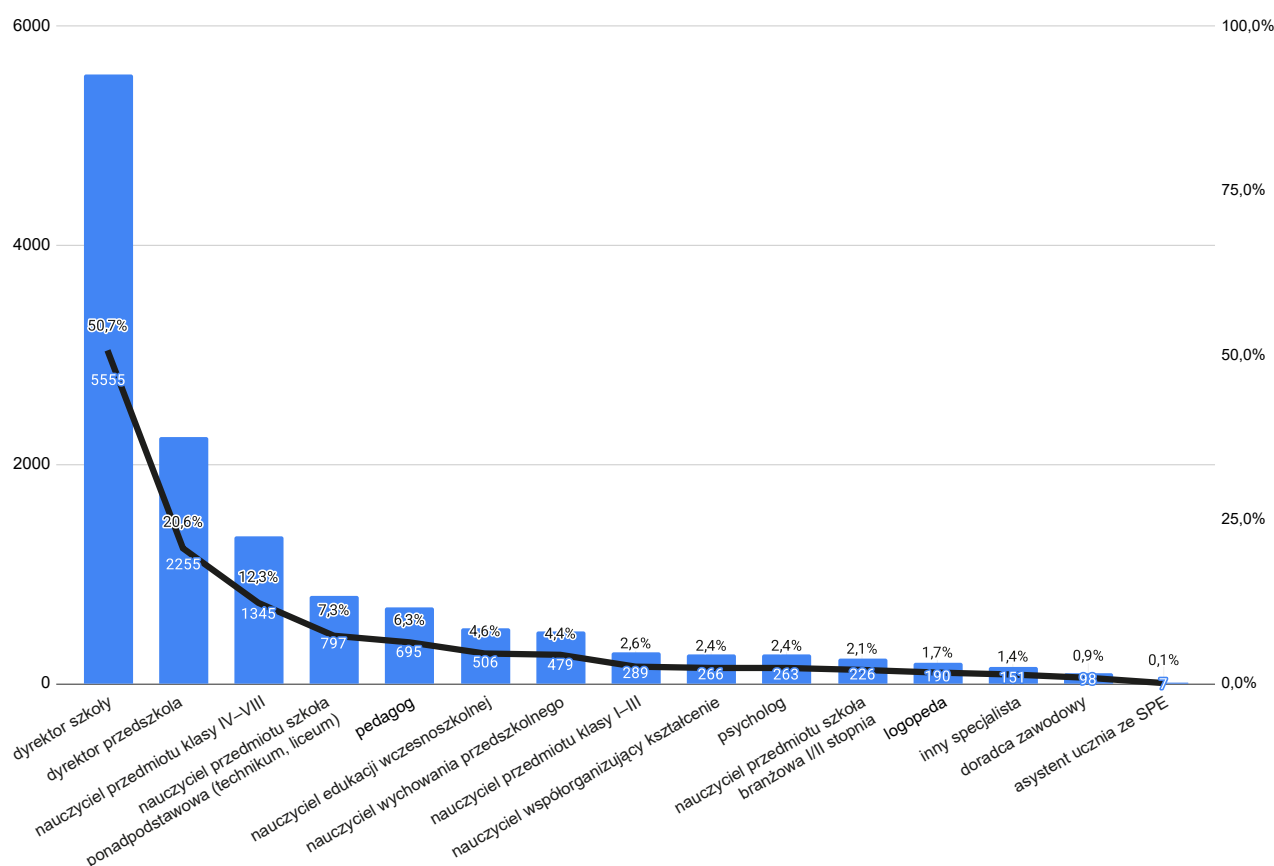
Uczestnicy badania

W badaniu wzięło udział 10 963 osób – pracowników szkół i przedszkoli. Największą grupę stanowili **dyrektorzy szkół** (5555 osób) oraz **przedszkoli** (2255 osób). Najmniej udzielonych odpowiedzi pochodziło od asystentów uczniów ze SPE (dalej: ASPE)² i doradców zawodowych. Z kolei analiza danych dotyczących nauczycieli przedmiotu, którzy wypełnili ankietę, pokazuje, że **najliczniejszą wśród nich grupę stanowili nauczyciele klas IV–VIII szkół podstawowych** – 12,3% wszystkich uczestników badania (zob. wykres 2). W związku z tym, że w formularzu ankiety respondenci mogli wskazać więcej niż jedną z pełnionych w szkole funkcji, łączna liczba funkcji pełnionych przez badanych jest większa niż liczba respondentów.

² Mała liczba uczestników badania będących ASPE wynika z faktu, że były to osoby zatrudniane w ramach projektu pilotażowego prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. W całej Polsce planowane było zatrudnienie 640 ASPE. Pilotaż zakończył się we wrześniu 2023 r. – zatem niska liczba odpowiedzi wynika z tego, że działania ASPE nie mają zapewnionego dalszego finansowania, a także tego, że zadania ASPE dotyczą przede wszystkim usług opiekuńczo-asystenckich – nie są więc związane bezpośrednio z działaniami metodyczno-dydaktycznymi, których dotyczyły badania ankietowe.

Wykres 2

Uczestnicy badania wg pełnionej w szkole funkcji (dane liczbowe i dane proc.)

Źródło: oprac. własne. Dane procentowe nie sumują się do 100, ponieważ można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Biorąc pod uwagę wielkość miejscowości, w której pracuje osoba uczestnicząca w badaniu, najliczniejszą grupą jest **kadra zarządzająca przedszkoli i szkół znajdujących się na terenach wiejskich i w miastach do 10 tys. mieszkańców** (zob. tabela 4).

Tabela 4

Liczba osób uczestniczących w badaniu wg funkcji i wielkości miejscowości

Funkcja osoby uczestniczącej w badaniu	Wieś i miasto do 10 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 10 tys. do 100 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 100 tys. do 500 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców	Ogółem
Dyrektor przedszkola	1 041	606	426	182	2 255

Funkcja osoby uczestniczącej w badaniu	Wieś i miasto do 10 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 10 tys. do 100 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 100 tys. do 500 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców	Ogółem
Dyrektor szkoły	3 228	1 405	770	152	5 555
Nauczyciel wychowania przedszkolnego	232	111	110	26	479
Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej	309	118	65	14	506
Nauczyciel współorganizujący kształcenie	135	96	26	9	266
Asystent ucznia ze SPE	3	1	1	2	7
Doradca zawodowy	48	31	18	1	98
Psycholog	121	85	47	10	263
Pedagog	373	192	98	32	695
Logopeda	113	48	27	2	190
Nauczyciel przedmiotu klas I–III	178	64	43	4	289
Nauczyciel przedmiotu klas IV–VIII	778	354	194	19	1 345
Nauczyciel przedmiotu – szkoła ponadpodstawowa (technikum, liceum)	122	368	266	41	797

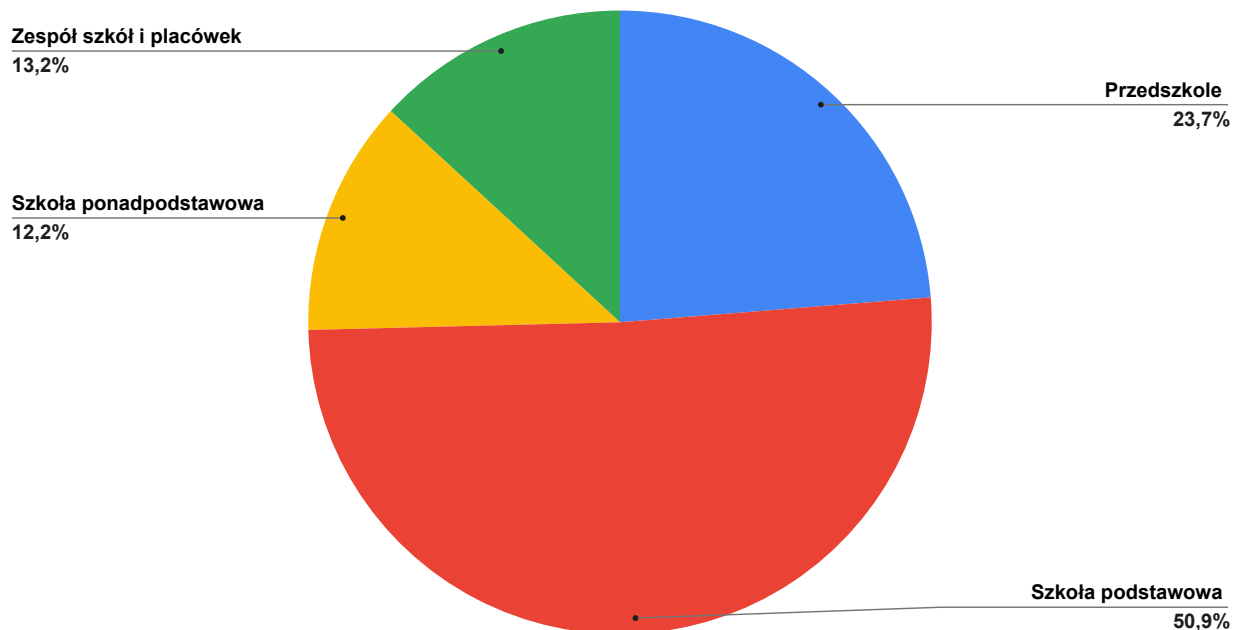
Funkcja osoby uczestniczącej w badaniu	Wieś i miasto do 10 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 10 tys. do 100 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 100 tys. do 500 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców	Ogółem
Nauczyciel przedmiotu – szkoła branżowa I/II stopnia	31	136	56	3	226
Inny specjalista	75	47	23	6	151
Ogółem	6 787	3 662	2 170	503	13 122

Źródło: oprac. własne.

Z związku z tym, że wyłącznie kadra zarządzająca miała możliwość podania w ankiecie udostępnionej w SIO numeru Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych (RSPO) jednostki, dla tej części badanych dostępne są szczegółowe dane jednostek, w których pracują uczestnicy badania, tj. dla 8105 jednostek. Nieco ponad połowa z nich to szkoły podstawowe (4138), kolejną najliczniejszą grupą stanowią przedszkola (1901), dalej zespoły szkół i placówek oświatowych (1071) i szkoły ponadpodstawowe (995) (zob. wykres 3).

Wykres 3

Uczestnicy badania wg typu jednostki, który reprezentują

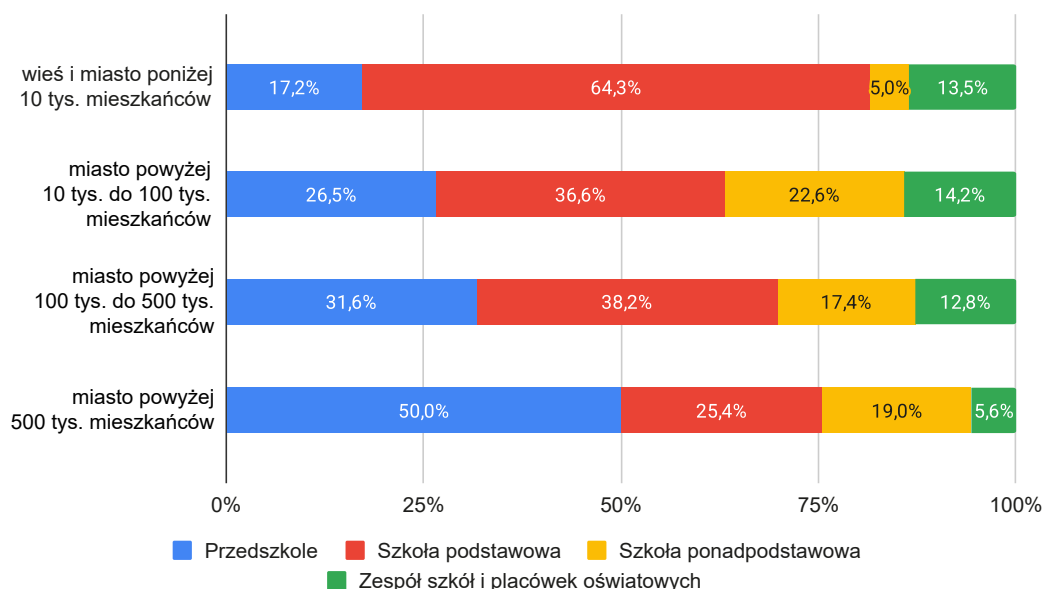

Źródło: oprac. własne.

Najliczniejszą grupę respondentów stanowili przedstawiciele szkół podstawowych (50,9%) z terenów wiejskich i miast do 10 tys. mieszkańców oraz przedszkoli (23,7%), przy czym przedszkola najliczniej reprezentowane były z miast 500 tys. mieszkańców (zob. wykres 4).

Wykres 4

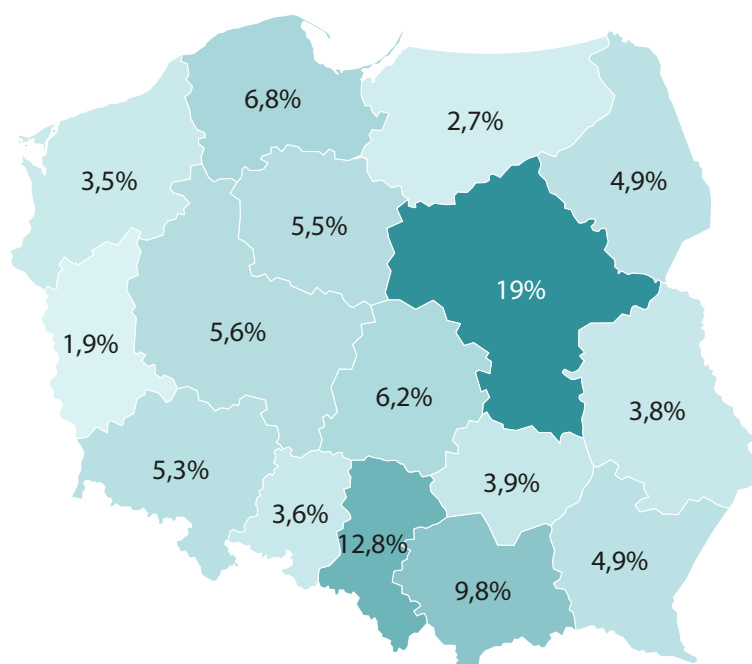
Jednostki uczestniczące w badaniu wg wielkości miejscowości

Źródło: oprac. własne.

Wykres 5

Jednostki uczestniczące w badaniu w podziale na województwa

Źródło: oprac. własne.

Tabela 5

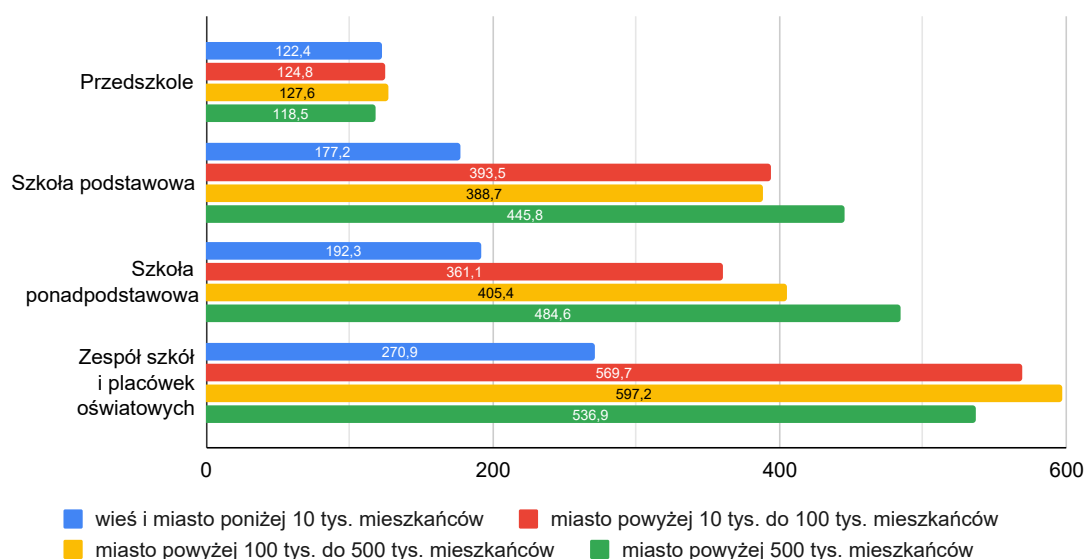
Jednostki uczestniczące w badaniu w danym województwie

Województwo	Liczba szkół i przedszkoli	Udział % w badanej próbie
dolnośląskie	427	5,3%
kujawsko-pomorskie	449	5,5%
lubelskie	308	3,8%
lubuskie	151	1,9%
łódzkie	498	6,1%
małopolskie	797	9,8%
mazowieckie	1 538	19,0%
opolskie	289	3,6%
podkarpackie	393	4,8%
podlaskie	399	4,9%
pomorskie	553	6,8%
śląskie	1 033	12,7%
świętokrzyskie	315	3,9%
warmińsko-mazurskie	223	2,8%
wielkopolskie	451	5,6%
zachodniopomorskie	281	3,5%
Ogółem	8 105	100,0%

Źródło: oprac. własne.

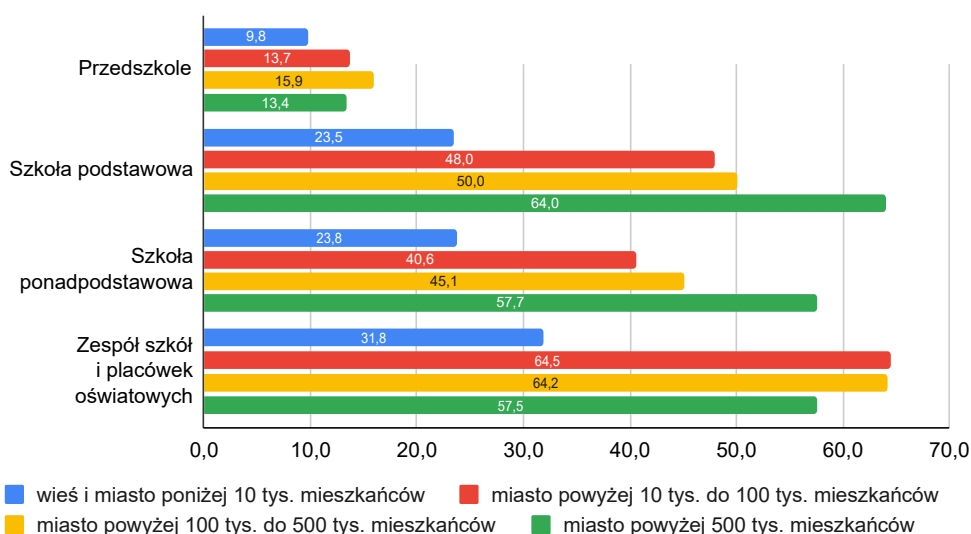
Najwięcej jednostek uczestniczących w badaniu ma swoją siedzibę w **województwie mazowieckim, śląskim i małopolskim**. Najmniej zaś w **województwie lubuskim i warmińsko-mazurskim** (zob. tabela 6).

Średnia liczba dzieci i młodzieży uczęszczających odpowiednio do przedszkoli i szkół podstawowych była najmniejsza w szkołach położonych na terenach wiejskich i w miastach do 10 tys. mieszkańców. Najniższa średnia liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli była w jednostkach znajdujących się w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców (zob. wykres 6).

Wykres 6**Średnia liczba uczniów w badanych jednostkach wg wielkości miejscowości**

Źródło: oprac. własne.

Odpowiednio do wysokiej średniej liczby uczniów w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców, w nich też obserwujemy wysoką średnią liczbę etatów zatrudnionych nauczycieli, odpowiednio średnio 64 etaty i 57,7 etatu. Warto odnotować, że zespoły szkół i placówek oświatowych zlokalizowane w miastach od 10 tys. do 100 tys. mieszkańców i od 100 do 500 tys. mieszkańców charakteryzują się najwyższą średnią liczbą etatów zatrudnionych nauczycieli (zob. wykres 7).

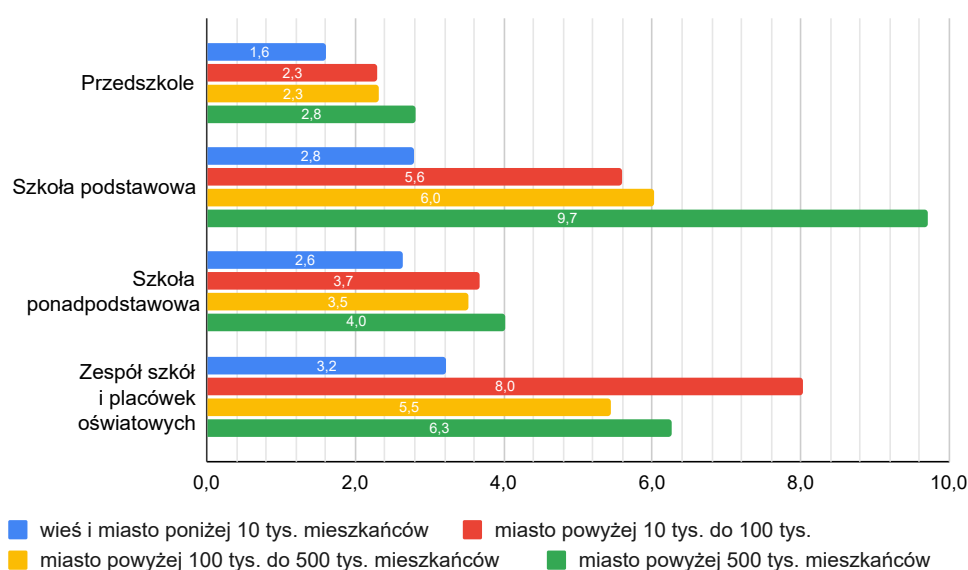
Wykres 7**Średnia liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w badanych jednostkach wg wielkości miejscowości**

Źródło: oprac. własne.

Biorąc pod uwagę średnią liczbę etatów zatrudnionych nauczycieli specjalistów, to najniższa średnia tych etatów (1,6) przypada na przedszkola zlokalizowane na wsi i w miastach do 10 tys. mieszkańców, natomiast najwyższa średnia etatów nauczycieli specjalistów (9,7) przypada na szkoły podstawowe mające siedzibę w **miastach powyżej 500 tys. mieszkańców** (zob. wykres 8).

Wykres 8

Średnia liczba etatów nauczycieli specjalistów zatrudnionych w badanych jednostkach wg wielkości miejscowości

Źródło: oprac. własne.

3.1.1. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu do pracy z dziećmi i młodzieżą

Nauczyciele i specjaliści mają dostęp do wielu zasobów elektronicznych przeznaczonych do pracy z dziećmi i młodzieżą. Na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej znajduje się wiele materiałów dydaktycznych z różnych obszarów edukacji. Najliczniejszą grupę zasobów stanowią materiały z zakresu edukacji polonistycznej i matematycznej. Dostępne są także różnego rodzaju poradniki, narzędzia oraz materiały łatwe do czytania i rozumienia. Zasoby te są stale uzupełniane o nowe materiały.

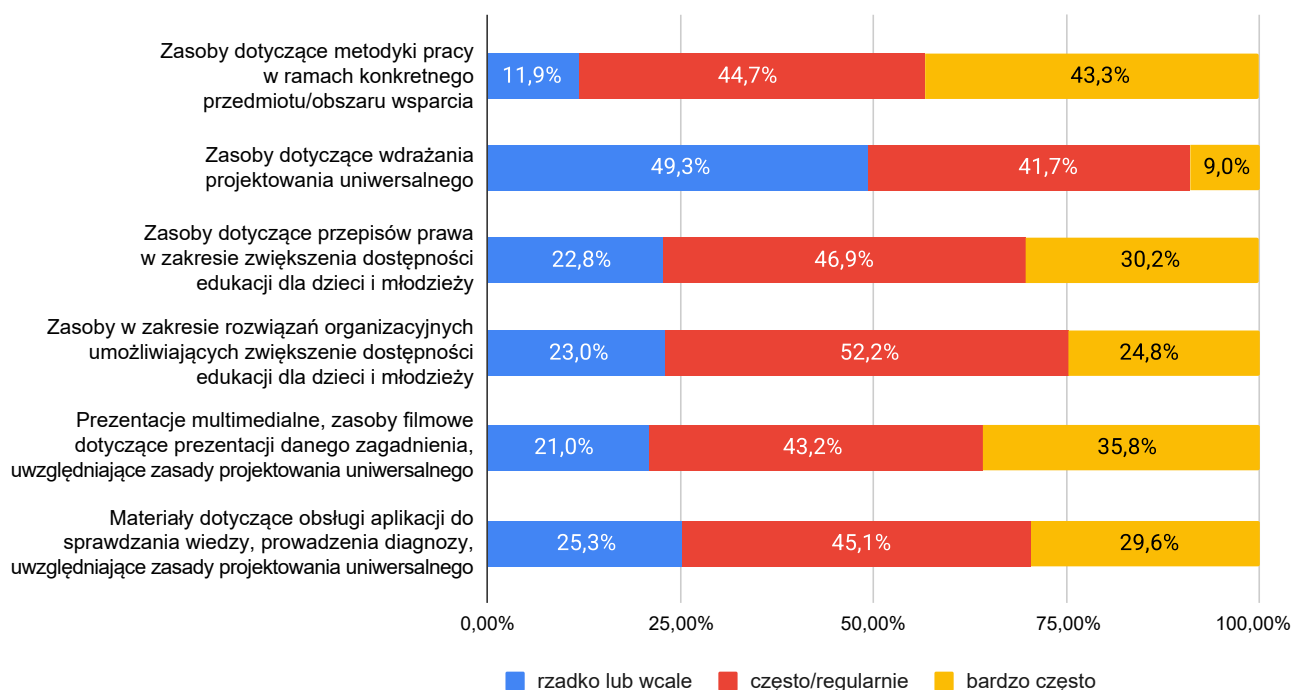
Pierwsze pytanie zawarte w części merytorycznej formularza ankiety: **Z jakiego rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych najczęściej korzysta Pani/Pan w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą?** miało na celu zbadanie stopnia wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Odpowiedzi były udzielane w trójstopniowej skali ocen, gdzie 1 oznaczało rzadko lub wcale, 2 – często lub regularnie, 3 – bardzo często.

Najczęściej wykorzystywane są zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia – 43,3% wskazań „bardzo często”. Natomiast **niemal połowa badanych (49,3%) wskazała, że w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą korzysta rzadko lub wcale nie korzysta z zasobów dotyczących wdrażania projektowania uniwersalnego**. Często i bardzo często wykorzystywane są prezentacje multimedialne dotyczące danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego (79%).

Wykres 9

Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania

Źródło: oprac. własne.

Uczestnicy badania mieli także możliwość wskazania innych rodzajów zasobów, które wykorzystują w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą. Do najczęściej wymienianych kategorii zasobów należały:

- **zasoby i aplikacje cyfrowe** wspierające prowadzenie procesu nauczania (np. zasoby dotyczące zastosowania aplikacji i sprzętu informatycznego w procesie edukacji, oprogramowanie specjalistyczne i aplikacje umożliwiające przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji, np. prezentacji multimedialnych, quizów, krzyżówek itp.),
- **zasoby filmowe i graficzne,**

- **zasoby znajdujące się na** różnego rodzaju ogólnodostępnych **platformach i stronach**, np. materiały na ZPE, na stronie ORE, zasoby forów internetowych, portale dla specjalistów **i inne zasoby własne** zawierające np. poradniki, scenariusze zajęć, warsztaty, ćwiczenia interaktywne i inne,
- **pomoce przygotowane przez wydawnictwa oraz książki i publikacje** dostępne także w wersji papierowej.

Odpowiedzi na pytania otwarte nie były obowiązkowe – stąd też nie wszyscy respondenci wskazywali inne rodzaje zasobów. Ze względu na niewielką liczbę uzyskanych odpowiedzi nie prezentujemy w raporcie danych liczbowych, a jedynie wskazujemy na kategorie zasobów, które najczęściej pojawiały się w odpowiedziach.

Kadra zarządzająca przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych

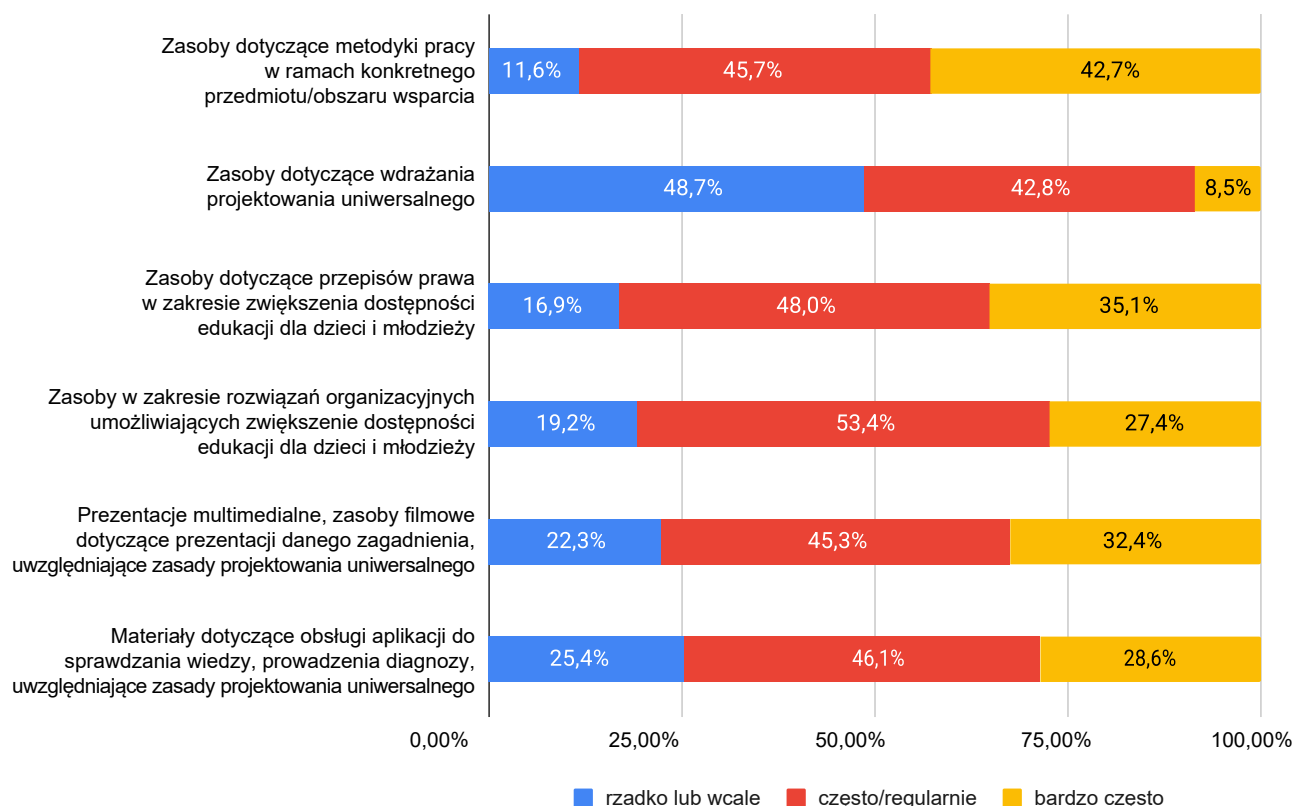
Najczęściej (bardzo często) wykorzystywanymi przez kadrę zarządzającą zasobami są te dotyczące metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu (42,7%) oraz zasoby dotyczące przepisów prawa (35,1%).

Najrzadziej (rzadko lub wcale) kadra zarządzająca natomiast wykorzystuje (zob. wykres 10):

- zasoby dotyczące wdrażania projektowania uniwersalnego – 48,7%,
- materiały dotyczące obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy, prowadzenia diagnozy, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego – 25,4%,
- zasoby w zakresie rozwiązań organizacyjnych umożliwiających zwiększenie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży – 19,2%.

Wykres 10

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie kadry zarządzającej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

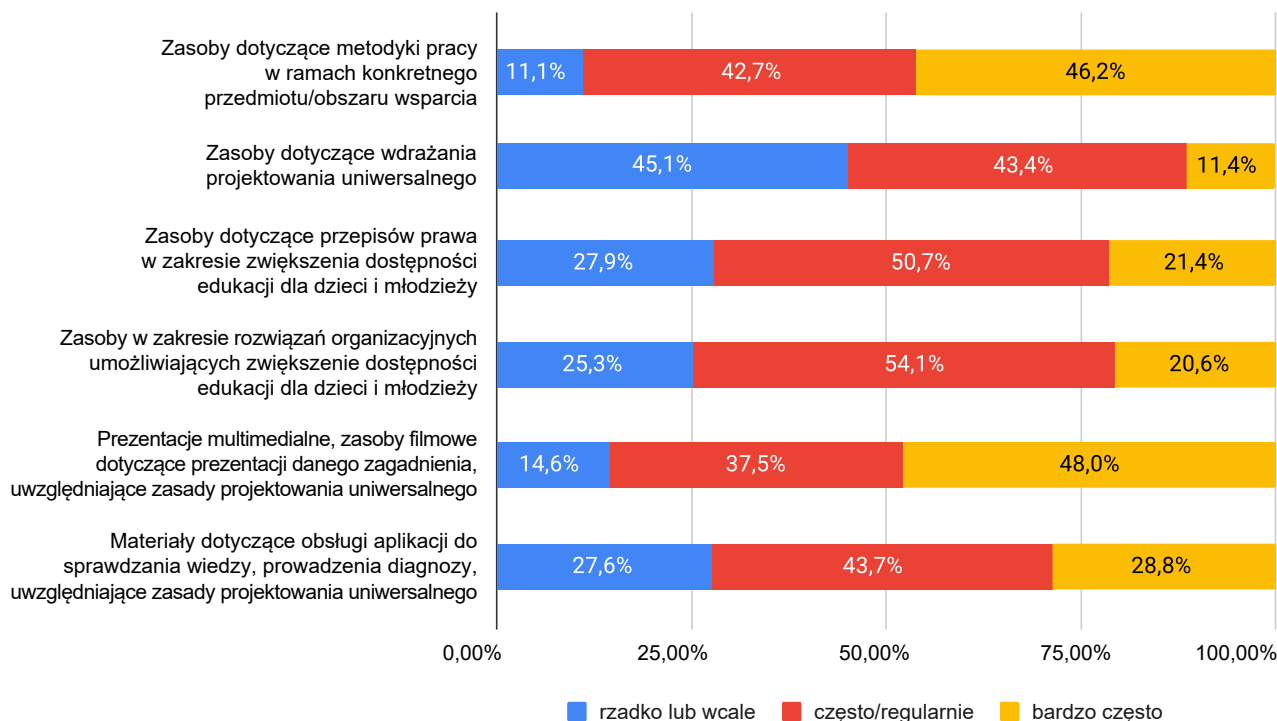
Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej bardzo często wykorzystują w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą następujące kategorie zasobów:

- prezentacje multimedialne, zasoby filmowe dotyczące prezentacji danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego – 48%,
- zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia – 46,2%.

Korzystają rzadko lub nie korzystają wcale z zasobów dotyczących wdrażania projektowania uniwersalnego (45,1%) oraz zasobów dotyczących przepisów prawa w zakresie zwiększania dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży (27,9%) (zob. wykres 11).

Wykres 11

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele przedmiotowi

Analiza danych uzyskanych od nauczycieli przedmiotów była prowadzona w podziale na następujące obszary wsparcia:

- matematyczno-fizyczny i informatyczny – dotyczy: matematyki, fizyki i informatyki,
- przyrodniczy – dotyczy: przyrody, biologii, chemii, geografii,
- humanistyczny i artystyczny – dotyczy: języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, historii sztuki i przedmiotów artystycznych, np. muzyki, plastyki, techniki,
- języków obcych nowożytnych – dotyczy: języka angielskiego i innych języków nowożytnych,
- przedmiotów zawodowych,
- pozostali nauczyciele (nauczyciele religii, kreatywności i inni).

W ramach tej grupy w badaniu ankietowym wzięło udział 2109 nauczycieli przedmiotów reprezentujących następujące obszary tematyczne:

- matematyczno-fizyczny i informatyczny – 18,0%,
- przyrodniczy – 10,7%,

- humanistyczny i artystyczny – 23,1%,
- języki obce nowożytne – 14,7%,
- przedmioty zawodowe – 5,6%,
- nauczyciele pozostałych przedmiotów, np. religii, trenerzy kreatywności i inni – 10,7%.

17,1% nie wskazało specjalności, stąd nie było możliwości przyporządkowania ich do danego obszaru.

Odrębnie analizowano dane uzyskane od nauczycieli przedmiotów oraz od nauczycieli przedmiotów zawodowych.

Nauczyciele przedmiotów, podobnie jak nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, bardzo często wykorzystują w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą następujące kategorie zasobów:

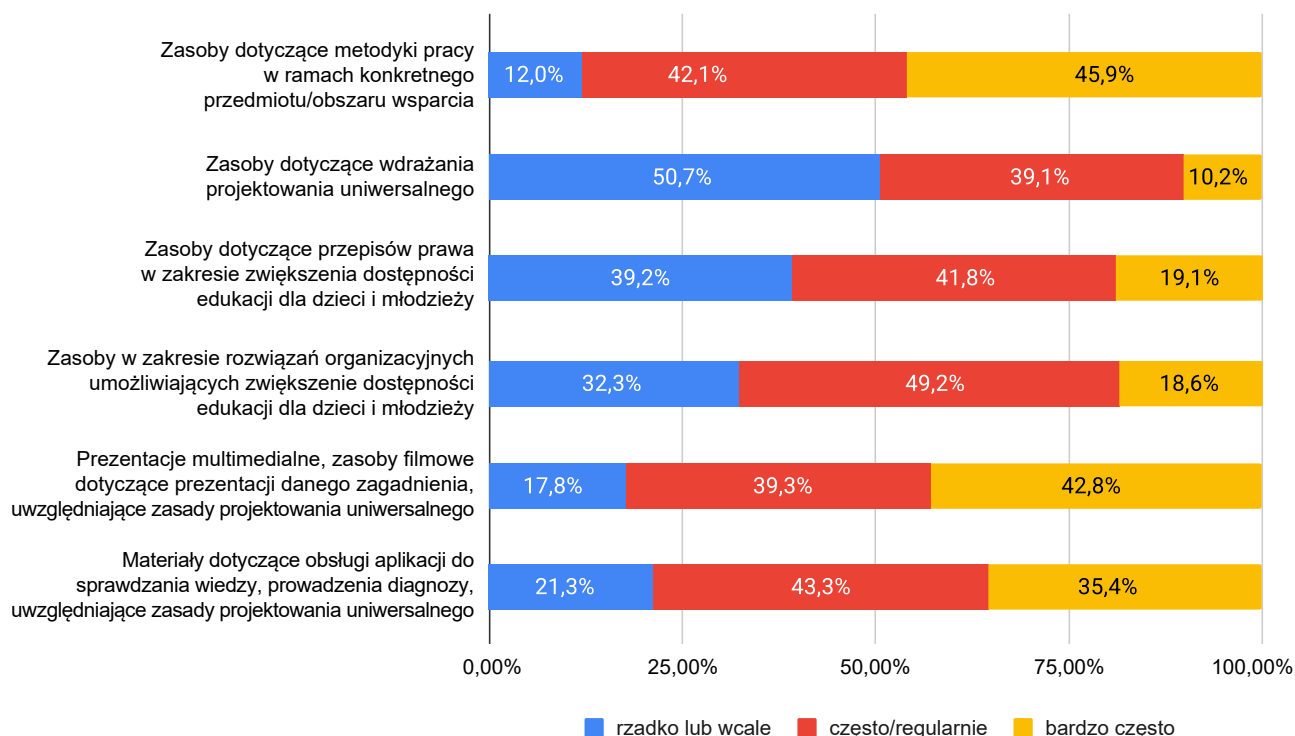
- **zasoby dotyczące metodyki pracy** w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia – 45,9%,
- **prezentacje multimedialne**, zasoby filmowe dotyczące prezentacji danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego – 42,8%.

Dodatkową kategorię zasobów wykorzystywanych bardzo często w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą, w porównaniu z grupą nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, stanowią **zasoby do obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy, prowadzenia diagnozy**, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego – 35,4%.

Korzystają rzadko lub nie korzystają wcale z zasobów dotyczących wdrażania **projektowania uniwersalnego** (50,7%) oraz zasobów dotyczących **przepisów prawa** w zakresie zwiększania dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży (39,2%) (zob. wykres 12).

Wykres 12

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

Dokonano także analizy wyników badań ankietowych wg wskazanego wyżej podziału na określone obszary/specjalności nauczycieli. Wykresy przedstawiające szczegółowy podział dziedzinowy ze względu na zasoby wykorzystywane w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą zostały zamieszczone w aneksie.

Kategorie dotyczące najczęstszego wykorzystania zasobów w poszczególnych grupach nauczycieli przedmiotów są dość podobne i obejmują przede wszystkim zasoby dydaktyczne umożliwiające prowadzenie zajęć z uczniami, takie jak zasoby dotyczące metodyki pracy, prezentacje multimedialne, materiały do obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów czy przepisy prawa w zakresie zwiększania dostępności. Niezależnie od nauczanego przedmiotu prawie połowa badanych najrzadziej wykorzystuje zasoby dotyczące wdrażania projektowania uniwersalnego.

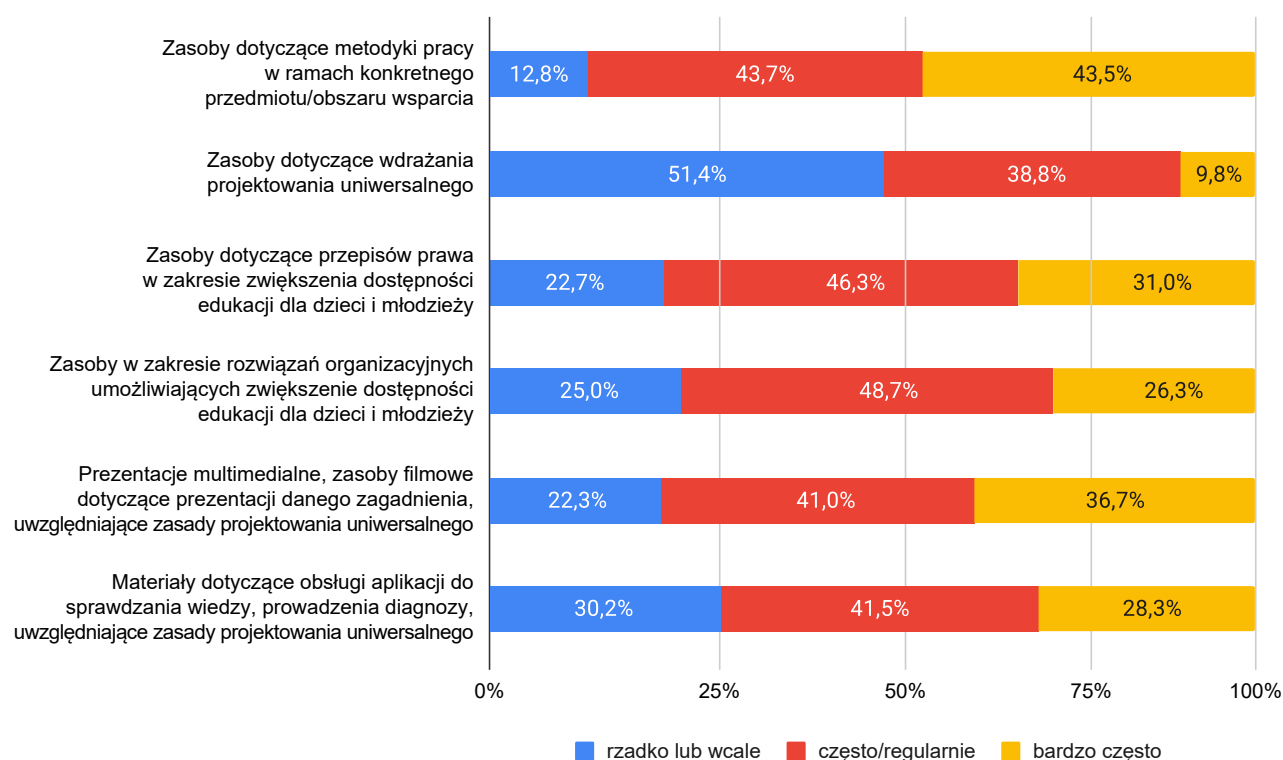
Specjaliści przedszkolni i szkolni: pedagog, psycholog, logopeda, terapeuta, doradca zawodowy

Wykorzystanie zasobów przez specjalistów (psychologów, pedagogów, logopedów, doradców zawodowych) w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą prezentuje się dość

podobnie jak w przypadku nauczycieli. Ponad 80% odpowiedzi wskazuje na wykorzystanie często/regularnie i bardzo często przez badane osoby **zasobów dotyczących metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia**, dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. Natomiast prawie połowa badanych specjalistów wskazała, że **korzysta rzadko lub wcale nie korzysta z zasobów dotyczących wdrażania projektowania uniwersalnego** (51,4%) (zob. wykres 13).

Wykres 13

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie specjalistów

Źródło: oprac. własne.

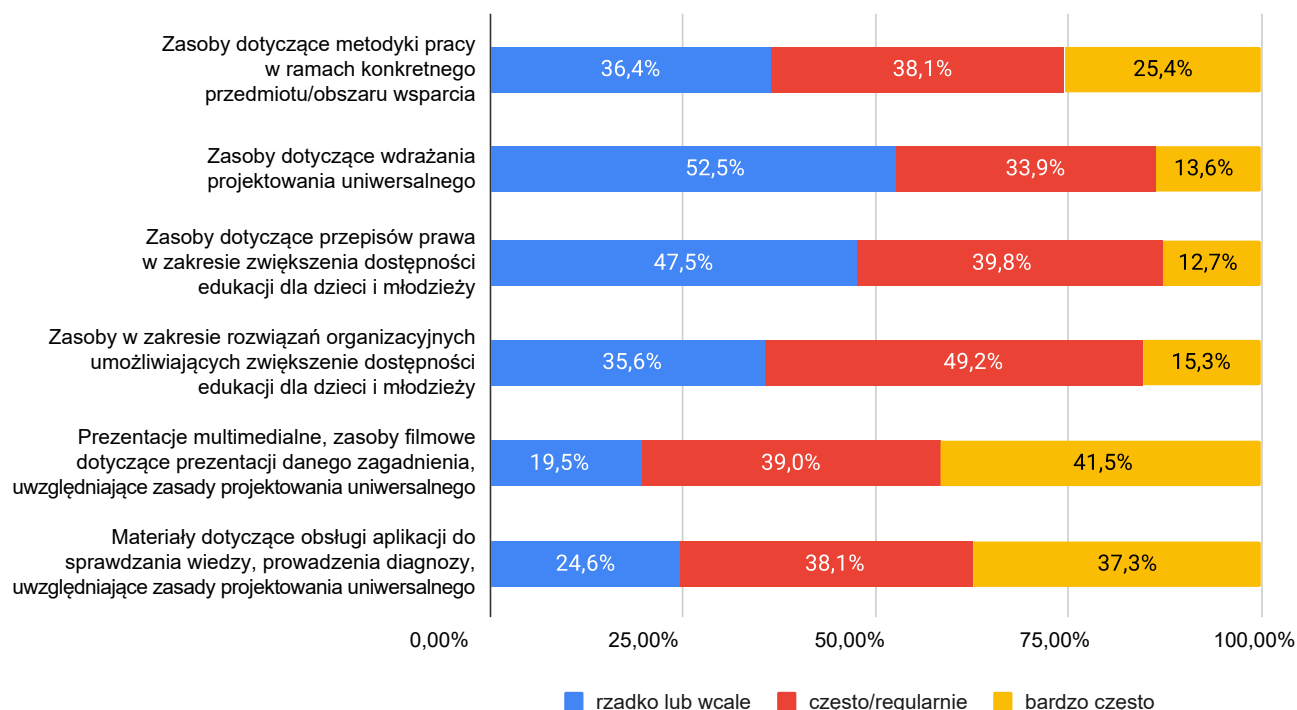
Równie często jak w grupach nauczycieli przedmiotów wykorzystywane są prezentacje multimedialne, zasoby filmowe dotyczące prezentacji danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego (36,7%). Nieco więcej specjalistów niż w grupie nauczycieli przedmiotów wykorzystuje w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą zasoby dotyczące przepisów prawa w zakresie zwiększania dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży (31%).

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach branżowych

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach zawodowych, podobnie jak pozostałe grupy nauczycieli, najczęściej wykorzystują prezentacje multimedialne (41,5%), materiały dotyczące obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy, prowadzenia diagnozy (37,3%) oraz zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach danej specjalności. Analogicznie jak inne grupy nauczycieli najrzadziej wykorzystują zasoby dotyczące projektowania uniwersalnego i przepisów prawa w zakresie zwiększania dostępności (zob. wykres 14).

Wykres 14

Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w opinii nauczycieli przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

3.1.2. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą

Kolejne pytanie znajdujące się w badaniu ankietowym brzmiało: **Z jakiego rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych korzysta Pani/Pan najczęściej w pracy z dziećmi i młodzieżą?** Pytanie to dotyczyło oceny częstotliwości wykorzystania określonych kategorii

zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą. Odpowiedzi były udzielane na trójstopniowej skali ocen, gdzie 3 oznaczało bardzo często, 2 – często/regularnie, a 1 – rzadko lub wcale.

Analogicznie jak w pytaniu odnoszącym się do materiałów służących przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą, bardzo często wykorzystywane w pracy z dziećmi i młodzieżą były dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży:

- **scenariusze zajęć** (50,4%),
- **materiały ćwiczeniowe** (41,3%),
- **materiały filmowe, aplikacje do zdjęć, muzyka, interaktywne muzea** itp., (46,5%),
- **gry i zabawy edukacyjne** (48,3%),
- **karty pracy, quizy** (54,7%).

Regularnie lub często kadra szkół i przedszkoli korzystała z materiałów informacyjnych, np. dla rodziców, dzieci i młodzieży – 51,5%, materiałów edukacyjnych, np. e-zasobów znajdujących się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej – 48%, prezentacji multimedialnych dotyczących danego zagadnienia, uwzględniających zasady projektowania uniwersalnego – 44,6%, a także zasobów do weryfikowania wiedzy i umiejętności, np. kreatorów testów, interaktywnych sprawdzianów, dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży – 40,1%.

Prawie $\frac{3}{4}$ badanych wskazało, że korzysta rzadko lub wcale nie korzysta z następujących kategorii zasobów:

- aplikacji do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (np. Jasnopis) – 80,4%,
- narzędzi do transkrypcji, narzędzi do tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego, np. do rozpoznawania mowy – 76,6%,
- podręczników zaadaptowanych do potrzeb uczniów z danym rodzajem niepełnosprawności, np. w brajlu, czcionce powiększonej, w polskim języku migowym (PJM) – 69,9%,
- materiałów przygotowanych w tekście łatwym do czytania (ang. *easy to read* – ETR) – 66,2%,
- aplikacji do nauki języka, translatorów – 59,7% (zob. wykres 15).

Analogicznie jak w przypadku pierwszego pytania, respondenci mogli wskazać także inne rodzaje zasobów, które wykorzystują w pracy z dziećmi i młodzieżą. Do najczęściej wymienianych kategorii zasobów należały:

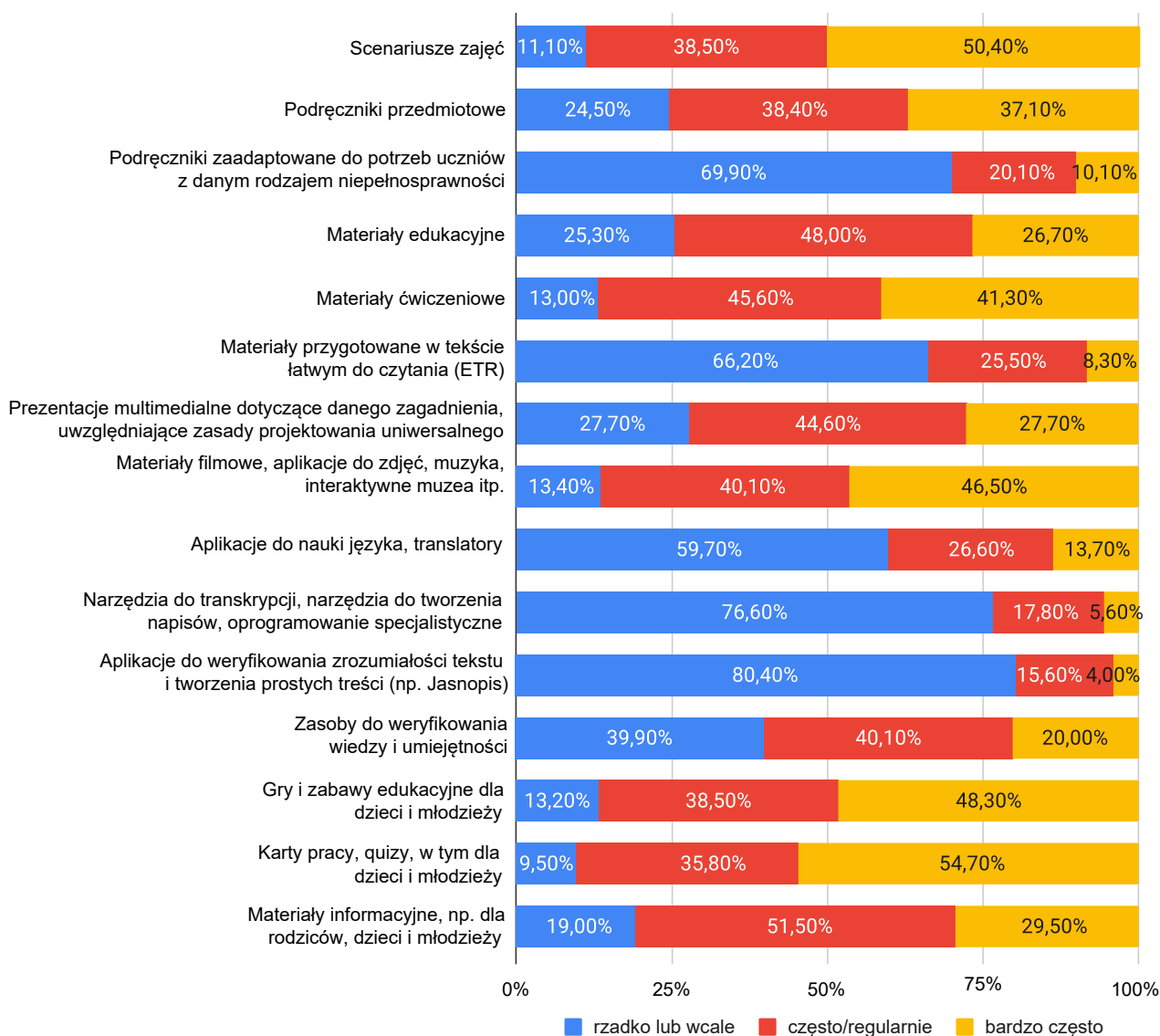
- **zasoby i aplikacje cyfrowe** wspierające prowadzenie procesu nauczania (np. zasoby dotyczące zastosowania aplikacji i sprzętu informatycznego w procesie edukacji, oprogramowanie specjalistyczne i aplikacje umożliwiające przygotowanie materiałów do prowadzenia lekcji, takich jak prezentacje multimedialne, quizy, krzyżówki itp., np. Canva, Eduelo, Kahoot, Wordwall, ChatGPT),

- **zasoby filmowe i graficzne**, np. filmy instruktażowe w kształceniu zawodowym,
- **zasoby znajdujące się na różnego rodzaju ogólnodostępnych platformach i stronach**, np. materiały na ZPE, na stronie ORE, a także **inne zasoby własne**, zawierające np. poradniki, scenariusze zajęć, warsztaty, ćwiczenia interaktywne, biuletyny, przykłady dobrych praktyk itp.,
- **pomoce przygotowane przez wydawnictwa oraz książki i publikacje** dostępne także w wersji papierowej,
- **ankiety i narzędzia diagnostyczne**.

Kategorie zasobów wykorzystywanych w przygotowaniu się do pracy i w pracy z dziećmi i młodzieżą oraz w bezpośredniej pracy z uczniami były w większości podobne.

Wykres 15

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania

Źródło: oprac. własne.

Dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych a wykorzystanie zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą

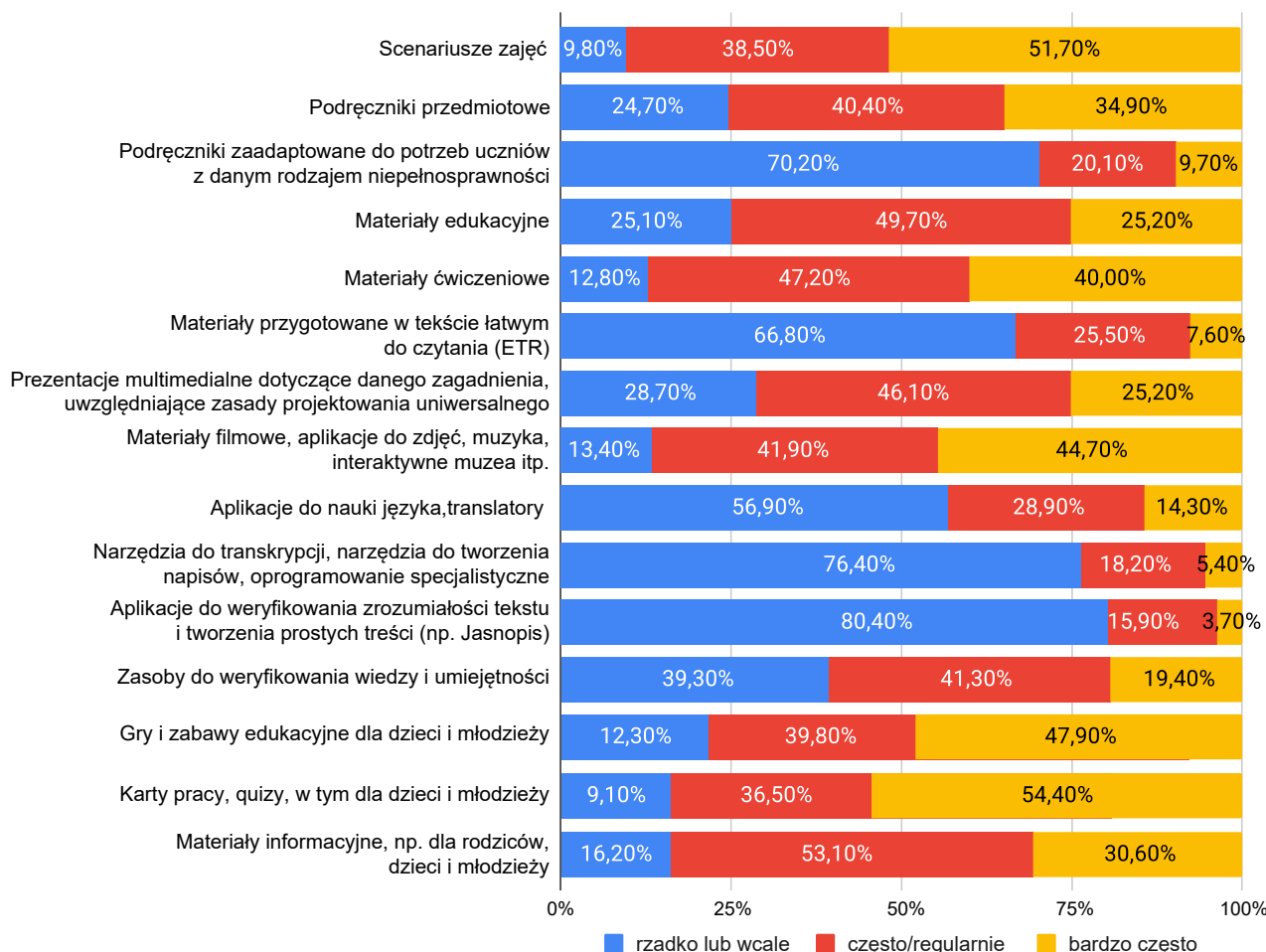
Najczęściej (bardzo często) wykorzystywane przez kadrę zarządzającą w pracy z dziećmi i młodzieżą są następujące kategorie zasobów:

- karty pracy i quizy – 54,4%,
- scenariusze zajęć – 51,7%,
- gry i zabawy edukacyjne – 47,9%.

Wykorzystywane rzadko lub wcale niewykorzystywane są **zasoby specjalistyczne**, tj. aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (80,4%), narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne (76,4%), podręczniki zaadaptowane do potrzeb uczniów z danym rodzajem niepełnosprawności (70,2%) oraz materiały przygotowane w tekście ETR (66,8%) (zob. wykres 16).

Wykres 16

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie kadry zarządzającej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej a wykorzystanie zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą

Najczęściej (bardzo często) wykorzystywane przez nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej w pracy z dziećmi są następujące kategorie zasobów:

- karty pracy i quizy – 65,6%,
- gry i zabawy edukacyjne – 63,5%,
- scenariusze zajęć – 59,5%.

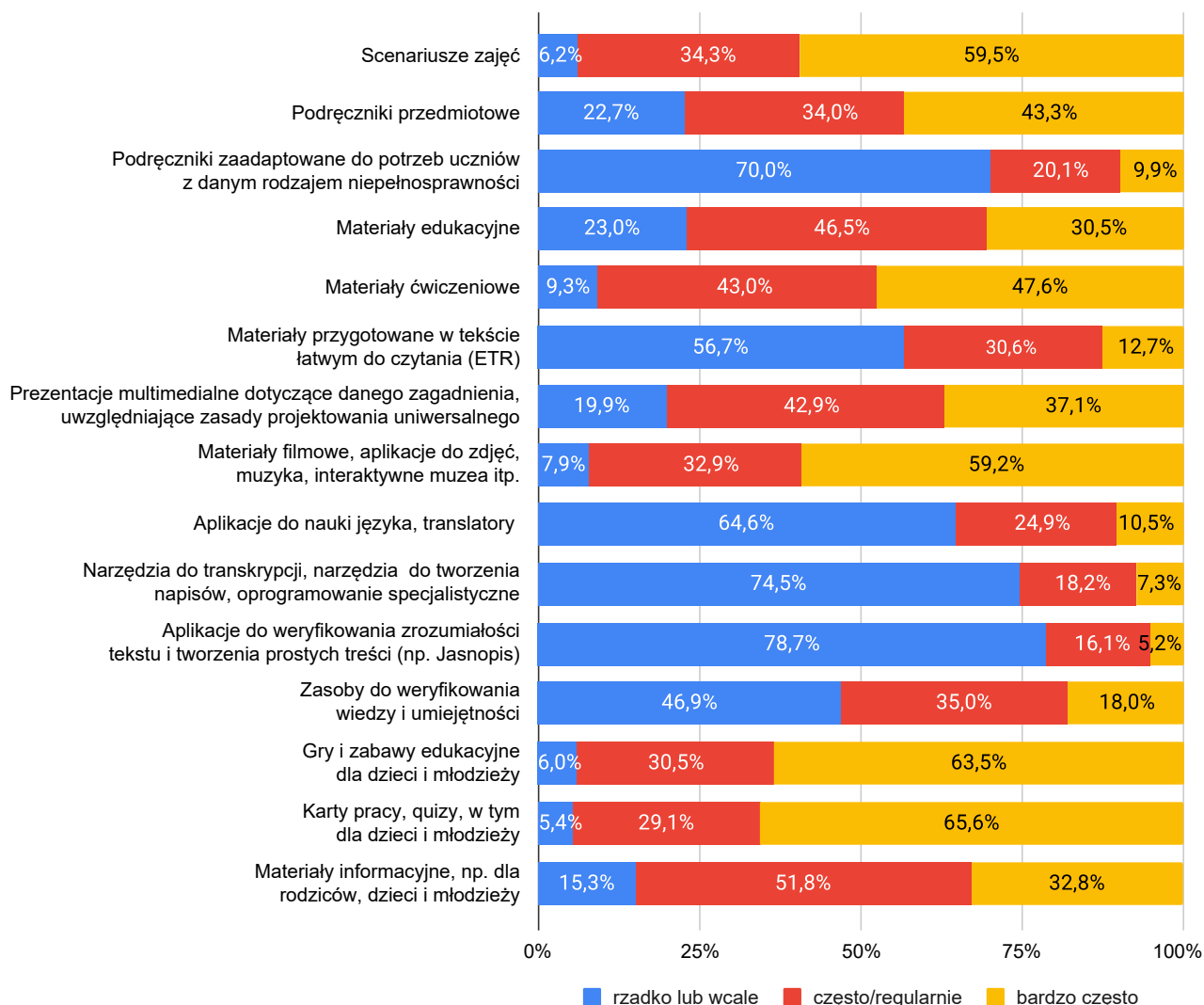
Wykorzystywane rzadko lub wcale niewykorzystywane są **zasoby specjalistyczne**, tj. aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (78,7%), narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne (74,5%), podręczniki zaadaptowane do potrzeb uczniów z danym rodzajem niepełnosprawności (70%), aplikacje do nauki języka, translatory (64,6%) oraz materiały przygotowane w tekście ETR (56,7%) (zob. wykres 17).

Nieco odrębną grupę stanowią **nauczyciele przedszkoli**, gdzie ze względu na etap edukacyjny 100% odpowiedzi wskazywało na częste lub regularne i bardzo częste wykorzystanie zasobów dostosowanych do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci na tym etapie, a więc:

- **scenariuszy zajęć**,
- **podręczników przedmiotowych** (np. e-zasoby znajdujące się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej),
- **materiałów edukacyjnych** (np. e-zasoby znajdujące się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej),
- **materiałów ćwiczeniowych**,
- **prezentacji multimedialnych** dotyczących danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego,
- **materiałów filmowych**, aplikacji do zdjęć, muzyki, interaktywnych muzeów itp.,
- zasobów do **weryfikowania wiedzy i umiejętności** (np. kreatory testów, interaktywne sprawdziany),
- **gier i zabaw** edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- **kart pracy, quizów**,
- **materiałów informacyjnych**, np. dla rodziców, dzieci.

Wykres 17

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi w ocenie nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele przedmiotowi a wykorzystanie zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą

Najczęściej (bardzo często) wykorzystywane przez nauczycieli przedmiotów w pracy z dziećmi i młodzieżą są następujące kategorie materiałów:

- karty pracy i quizy – 50,1%,
- podręczniki przedmiotowe – 47,4%,
- gry i zabawy edukacyjne oraz materiały ćwiczeniowe – 41,6%,
- scenariusze zajęć – 40,9%.

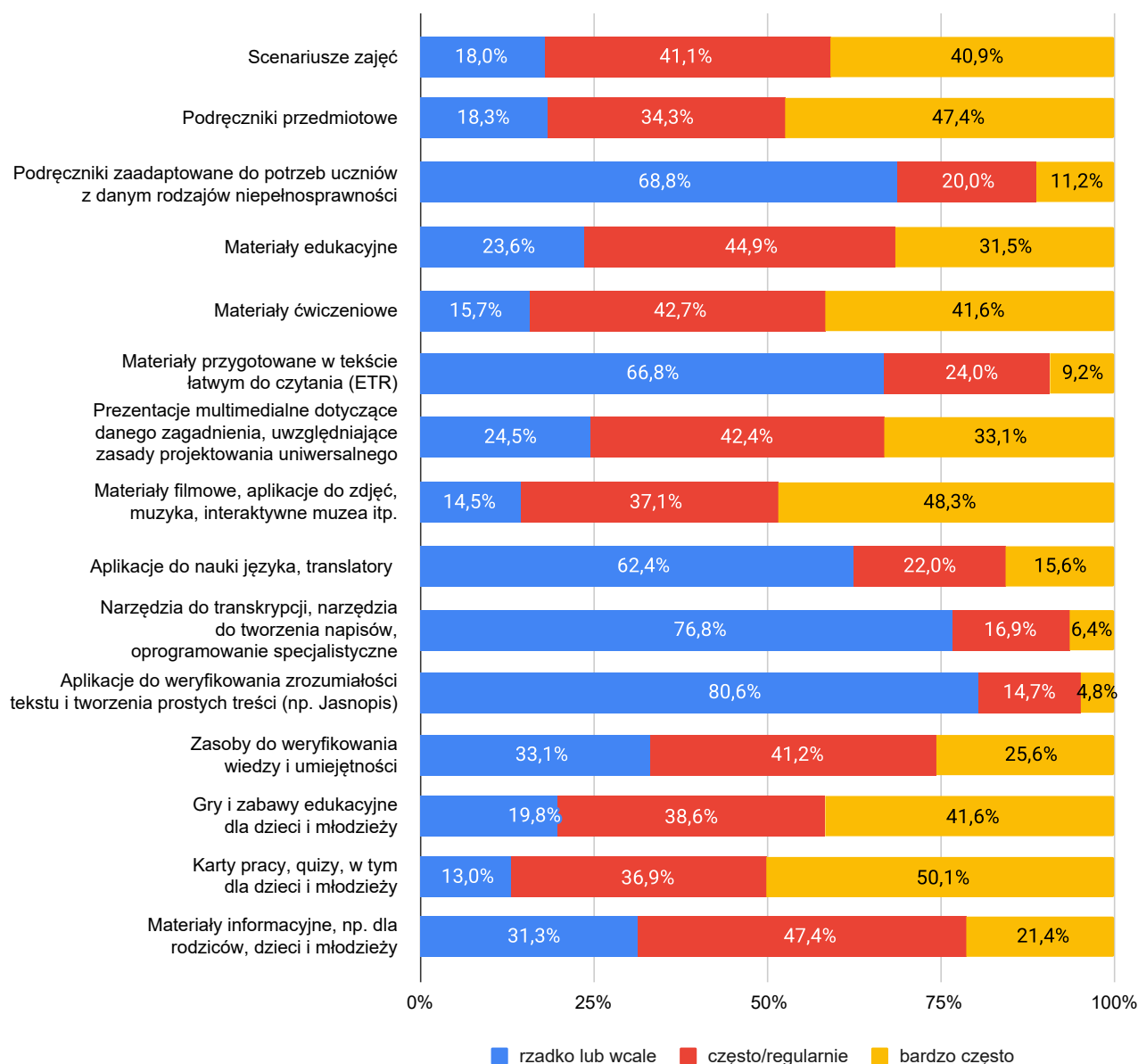
Różnica w odniesieniu do poprzednich grup dotyczy częstszego wykorzystania przez nauczycieli przedmiotów podręczników, gier i zabaw edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych.

Wykorzystywane rzadko lub wcale niewykorzystywane są natomiast zasoby specjalistyczne, tj. aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (80,6%), narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne (76,8%), podręczniki zaadaptowane do potrzeb uczniów z danym rodzajem niepełnosprawności (70%), materiały przygotowane w tekście ETR (66,8%) oraz aplikacje do nauki języka, translatory (62,4%) (zob. wykres 18).

W stosunku do wcześniej omówionych grup nauczycieli zwiększył się odsetek nauczycieli korzystających z zasobów specjalistycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą rzadko lub wcale.

Wykres 18

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

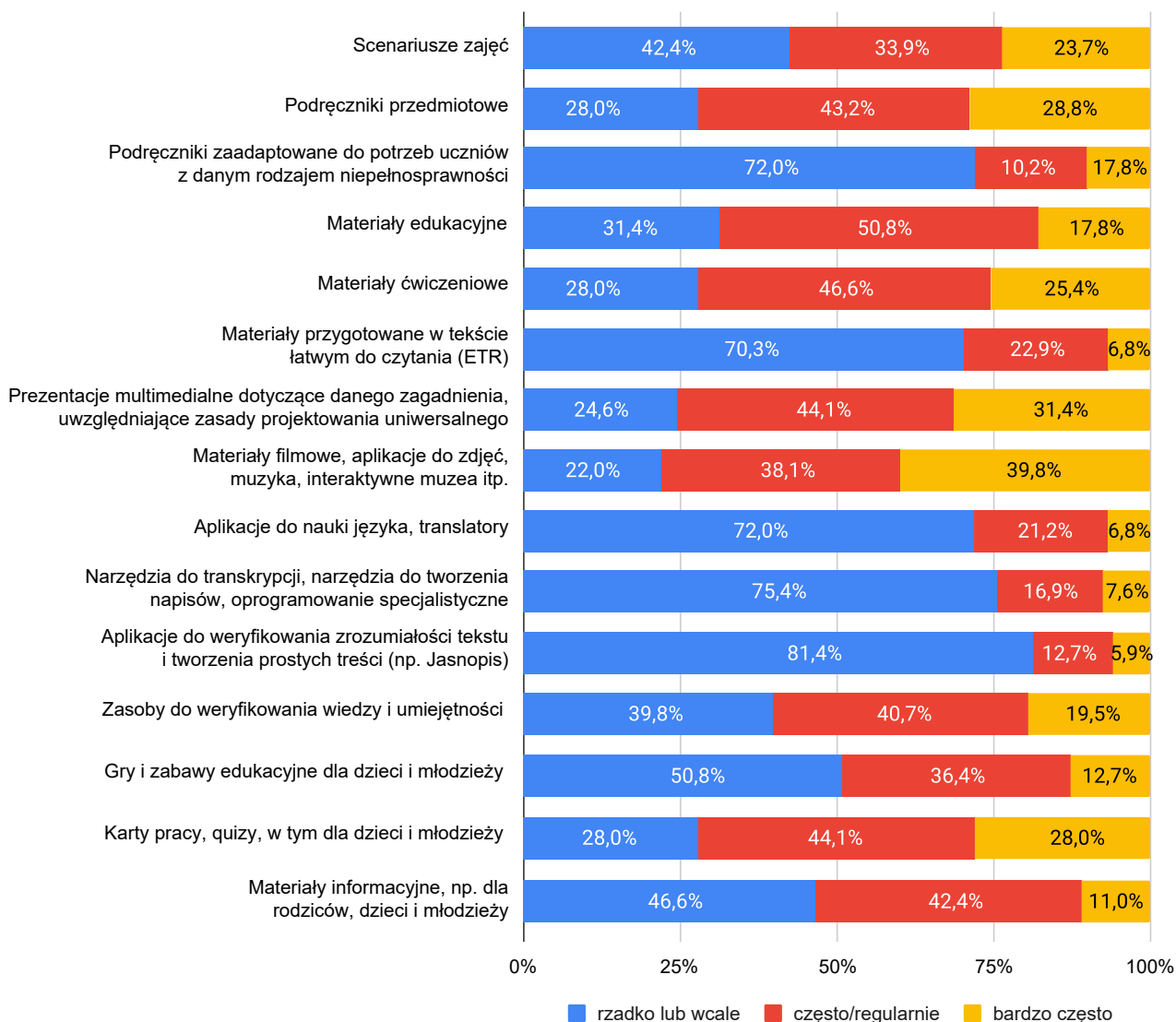
Analiza danych uzyskanych od nauczycieli w podziale na poszczególne obszary tematyczne i specjalności wskazuje, że najczęściej i najrzadziej wykorzystywane zasoby w pracy z dziećmi i młodzieżą nie są istotnie zróżnicowane w zależności od obszaru tematycznego czy specjalności nauczyciela. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w aneksie (podrozdział 6.2). Nieco mniej nauczycieli przedmiotów ścisłych (39,7%) w porównaniu z nauczycielami przedmiotów przyrodniczych (54,9%) oraz artystycznych i humanistycznych (53,1%) wykorzystuje w pracy z dziećmi i młodzieżą materiały filmowe, aplikacje do zdjęć, muzykę itp., ale nie są to różnice znacząco różnicujące te grupy. Tak jak poprzednio jest to powiązane ze specjalnością nauczyciela i sposobem prezentacji treści. Prawie $\frac{3}{4}$ badanych korzysta z zasobów specjalistycznych takich jak aplikacje do weryfikacji zrozumiałości tekstu, materiały przygotowane w tekście ETR czy narzędzia do transkrypcji rzadko lub wcale z nich nie korzysta. Różnice między poszczególnymi grupami nauczycieli nie są znaczące.

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach branżowych a wykorzystanie zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą

Nauczyciele przedmiotów zawodowych, podobnie jak poprzednie grupy nauczycieli, równie często i regularnie w pracy z dziećmi i młodzieżą wykorzystują wspierające proces edukacyjny zasoby dydaktyczne, takie jak prezentacje multimedialne (31,4%) oraz materiały filmowe, aplikacje do zdjęć, muzykę (39,8%). Wykorzystywane rzadko lub wcale niewykorzystywane są zasoby specjalistyczne takie jak aplikacje do nauki języka, translatory (72%), narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów (75,4%), aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu (81,4%) – podobnie jak w poprzednich grupach nauczycieli (zob. wykres 19).

Wykres 19

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

Specjaliści a wykorzystanie zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą

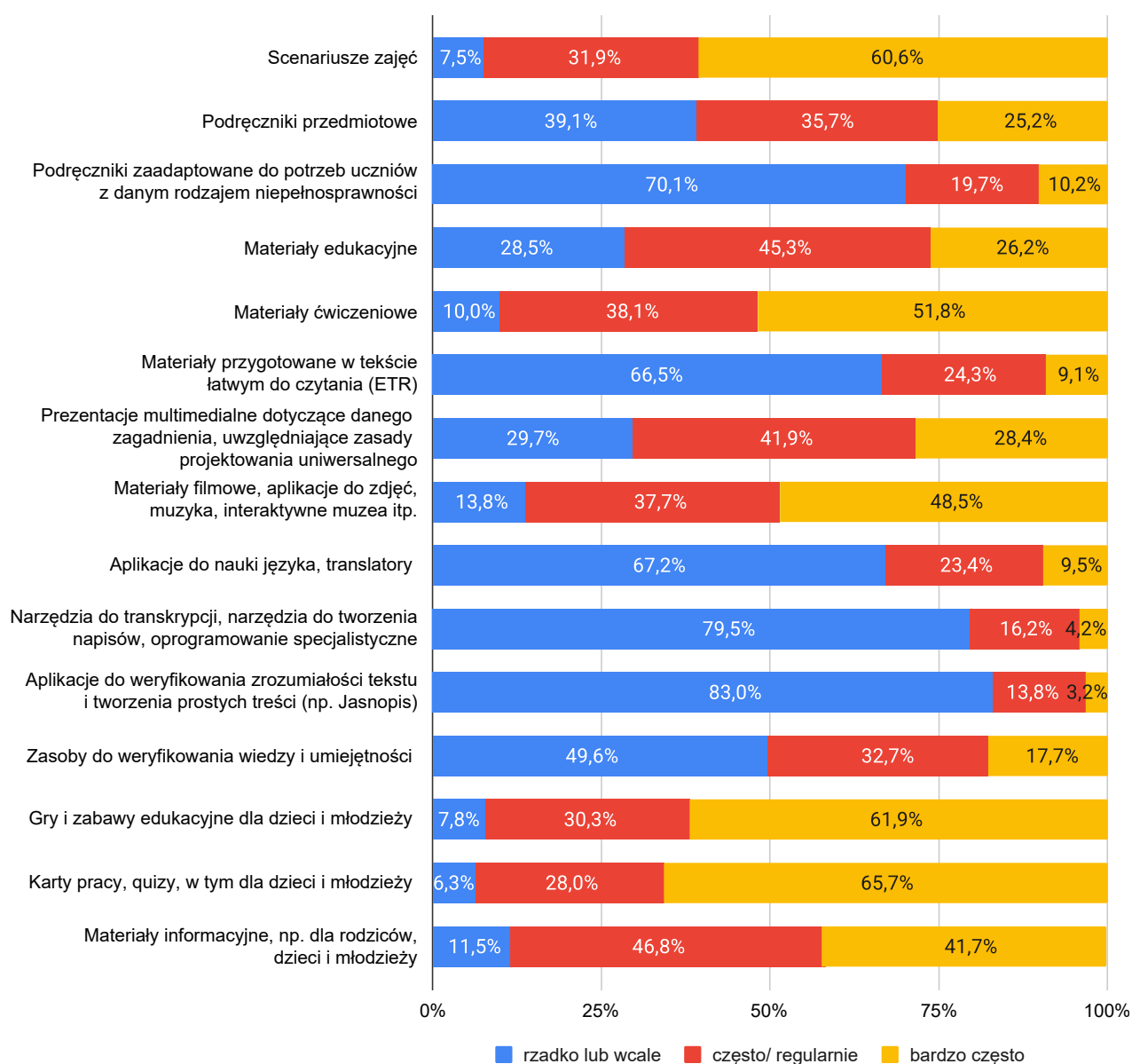
Najczęściej (bardzo często) wykorzystywane przez specjalistów w pracy z dziećmi i młodzieżą są następujące kategorie zasobów:

- karty pracy i quizy – 65,7%,
- gry i zabawy edukacyjne – 61,9%,
- scenariusze zajęć – 60,6%,
- materiały ćwiczeniowe – 51,8%.

Wykorzystywane rzadko lub wcale niewykorzystywane są **zasoby specjalistyczne**, tj. aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (83%), narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne (79,5%), podręczniki zaadaptowane do potrzeb uczniów z danym rodzajem niepełnosprawności (70,1%), aplikacje do nauki języka, translatory (67,2%) oraz materiały przygotowane w tekście ETR (66,5%) (zob. wykres 20).

Wykres 20

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie specjalistów

Źródło: oprac. własne.

3.1.3. Elektroniczne zasoby metodyczne służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym

W tej części badania udzielano odpowiedzi na pytanie: **Jaki rodzaj elektronicznych zasobów metodycznych w Pani/Pana ocenie byłby przydatny w celu podnoszenia wiedzy i umiejętności w Pani/Pana obszarze zawodowym?** Skala odpowiedzi była trójstopniowa, 1 oznaczało ocenę najniższą, a 3 – najwyższą.

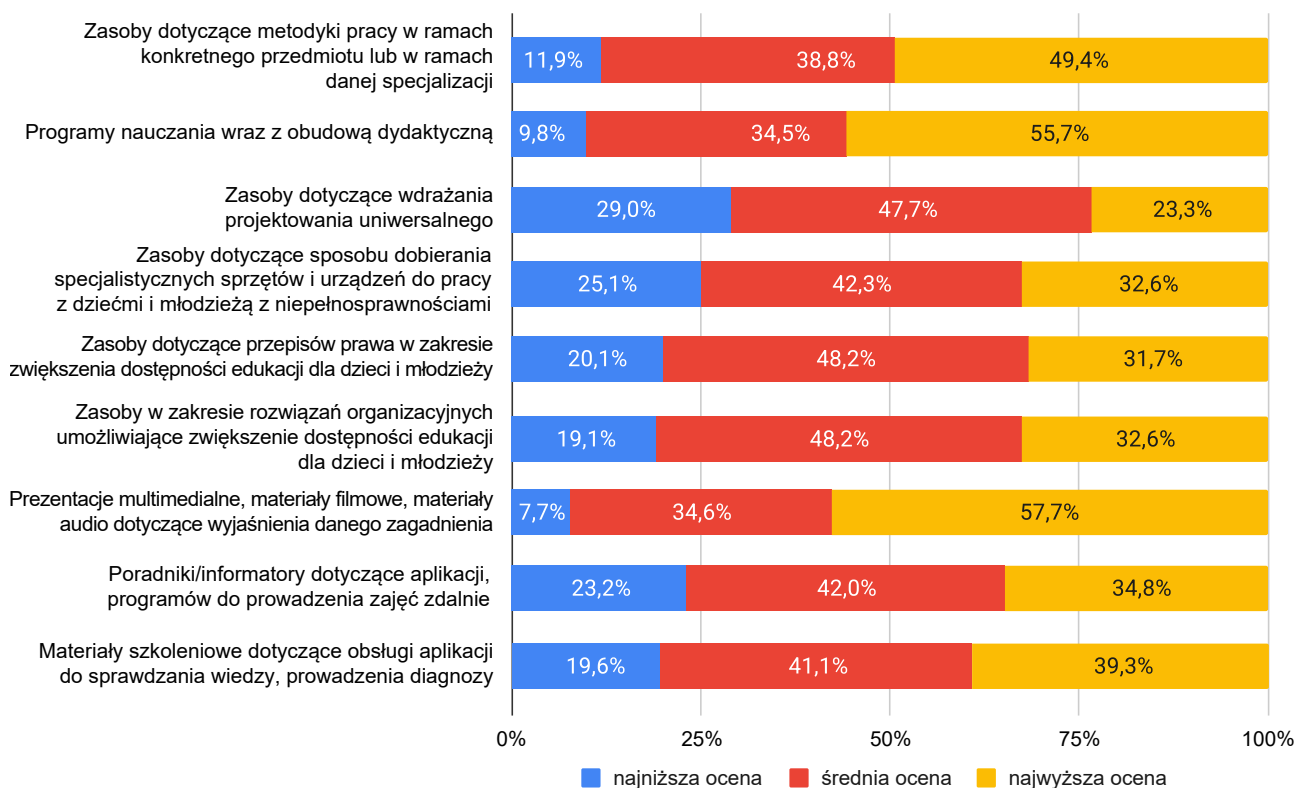
Najwyżej oceniono zapotrzebowanie na następujące rodzaje zasobów służących podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym:

- **prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio** dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia (57,7%),
- **programy nauczania** z obudową dydaktyczną dostosowaną do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych (55,7%),
- **zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach danego przedmiotu** lub w ramach danej specjalizacji (49,4%).

Prawie co trzeci badany (29%) wskazał najniższe zapotrzebowanie na zasoby z zakresu projektowania uniwersalnego, a prawie co czwarty (25,1%) na zasoby dotyczące sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami (zob. wykres 21).

Wykres 21

Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym

Źródło: oprac. własne.

Respondenci mieli także możliwość udzielenia odpowiedzi na pytanie otwarte, dotyczące wskazania innych zasobów, które byłyby przydatne do podnoszenia wiedzy i umiejętności. Ze względu na niską liczbę udzielonych odpowiedzi prezentujemy wyniki w podziale na kategorie najczęściej wskazywanych zasobów, bez przedstawienia danych liczbowych:

- **poradniki, artykuły, scenariusze** i inne pomoce wspierające proces wychowawczo-dydaktyczny,
- **materiały specjalistyczne** przygotowane przez pedagogów specjalnych, logopedyczne, do pracy z uczniami z niepełnosprawnościami,
- **zasoby biblioteki szkolnej, książki i inne publikacje,**
- **materiały własne,**
- **porady online** prawników, metodyków,
- **programy i aplikacje graficzne**, np. programy do edycji nut, filmy,
- **webinaria i wykłady specjalistów,**
- **materiały do przedmiotów zawodowych,**
- **materiały do diagnozy.**

Dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych a zapotrzebowanie na zasoby służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności

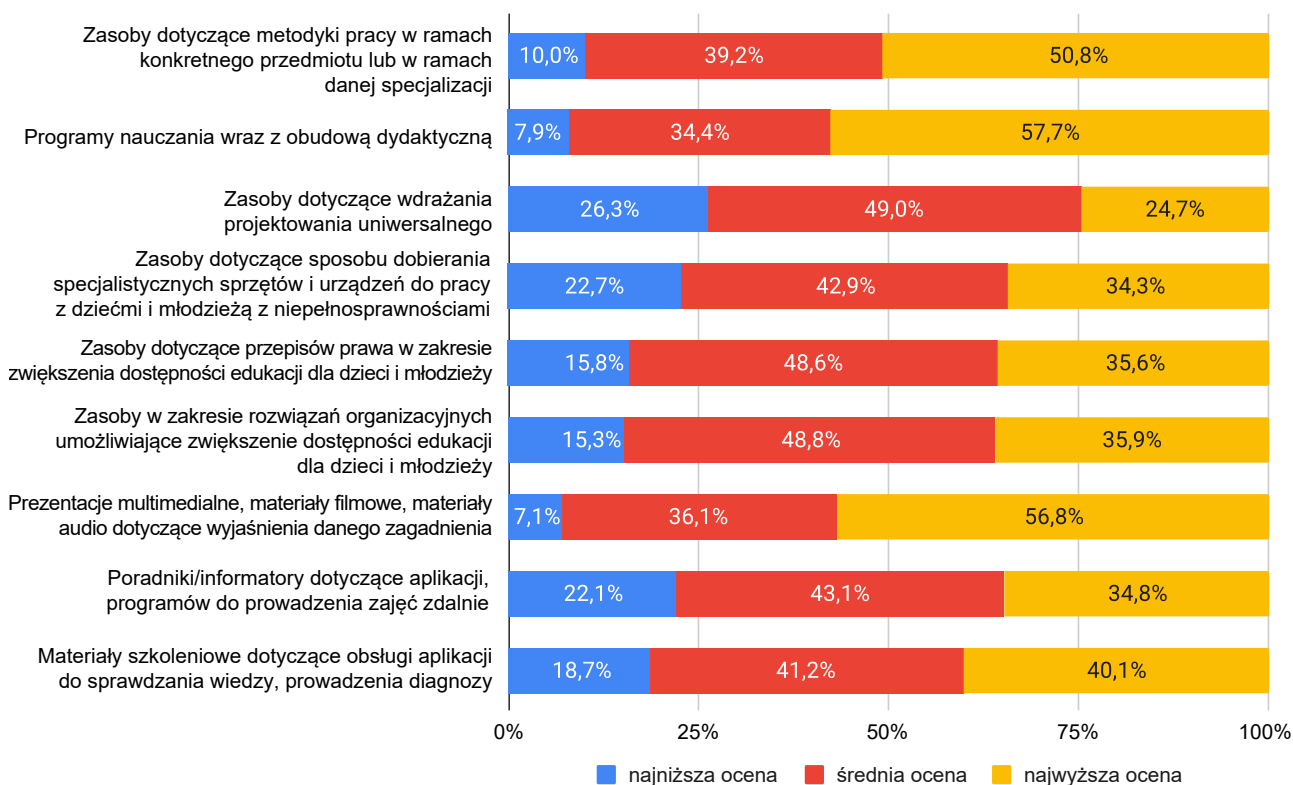
Najwyżej oceniono zapotrzebowanie na następujące rodzaje zasobów służących podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym:

- **programy nauczania** z obudową dydaktyczną dostosowaną do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych (57,7%),
- **prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio** dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia (56,8%),
- **zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach danego przedmiotu** lub w ramach danej specjalizacji (50,8%).

Prawie co trzeci badany (26,3%) wskazał najniższe zapotrzebowanie na zasoby z zakresu projektowania uniwersalnego, a prawie co czwarty (22,7%) na zasoby dotyczące sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami (zob. wykres 22).

Wykres 22

Zapotrzebowanie na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym w ocenie kadry zarządzającej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej a zapotrzebowanie na zasoby służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności

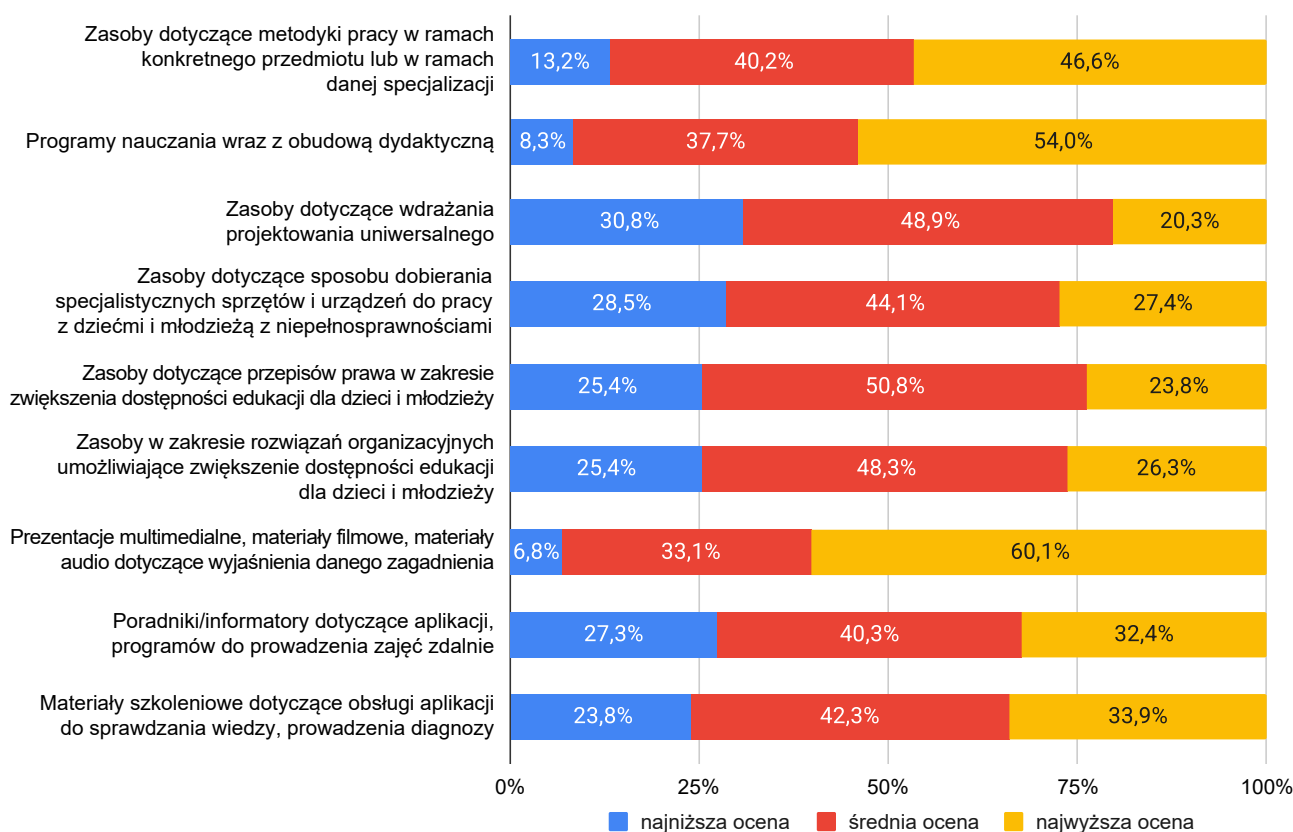
Najwyżej oceniono zapotrzebowanie na następujące rodzaje zasobów służących podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym:

- **prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio** dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia (60,1%),
- **programy nauczania** z obudową dydaktyczną dostosowaną do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych (54%),
- **zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach danego przedmiotu** lub w ramach danej specjalizacji (46,6%).

Prawie co trzeci badany (30,8%) wskazał najniższe zapotrzebowanie na zasoby z zakresu projektowania uniwersalnego oraz dotyczące sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami (28,5%) (zob. wykres 23).

Wykres 23

Zapotrzebowanie na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym w ocenie nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele przedmiotu a zapotrzebowanie na zasoby służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności

Odpowiedzi nauczycieli przedmiotów także są zbliżone do odpowiedzi wskazanych w pozostałych grupach respondentów.

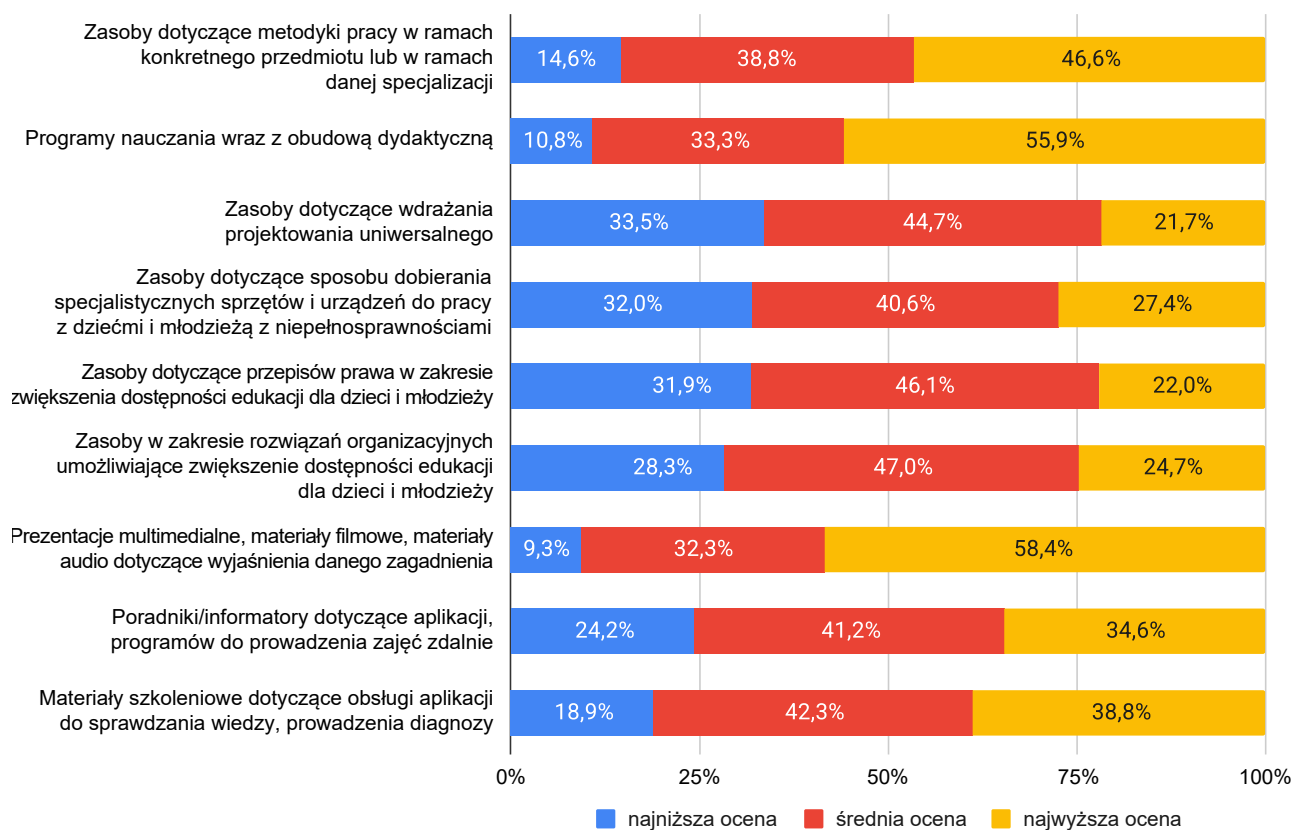
Najwyżej oceniono zapotrzebowanie na następujące rodzaje zasobów służących podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym:

- **prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio** dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia (58,4%),
- **programy nauczania** z obudową dydaktyczną dostosowaną do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych (55,9%),
- **zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach danego przedmiotu** lub w ramach danej specjalizacji (46,6%).

Prawie co trzeci badany (33,5%) wskazał najniższe zapotrzebowanie na zasoby z zakresu projektowania uniwersalnego oraz dotyczące sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami (32%) (zob. wykres 24).

Wykres 24

Zapotrzebowanie na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym w ocenie nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

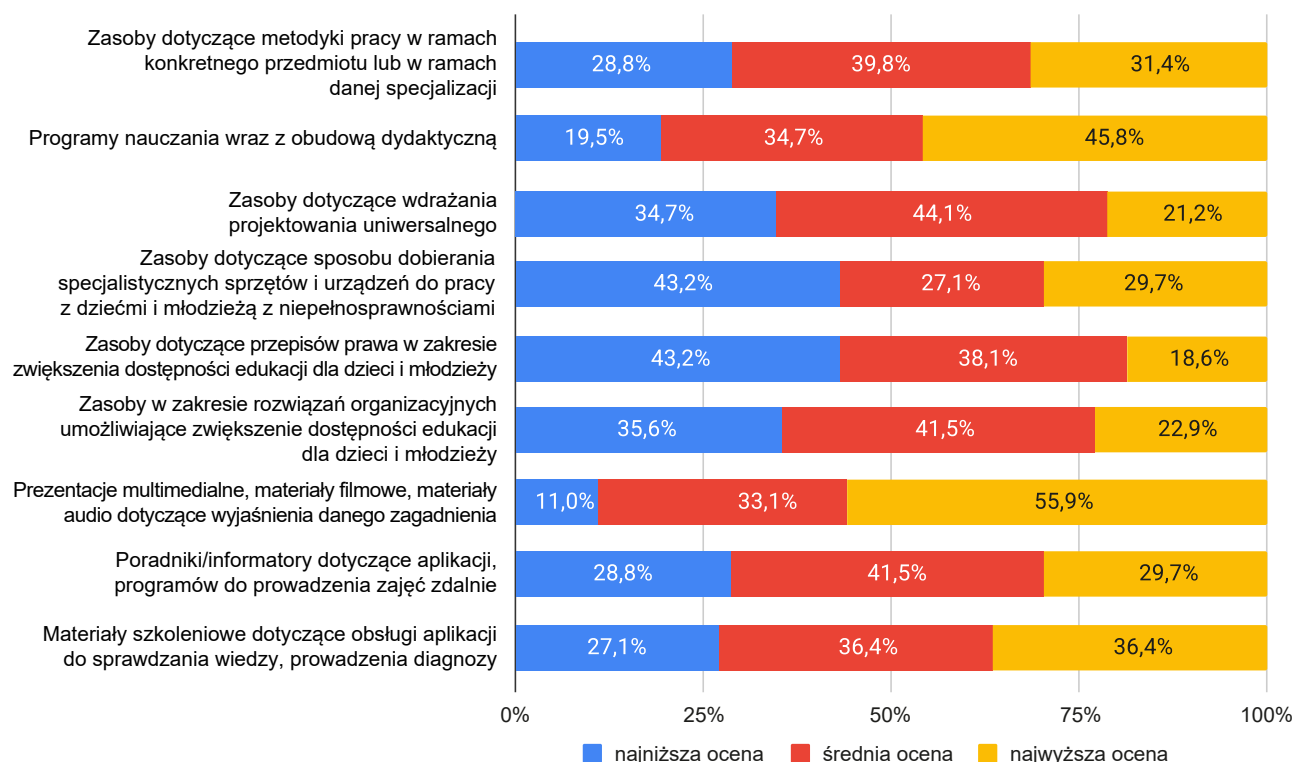
Analiza wyników w odniesieniu do poszczególnych specjalności nauczycieli nie wykazuje znaczących różnic w zakresie dotyczącym zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów. Największe zapotrzebowanie na zasoby wizualne, np. prezentacje multimedialne, mają nauczyciele z obszaru przyrodniczego, humanistycznego i artystycznego oraz języków obcych nowożytnych, mniejsze zaś nauczyciele przedmiotów matematyczno-fizycznych i informatycznych. Wykresy dotyczące zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów w podziale na specjalności znajdują się w aneksie (podrozdział 6.3).

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach branżowych a zapotrzebowanie na zasoby służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności

Nauczyciele przedmiotów zawodowych, podobnie jak poprzednie grupy nauczycieli, równie często i regularnie wskazują zapotrzebowanie na prezentacje multimedialne (55,9%) oraz materiały szkoleniowe dotyczące obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy, diagnozowania (36,4%). Wykorzystywane rzadko lub wcale niewykorzystywane są zasoby specjalistyczne – analogicznie jak w poprzednich grupach nauczycieli, takie jak zasoby dotyczące dobierania specjalistycznych sprzętów oraz przepisów prawa w zakresie zwiększania dostępności (w obu kategoriach po 43,2%) (zob. wykres 25).

Wykres 25

Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

Specjaliści a zapotrzebowanie na zasoby służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności

Mimo odmiennych zadań specjalistów zapotrzebowanie na określone rodzaje zasobów służących podnoszeniu wiedzy i umiejętności przedstawia się w podobny sposób jak w grupie kadry zarządzającej i nauczycieli.

Najwyżej oceniono zapotrzebowanie na następujące rodzaje zasobów służących podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym:

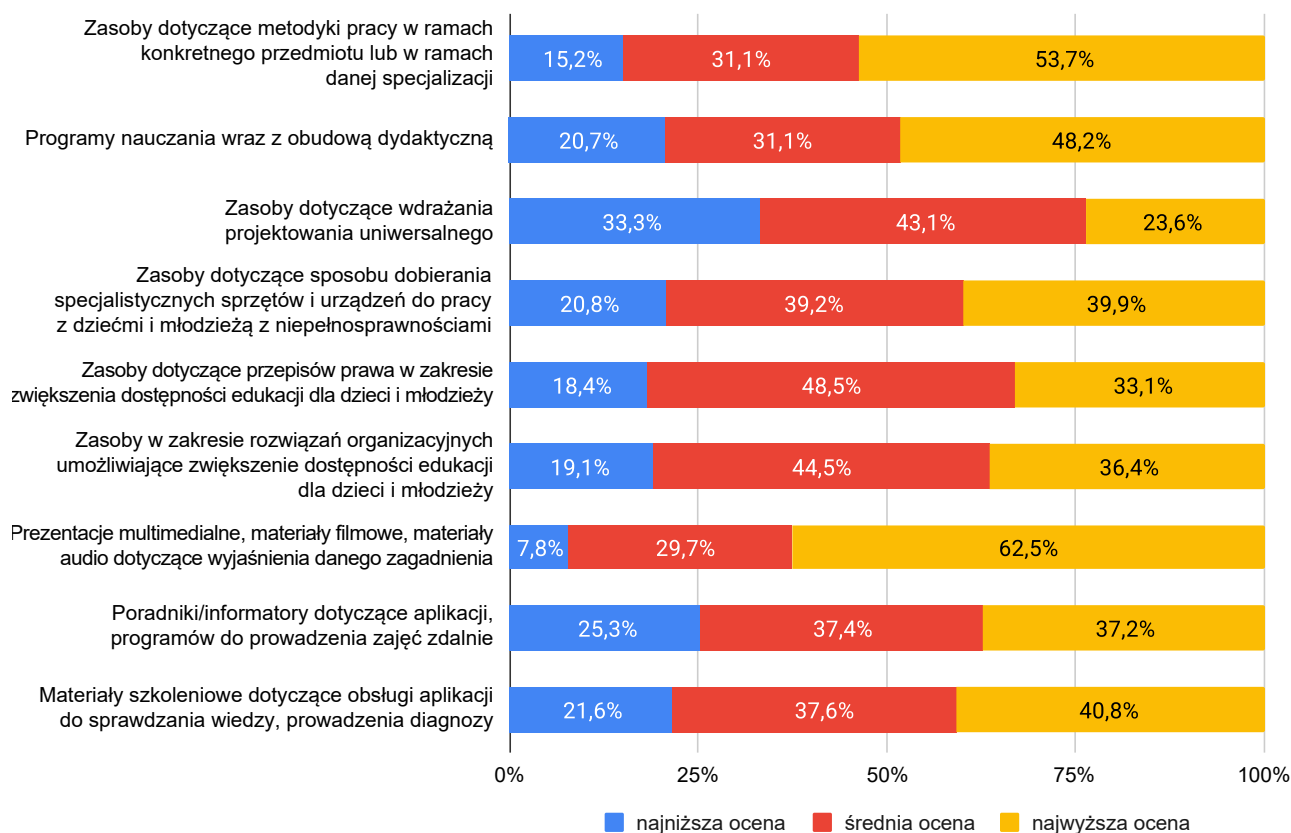
- **prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio** dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia (62,5%),
- **zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach danego przedmiotu** lub w ramach danej specjalizacji (53,7%),
- **programy nauczania** z obudową dydaktyczną dostosowaną do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych (48,2%).

Prawie co trzeci badany (33,3%) wskazał najniższe zapotrzebowanie na zasoby z zakresu projektowania uniwersalnego, materiały szkoleniowe dotyczące obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy, prowadzenia diagnozy (21,6%) oraz na zasoby dotyczące sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami (20,8%) (zob. wykres 26).

Różnice w odpowiedziach między pozostałymi grupami respondentów są nieznaczne.

Wykres 26

Zapotrzebowanie na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym w ocenie specjalistów

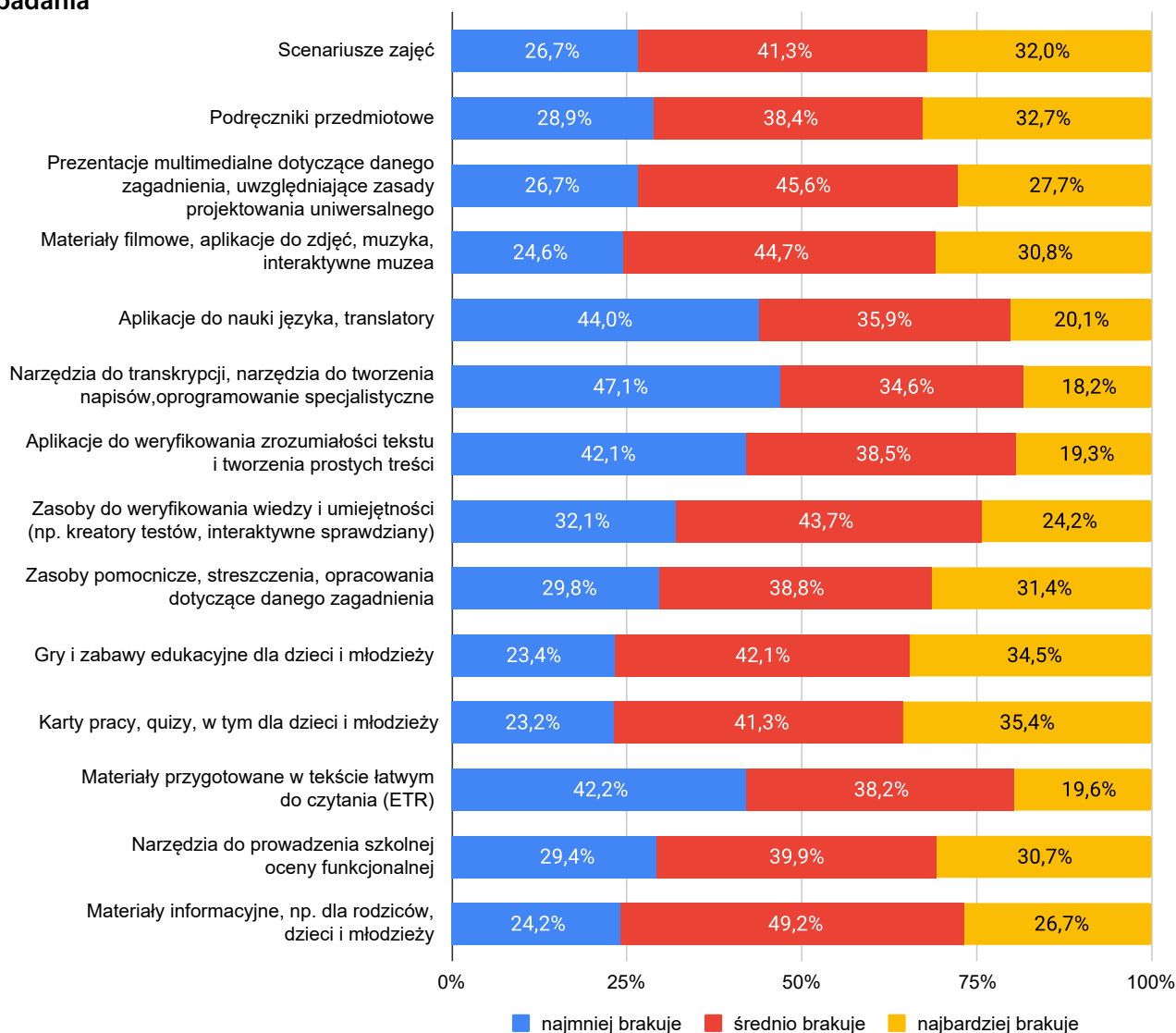
Źródło oprac. własne.

3.1.4. Ocena dostępności zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych

W tej części badania udzielano odpowiedzi na zawarte w ankiecie pytanie: **Jakiego rodzaju zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych wg Pani/Pana brakuje?** Skala odpowiedzi była trójstopniowa – 1 oznaczało najmniej brakuje, a 3 – najbardziej brakuje.

Wykres 27

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii uczestników badania

Źródło: oprac. własne.

Analiza danych wskazuje, że najbardziej brakuje następujących kategorii zasobów:

- kart pracy, quizów (35,4%),
- gier i zabaw edukacyjnych (34,5%),
- podręczników przedmiotowych (32,7%),
- scenariuszy zajęć (32%),
- materiałów filmowych, aplikacji do zdjęć, muzyki (30,8%),
- narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej (30,7%).

W ocenie badanych najmniej brakuje zaś zasobów specjalistycznych, tj. narzędzi do transkrypcji, tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego (47,1%), aplikacji do nauki języka, translatorów (44%), materiałów przygotowanych w tekście ETR (42,2%) oraz aplikacji do weryfikacji zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (42,1%) (zob. wykres 27).

Analiza powyższych danych jest spójna w porównaniu z danymi dotyczącymi wykorzystania zasobów w przygotowaniu się do pracy i pracy z dziećmi. Wskazane grupy materiałów, których najmniej brakuje, jednocześnie były najrzadziej wykorzystywane w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i w bezpośredniej pracy z nimi.

Analogicznie jak przy poprzednich pytaniach respondenci mogli wskazać także na inne rodzaje zasobów, dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, których brakuje. Wskazano na braki następujących kategorii zasobów:

- **scenariuszy zajęć** i innych materiałów wspierających pracę z dziećmi i młodzieżą, np. instruktaży, prezentacji, materiałów do prowadzenia warsztatów, artykułów, kolorowanek, karty pracy, poradników itp.,
- **zasobów multimedialnych, cyfrowych**, np. aplikacji edukacyjnych, stron internetowych z quizami, filmami, materiałów ćwiczeniowych itp.,
- **webinariów** i wykładów specjalistów,
- **materiałów do diagnozy**.

Dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych a dostępność zasobów

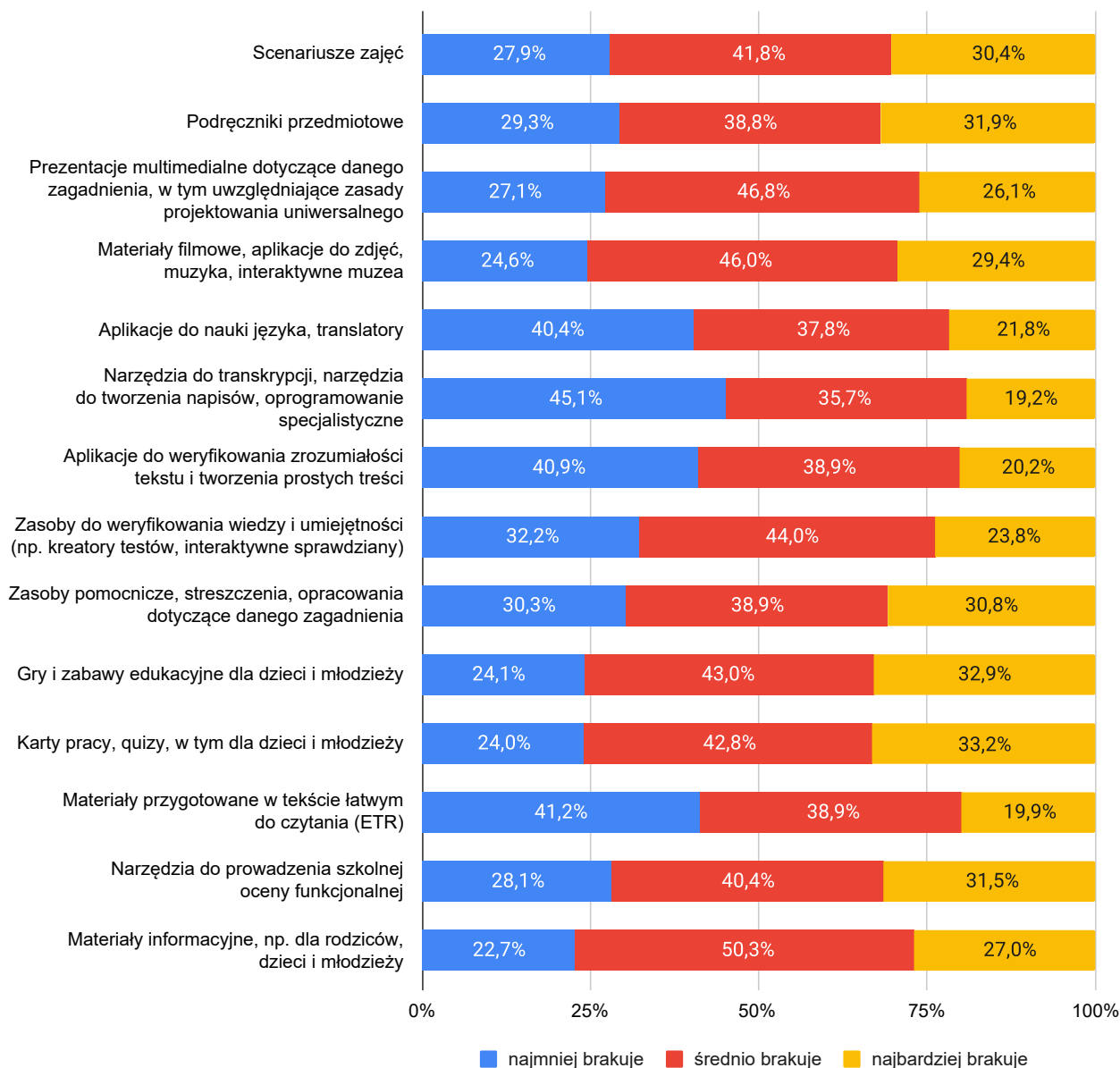
Analiza danych wskazuje, że najbardziej brakuje następujących kategorii zasobów:

- kart pracy, quizów (33,2%),
- gier i zabaw edukacyjnych (32,9%),
- podręczników przedmiotowych (31,9%),
- narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej (31,5%),
- scenariuszy zajęć (30,4%),
- materiałów informacyjnych dla rodziców (27%).

W ocenie badanych najmniej brakuje zaś zasobów specjalistycznych, tj. narzędzi do transkrypcji, tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego (45,1%), aplikacji do nauki języka, translatorów (44%), materiałów przygotowanych w tekście ETR (40,4%) oraz aplikacji do weryfikacji zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (40,9%) (zob. wykres 28).

Wykres 28

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii kadry zarządzającej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej a dostępność zasobów

Analiza danych wskazuje, że najbardziej brakuje następujących kategorii zasobów:

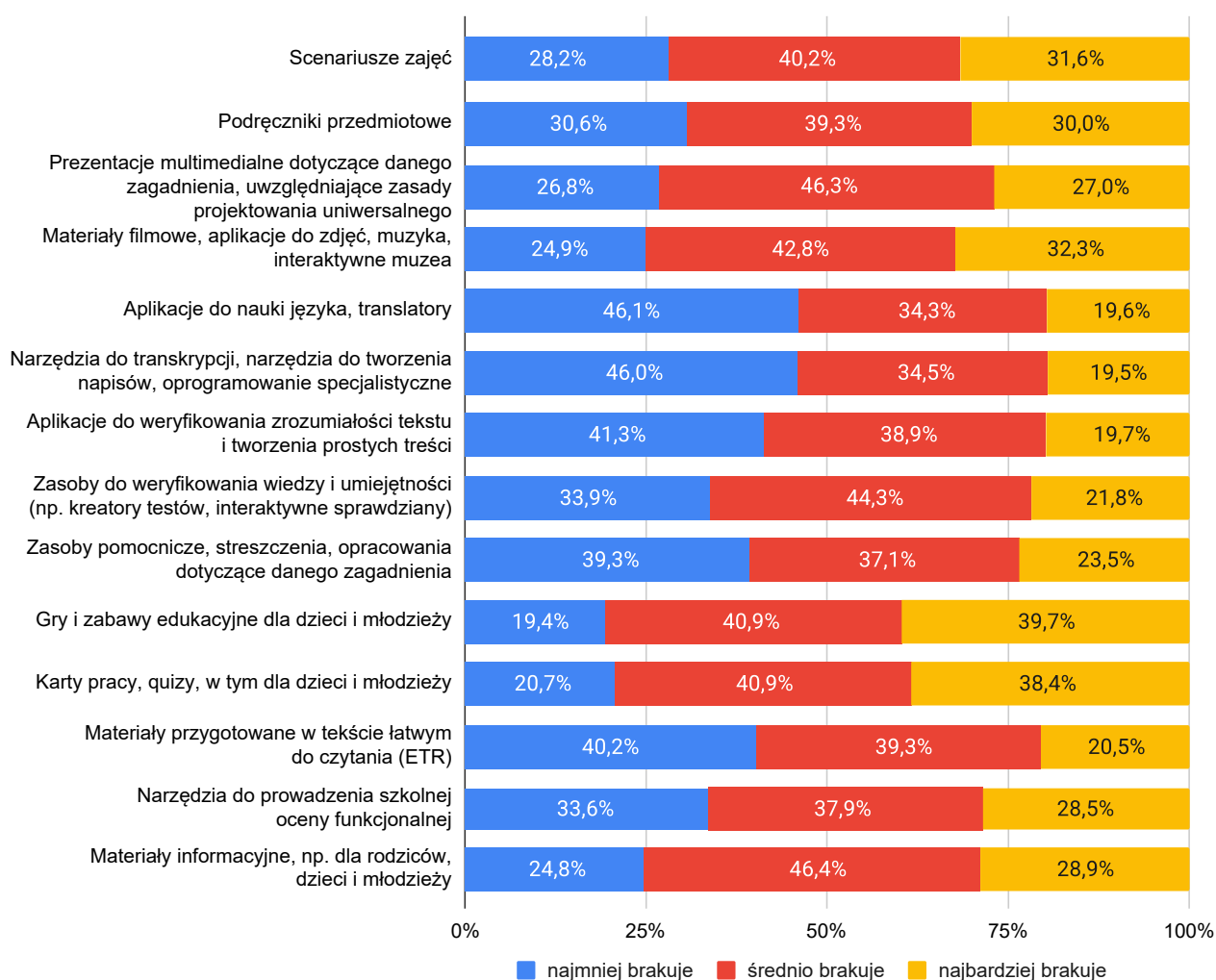
- gier i zabaw edukacyjnych (39,7%),
- kart pracy, quizów (38,4%),
- scenariuszy zajęć (31,6%),
- podręczników przedmiotowych (30%),

- materiałów informacyjnych dla rodziców (28,9%),
- narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej (28,5%).

W ocenie badanych najmniej brakuje zaś zasobów specjalistycznych, tj. aplikacji do nauki języka, translatorów (46,1%), narzędzi do transkrypcji, tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego (46%), aplikacji do weryfikacji zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (41,3%), materiałów przygotowanych w tekście ETR (40,2%) (zob. wykres 29).

Wykres 29

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele przedmiotu a dostępność zasobów

Nauczyciele przedmiotów wskazują, że najbardziej brakuje następujących kategorii zasobów:

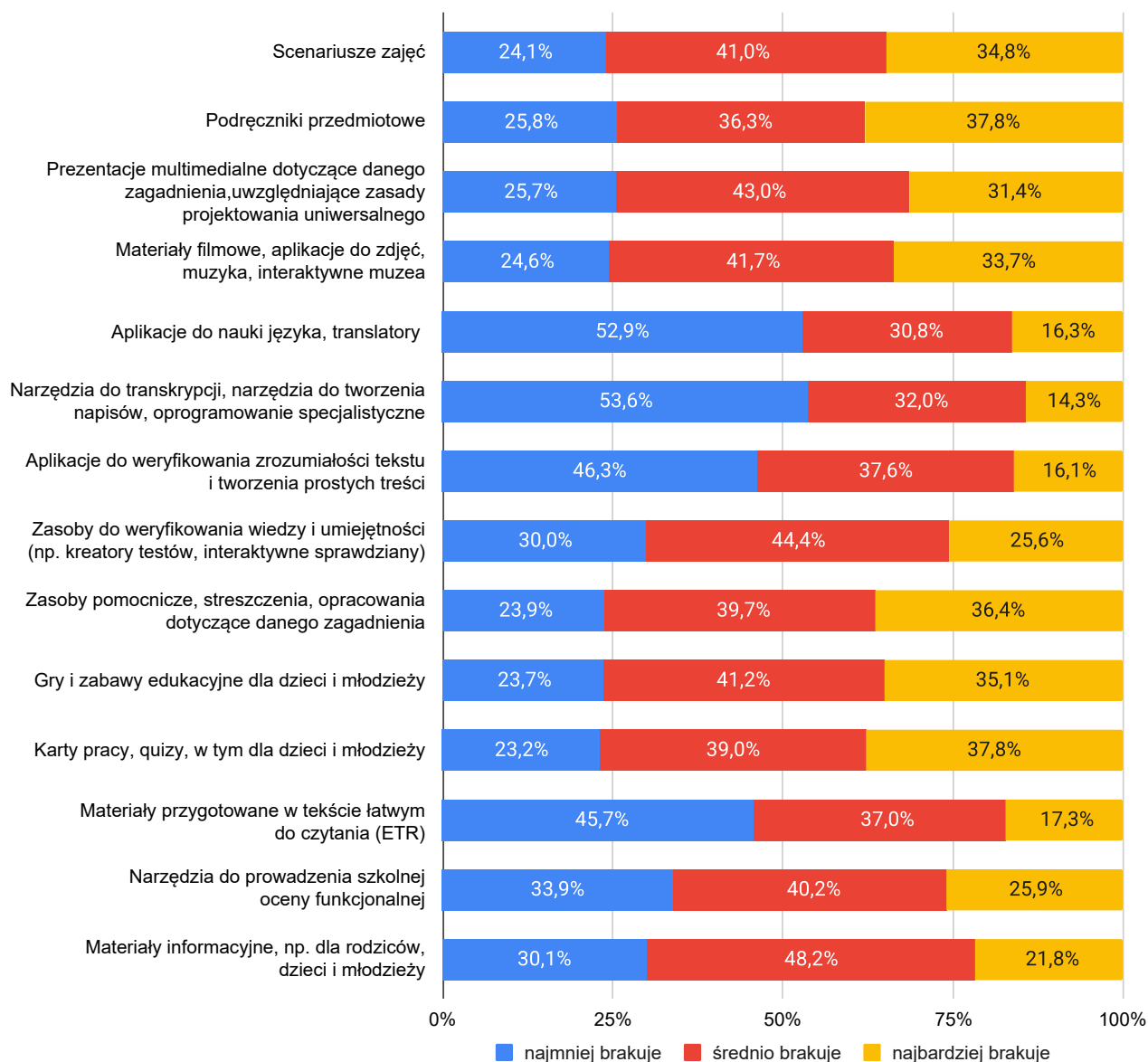
- kart pracy, quizów (37,8%),
- gier i zabaw edukacyjnych (35,1%),
- podręczników przedmiotowych (37,8%),
- narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej (25,9%),
- scenariuszy zajęć (34,8%),
- prezentacji multimedialnych dotyczących danego zagadnienia, uwzględniających zasady projektowania uniwersalnego (31,4%).

W odniesieniu do pozostałych grup odbiorców pojawiła się w badanej grupie osób dodatkowa kategoria obejmująca zasoby dydaktyczne w postaci prezentacji multimedialnych.

W ocenie badanych najmniej brakuje zaś zasobów specjalistycznych, tj. aplikacji do nauki języka, translatorów (52,9%), narzędzi do transkrypcji, tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego (53,6%), aplikacji do weryfikacji zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (46,3%), materiałów przygotowanych w tekście ETR (45,7%) (zob. wykres 30). Nieco więcej nauczycieli w tej grupie wskazuje mniejsze zapotrzebowanie na ww. zasoby specjalistyczne.

Wykres 30

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

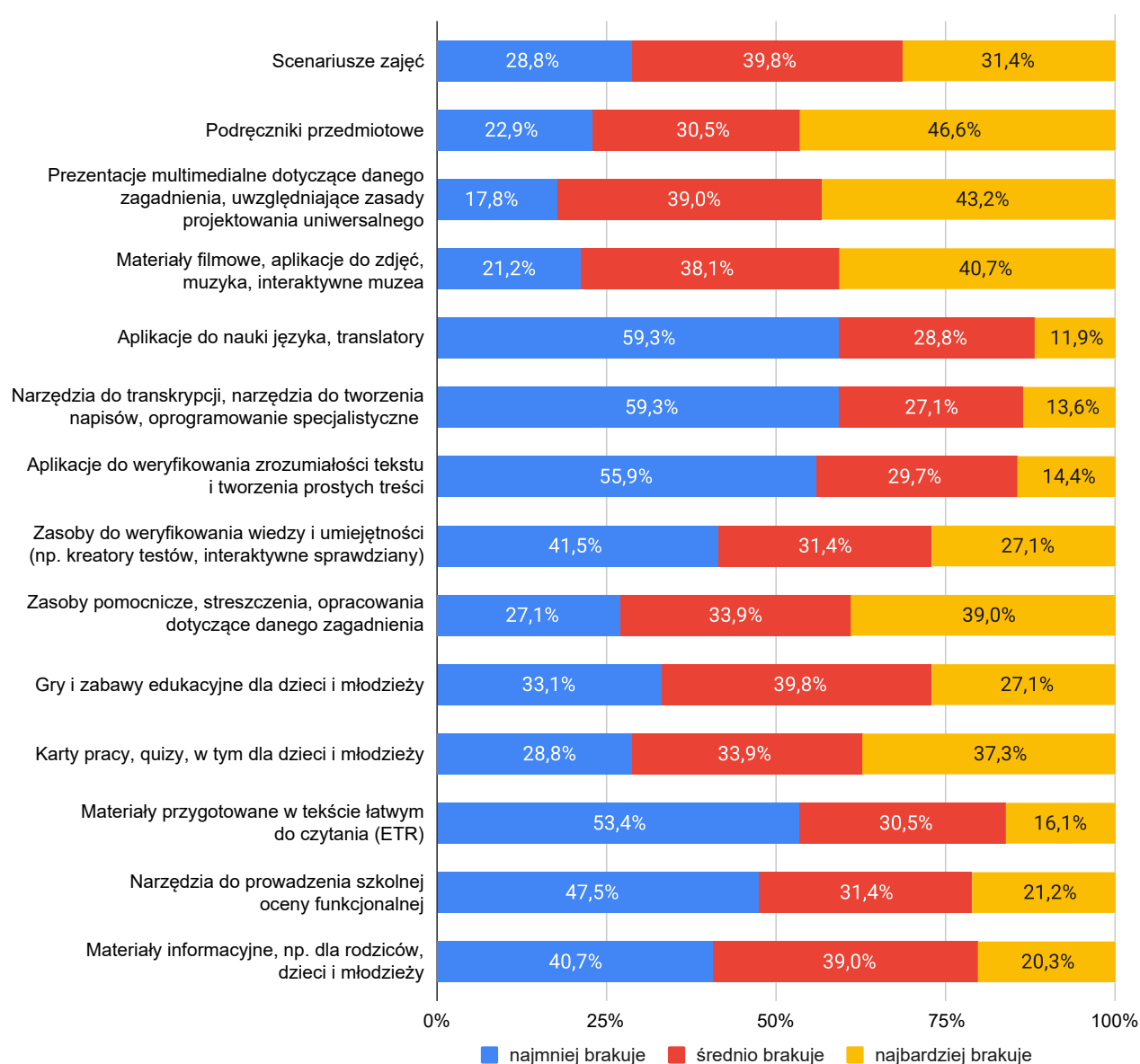
Wyniki zebrane w badaniu ankietowym nie wskazują na znaczące różnice w odniesieniu do specjalności nauczycieli. Wykresy przedstawiające podział w zakresie dostępności zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotów znajdują się w aneksie (podrozdział 6.4). Różnice między wskazaniami są niewielkie i są przede wszystkim związane ze specjalnością nauczyciela. Przykładowo nauczyciele przedmiotów humanistycznych wskazują, że w najbardziej brakuje zasobów pomocniczych, np. streszczeń czy opracowań danego tematu (38,5%), a nauczyciele przedmiotów matematyczno-fizycznych i informatycznych wskazują na brak zasobów takich jak karty pracy, quizy (40,5%).

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach branżowych a dostępność zasobów

Nauczyciele przedmiotów zawodowych, podobnie jak inne grupy nauczycieli, także zgłaszają największe zapotrzebowanie na podręczniki przedmiotowe (46,6%) oraz zasoby umożliwiające przedstawienie materiału, np. prezentacje multimedialne (43,2%) i zasoby pomocnicze w postaci streszczeń czy opracowań danego tematu (39%) (zob. wykres 31).

Wykres 31

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

Specjaliści a dostępność zasobów

Specjalistom najbardziej brakuje następujących kategorii zasobów:

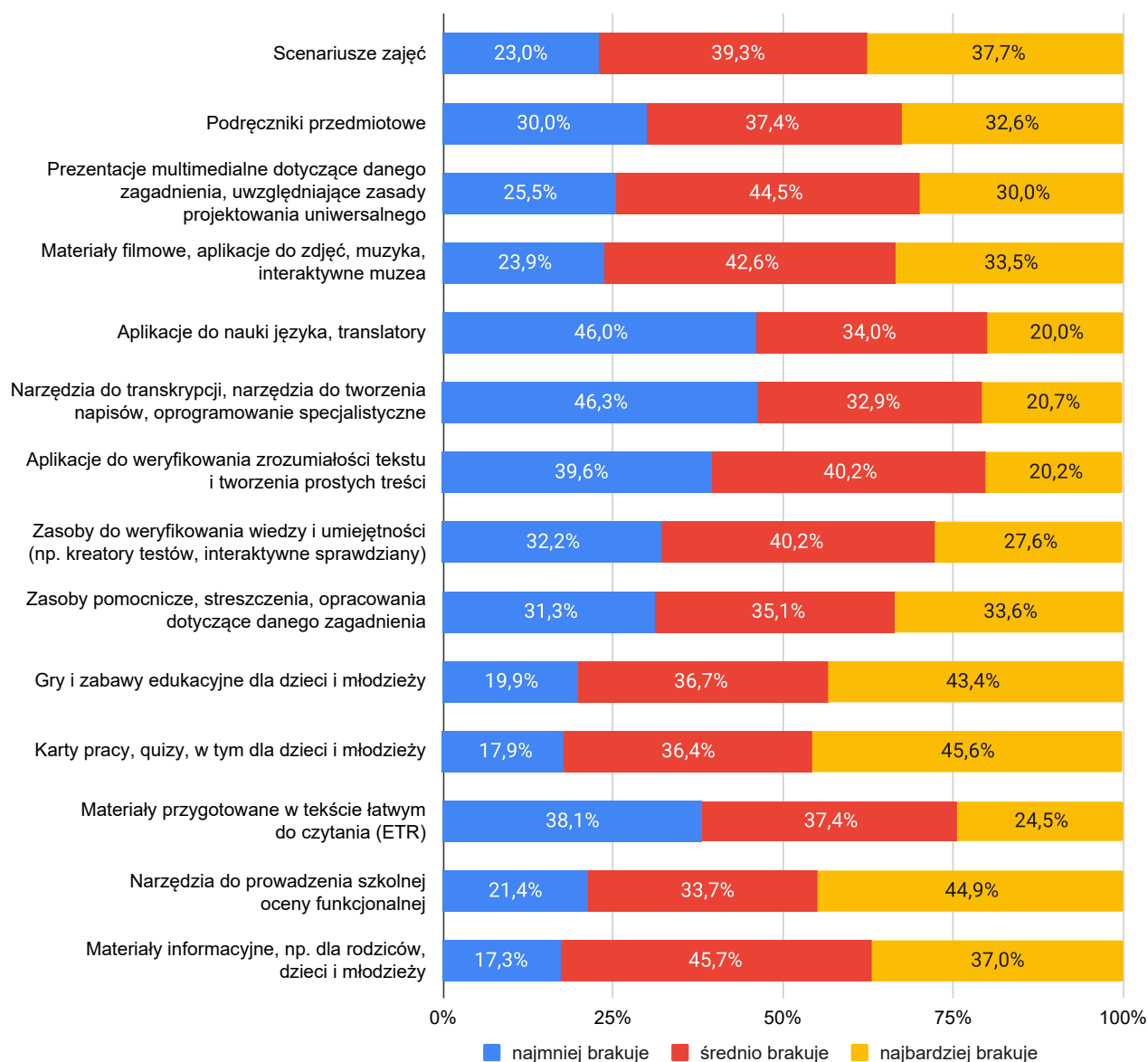
- kart pracy, quizów (45,6%),
- **narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej (44,9%),**
- gier i zabaw edukacyjnych (43,4%),
- podręczników przedmiotowych (32,6%),
- scenariuszy zajęć (37,7%),
- prezentacji multimedialnych dotyczących danego zagadnienia, uwzględniających zasady projektowania uniwersalnego (30%).

W odniesieniu do pozostałych grup odbiorców pojawiła się na jednym z pierwszych miejsc nowa kategoria zasobów najbardziej oczekiwanych – **narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej**. Jest to powiązane z zadaniami badanej grupy respondentów.

W ocenie badanych najmniej brakuje zaś zasobów specjalistycznych, tj. aplikacji do nauki języka, translatorów (46%), narzędzi do transkrypcji, tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego (46,3%), aplikacji do weryfikacji zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (39,6%), materiałów przygotowanych w tekście ETR (38,1%) (zob. wykres 32). Nieco mniej specjalistów w tej grupie wskazuje także niższe zapotrzebowanie na ww. zasoby specjalistyczne.

Wykres 32

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii specjalistów

Źródło: oprac. własne.

3.1.5. Katalogowanie i oznakowanie zasobów metodycznych

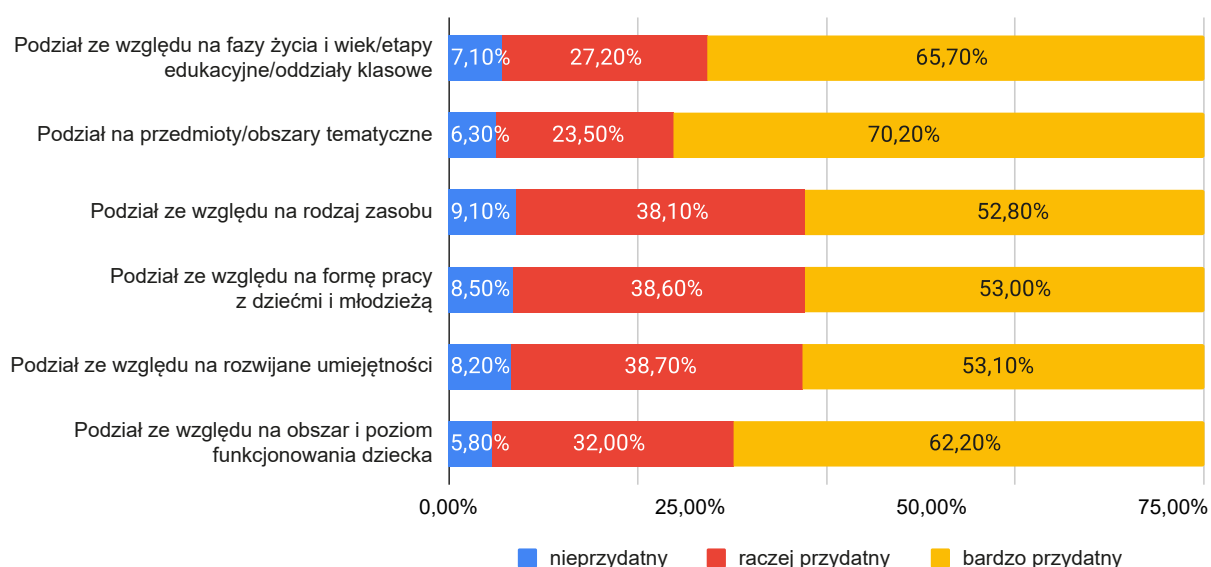
Istotny element badania stanowiło pytanie dotyczące wskazania przez respondentów sposobu katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych, który byłby dla nich odpowiedni. Wyniki analizy w tym zakresie są szczególnie ważne dla planowania dalszych działań w projekcie. Odpowiedzi na pytania w tej części ankiety dotyczyły wskazania oceny najbardziej odpowiedniego sposobu katalogowania/oznakowania danego materiału (**Prosimy o wskazanie, jaki sposób katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych byłby**

najbardziej odpowiedni?). Ocenie podlegało 6 kategorii dotyczących katalogowania zasobów. Zastosowano skalę ocen od 1 do 3, gdzie 1 oznaczało podział nieprzydatny, 2 – raczej przydatny, a 3 – bardzo przydatny.

Zaproponowane w badaniu sposoby katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych spotkały się z pozytywną oceną ich przydatności przez respondentów – wszystkie uzyskały ponad 90% wskazań, jeśli łącznie policzymy odpowiedzi raczej przydatne i bardzo przydatne. Za najbardziej przydatne sposoby katalogowania uczestnicy badania uznali podział ze względu na przedmiot/obszar tematyczny (70,2% wskazań), na fazy życia i wiek (65,7%) oraz na obszar i poziom funkcjonowania dziecka (62,2%) (zob. wykres 33).

Wykres 33

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie uczestników badania

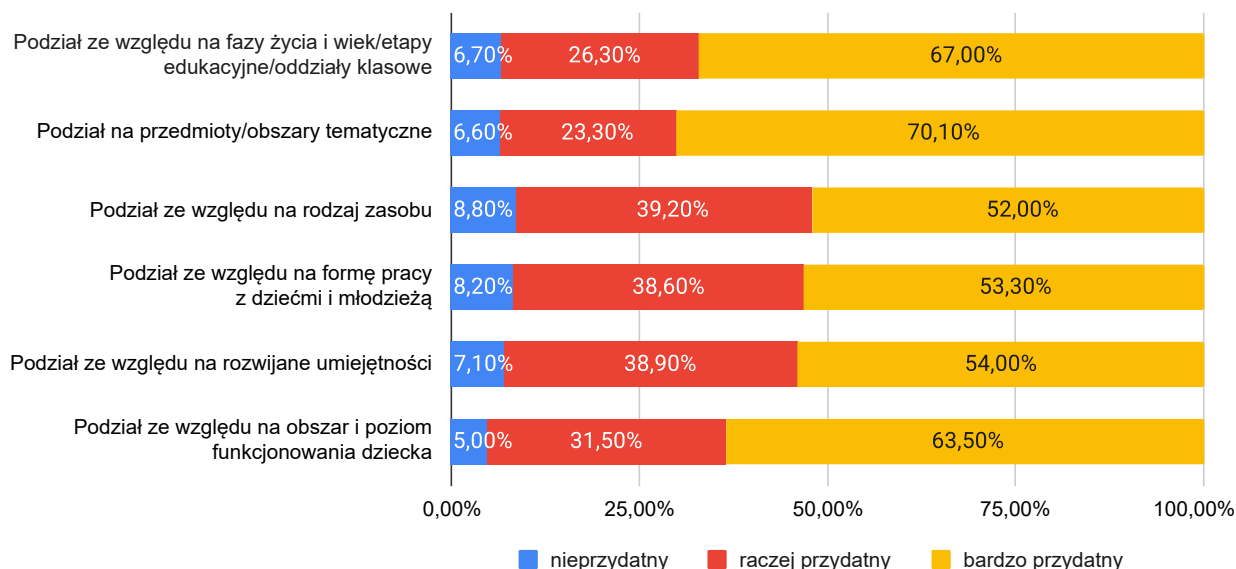
Źródło: oprac. własne.

Dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych a katalogowanie zasobów

Za najbardziej przydatne sposoby katalogowania kadra zarządzająca uznała podział ze względu na **przedmiot/obszar tematyczny** (70,1% wskazań), na fazy życia i wiek (67%) oraz na obszar i poziom funkcjonowania dziecka (63,5%) (zob. wykres 34).

Wykres 34

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie kadry zarządzającej

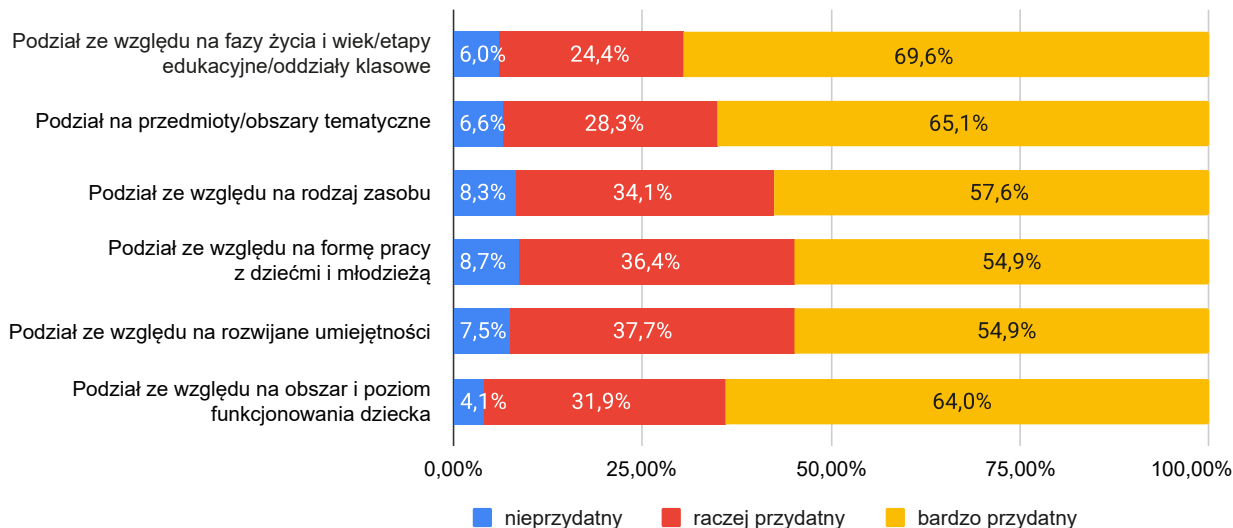
Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej a katalogowanie zasobów

Nieco inną kolejność rangowania kategorii dotyczących katalogowania i oznakowania niż kadra zarządzająca wskazali nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Za najbardziej przydatne sposoby katalogowania uznali podział ze względu na **fazy życia i wiek** (69,6%), przedmiot/obszar tematyczny (65,1% wskazań) oraz na obszar i poziom funkcjonowania dziecka (64%) (zob. wykres 35).

Wykres 35

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej

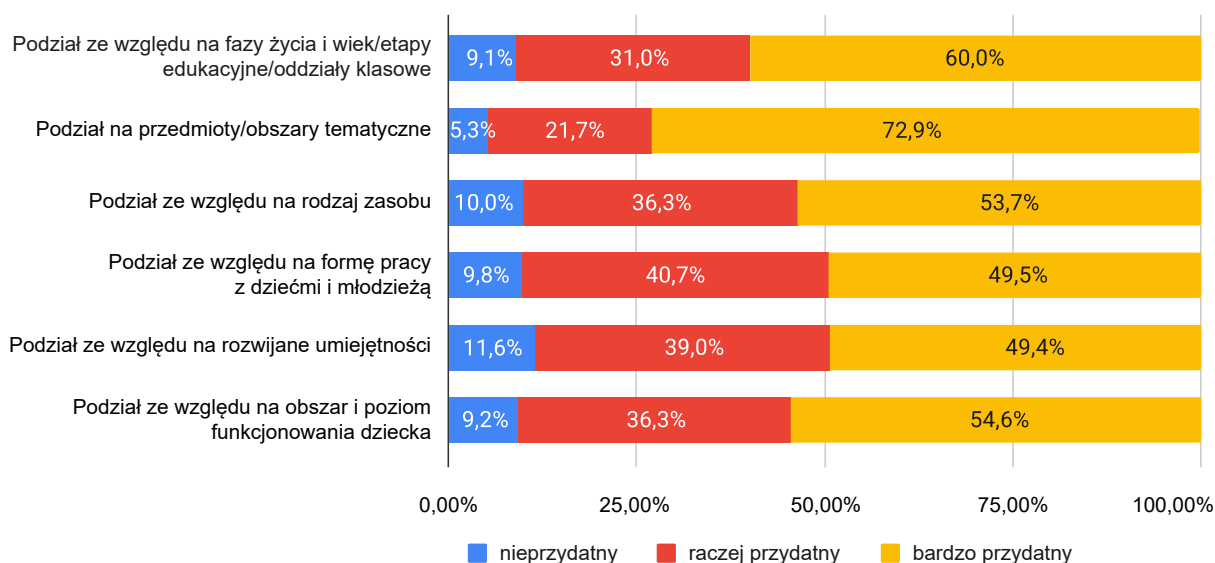
Źródło: oprac. własne.

Nauczyciele przedmiotów a katalogowanie zasobów

Za najbardziej przydatne sposoby katalogowania nauczyciele przedmiotów z kolei uznali podział ze względu na **przedmiot/obszar tematyczny** (72,9% wskazań), fazy życia i wiek (60%), obszar i poziom funkcjonowania dziecka (54,6%), rodzaj zasobu 53,7% (zob. wykres 36).

Wykres 36

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

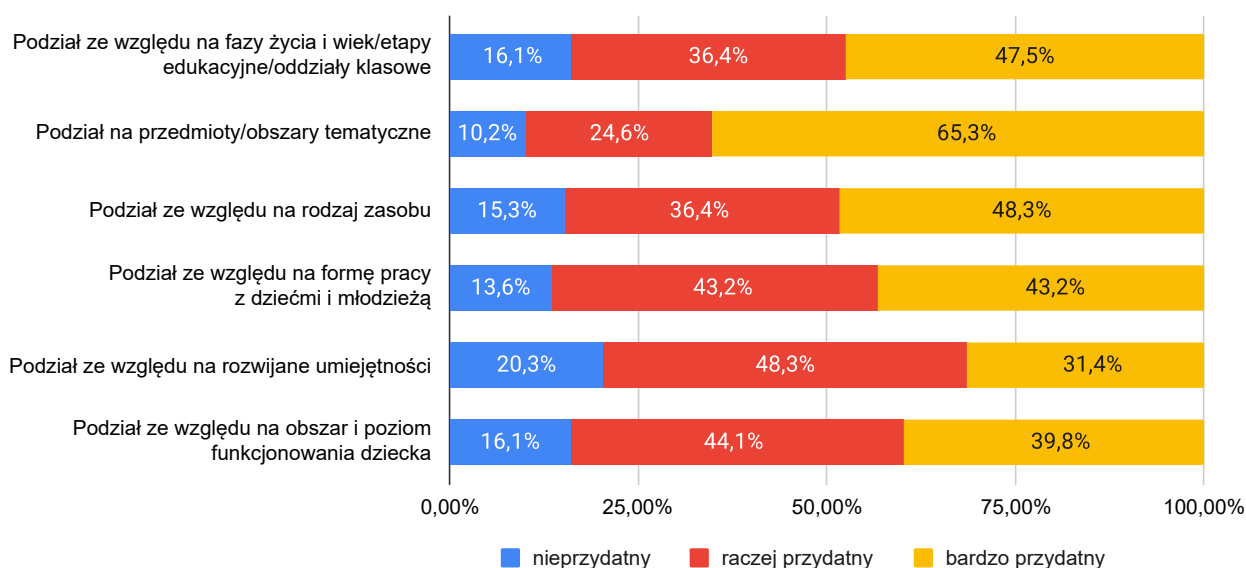
Sposób katalogowania i oznakowania zasobów, w zależności od specjalności nauczyciela, także nie odbiega od pozostałych wyników w grupie badanych – wykresy przedstawiające sposób katalogowania w podziale na określone rodzaje specjalności badanych znajdują się w aneksie (podrozdział 6.5).

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach branżowych a katalogowanie zasobów

Nauczyciele przedmiotów zawodowych w technikach i szkołach branżowych, podobnie jak inne grupy nauczycieli, wskazują jako najbardziej przydatny sposób katalogowania zasobów przede wszystkim w podziale na **przedmioty i obszary tematyczne** (65,3%), rodzaje zasobów (48,35) oraz fazy życia, wiek uczniów (47,5%) (zob. wykres 37).

Wykres 37

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu

Źródło: oprac. własne.

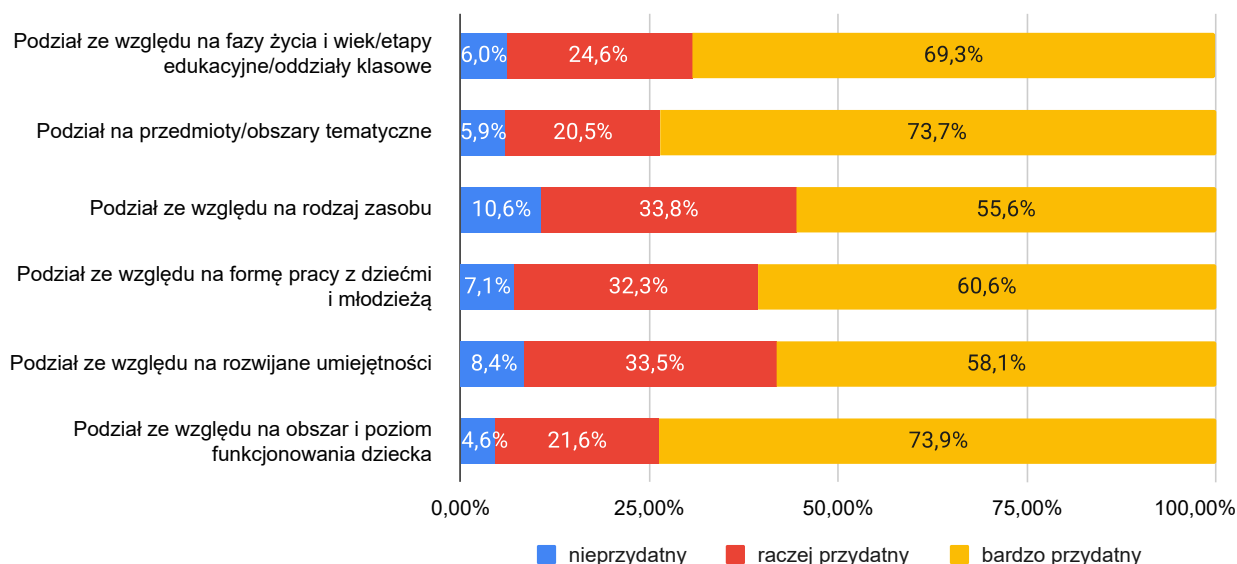
Specjaliści a katalogowanie zasobów

Za najbardziej przydatne sposoby katalogowania grupa specjalistów biorących udział w badaniu uznała podział ze względu na **przedmiot/obszar tematyczny** (73,7% wskazań), fazy życia i wiek (69,3%), obszar i poziom funkcjonowania dziecka (73,9%), formę pracy z dziećmi i młodzieżą (60,6%) (zob. wykres 38).

Widać nieco wyższy procent osób wskazujących na podział ze względu na obszar i poziom funkcjonowania dziecka oraz konieczność uwzględniania także obszaru związanego z formą pracy, ale wyniki są bardzo zbliżone do tych w innych grupach osób uczestniczących w badaniu ankietowym.

Wykres 38

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie specjalistów

Źródło: oprac. własne.

W tej części ankiety respondenci mogli także udzielić odpowiedzi na pytanie otwarte dotyczące wskazania innych sposobów katalogowania zasobów dydaktycznych i metodycznych.

W odpowiedziach dominowały następujące rodzaje zasobów:

- **zasoby dydaktyczne** wspierające proces wychowania i edukacji, np. prezentacje, karty pracy, scenariusze,
- **zasoby cyfrowe**, np. tablice interaktywne, filmy edukacyjne, aplikacje edukacyjne.
- Uczestnicy badania zaproponowali kategorie podziału zasobów ze względu na:
- **rodzaj dysfunkcji**, deficytów rozwojowych, poziom zdolności, dojrzałość emocjonalną, np. podział ze względu na: 1) niepełnosprawność, autyzm, zespół Aspergera, niepełnosprawność intelektualną; 2) niedostosowanie społeczne; 3) zagrożenie niedostosowaniem społecznym; 4) zaburzenia zachowania lub emocji; 5) szczególne uzdolnienia; 6) specyficzne trudności w uczeniu się; 7) deficyty kompetencji i zaburzeń sprawności językowych; 8) chorobę przewlekłą; 9) sytuację kryzysową lub traumatyczną; 10) niepowodzenia edukacyjne,
- **sposób funkcjonowania o określonym obszarze**, np. w obszarze fizycznym, społecznym, emocjonalnym, poznawczym,
- **obszar wsparcia**, tematykę,
- **etap pracy z dzieckiem**, np. wstęp, początek, realizacja, zakończenie pracy z dzieckiem o charakterze wychowawczym, terapeutycznym, socjoterapeutycznym,

- **formę i metody pracy** z dziećmi i młodzieżą,
- **specjalność kadry**, np. kadra zarządzająca, nauczyciele, profil pracy specjalistów.
- **etap edukacyjny**.

Ze względu na małą liczbę udzielonych odpowiedzi w tym zakresie prezentujemy jedynie najczęściej powtarzające się kategorie propozycji wskazanych przez osoby uczestniczące w badaniu – bez podania danych liczbowych.

3.2. Placówki doskonalenia nauczycieli

W przeprowadzonym badaniu wzięło udział zaledwie 36 placówek doskonalenia nauczycieli, wśród których nie znalazła się żadna z jednostek zlokalizowanych w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców. Zgodnie z danymi z SIO w Polsce funkcjonuje 381 placówek doskonalenia nauczycieli, w tym 86 publicznych placówek¹. Ankiety zostały wypełnione przez 36 osób, gdzie prawie połowę (17 osób) stanowili nauczyciele – doradcy metodyczni, w badaniu najliczniej były reprezentowane placówki doskonalenia nauczycieli z miast powyżej 10 tys. do 100 tys. mieszkańców (22 osoby) (zob. tabela 6).

Tabela 6

Liczba osób uczestniczących w badaniu wg specjalności i wielkości miejscowości

Funkcja osoby uczestniczącej w badaniu	Wieś i miasto poniżej 10 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 10 tys. do 100 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 100 tys. do 500 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców	Ogółem
Dyrektor placówki doskonalenia nauczycieli	0	6	2	0	8
Nauczyciel konsultant	0	5	3	0	8
Nauczyciel doradca metodyczny	0	10	6	1	17
Specjalista niebędący nauczycielem	2	1	0	0	3
Ogółem	2	22	11	1	36

Źródło: oprac. własne.

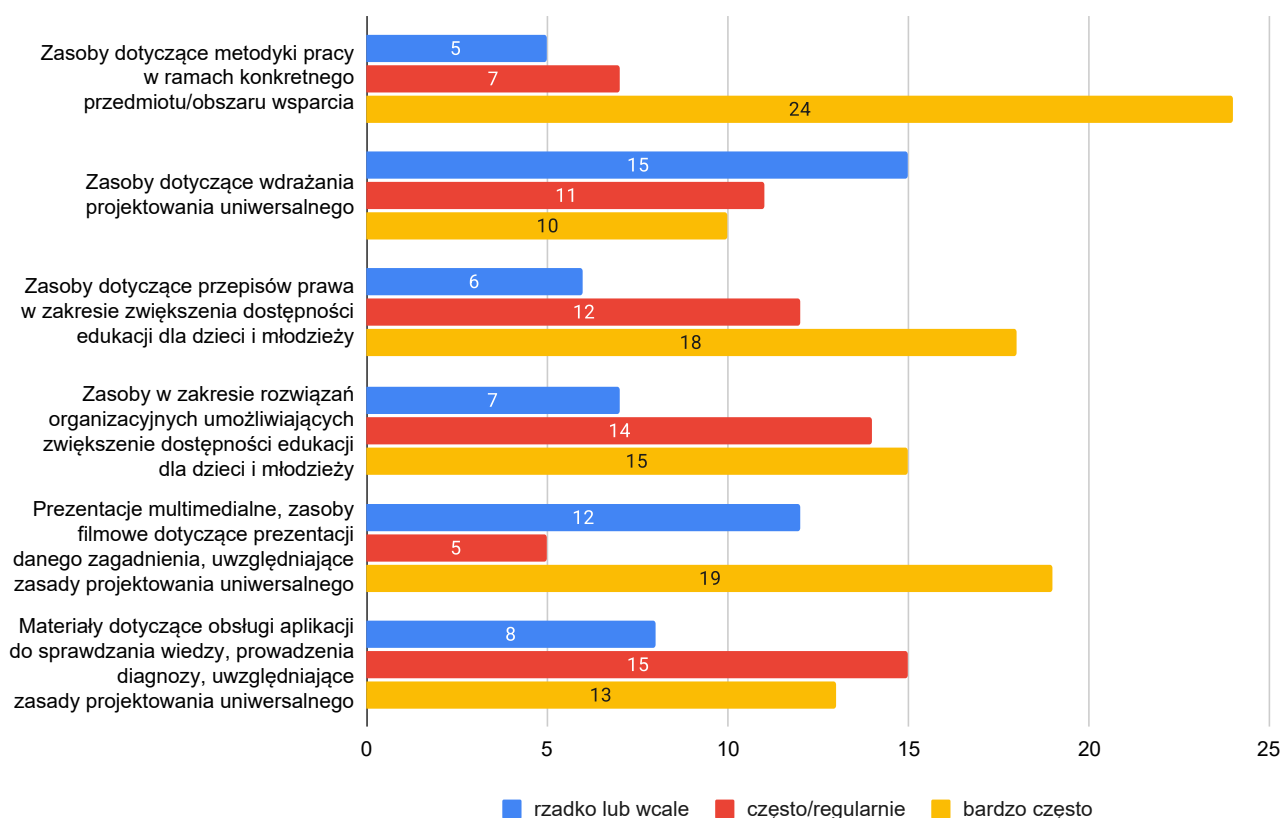
¹ Dane zbiorcze wg stanu placówek na dzień 31.12.2023 r. wg SIO na dzień 30.04.2024 r.

3.2.5.1. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu do pracy z dziećmi i młodzieżą

W tej części ankiety osoby badane odpowiadały na następujące pytanie: **Z jakiego rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych najczęściej korzysta Pani/Pan w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą?** Odpowiedzi, określające częstotliwość, były wskazywane na trójstopniowej skali ocen, gdzie 3 oznaczało bardzo często, 2 – często/regularnie, a 1 – rzadko lub wcale.

Wykres 39

Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania

Źródło: oprac. własne.

Ze względu na niewielką grupę osób, która wzięła udział w badaniu, w tej części raportu dane prezentowane są, w odróżnieniu od pozostałych danych, w sposób liczbowy. Najczęściej (ocena 2 i 3 zgodnie ze skalą w ankiecie) przez kadrę placówek doskonalenia nauczycieli w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą były wykorzystywane:

- zasoby dotyczące **metodyki pracy** w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia, dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży (24 osoby),
- prezentacje **multimedialne**, zasoby filmowe dotyczące danego zagadnienia uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego (19 osób),
- zasoby dotyczące **przepisów prawa** w zakresie zwiększenia dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży (18 osób) (zob. wykres 39).

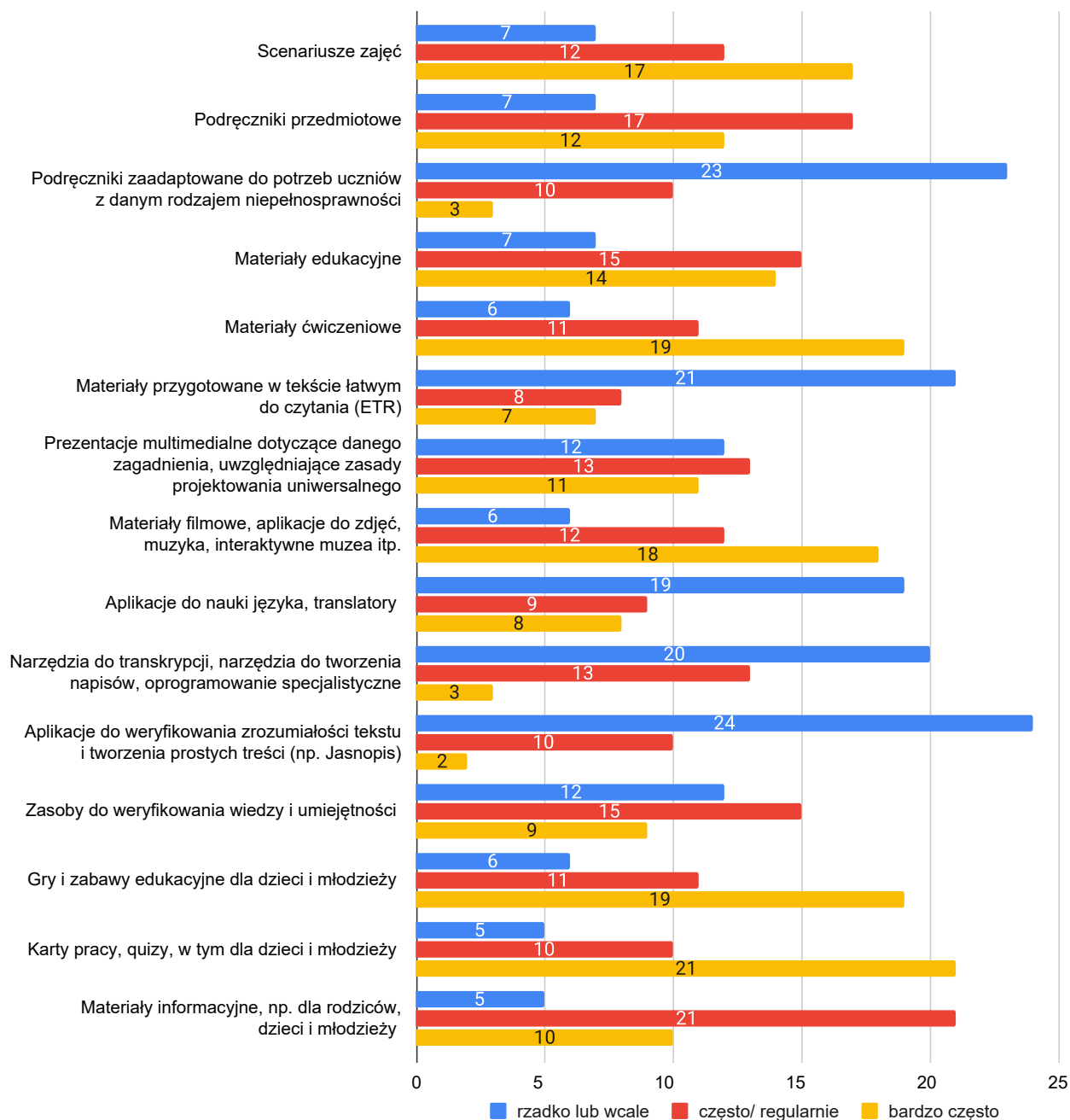
Grupą, która najliczniej odpowiedziała na pytania ankiety, byli doradcy metodyczni, czyli osoby pracujące jednocześnie najczęściej w przedszkolu i szkole. W raporcie uwzględniono zatem przede wszystkim analizę wyników uzyskanych od tej grupy badanych. Pozostałe wyniki uzyskane od kadry placówek doskonalenia nauczycieli były tak nieliczne, że trudno przedstawiać je w odniesieniu do całej grupy pracowników placówek doskonalenia nauczycieli.

3.2.1. Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło zasobów wykorzystywanych w pracy z dziećmi i młodzieżą: **Z jakiego rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych korzysta Pani/Pan najczęściej w pracy z dziećmi i młodzieżą?** Badani wskazywali częstotliwość wykorzystania zasobów na trójstopniowej skali, gdzie 3 oznaczało bardzo często, 2 – często/regularnie, a 1 – rzadko lub wcale.

Wykres 40

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania (dane w %)

Źródło: oprac. własne.

Wykorzystanie zasobów w pracy z dziećmi i młodzieżą w tej grupie badanych osób odnosiło się przede wszystkim do grupy doradców metodycznych.

Zdecydowana większość badanych (21 osób) najczęściej wykorzystuje dostosowane do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży **karty pracy, quizy**.

Gry i zabawy edukacyjne wykorzystuje 19 osób, tak samo jak materiały ćwiczeniowe, a **materiały filmowe, aplikacje do zdjęć, muzykę, interaktywne muzea** itp., dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży, wykorzystuje 18 osób. Prawie połowa badanych spośród kadr placówek doskonalenia nauczycieli (17 osób) wskazała, że wykorzystuje w pracy **scenariusze zajęć** dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. **Podręczniki przedmiotowe** (np. e-zasoby znajdujące się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej) dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży – wskazało 12 osób, a **materiały informacyjne**, np. dla rodziców, dzieci i młodzieży – wykorzystuje 10 osób.

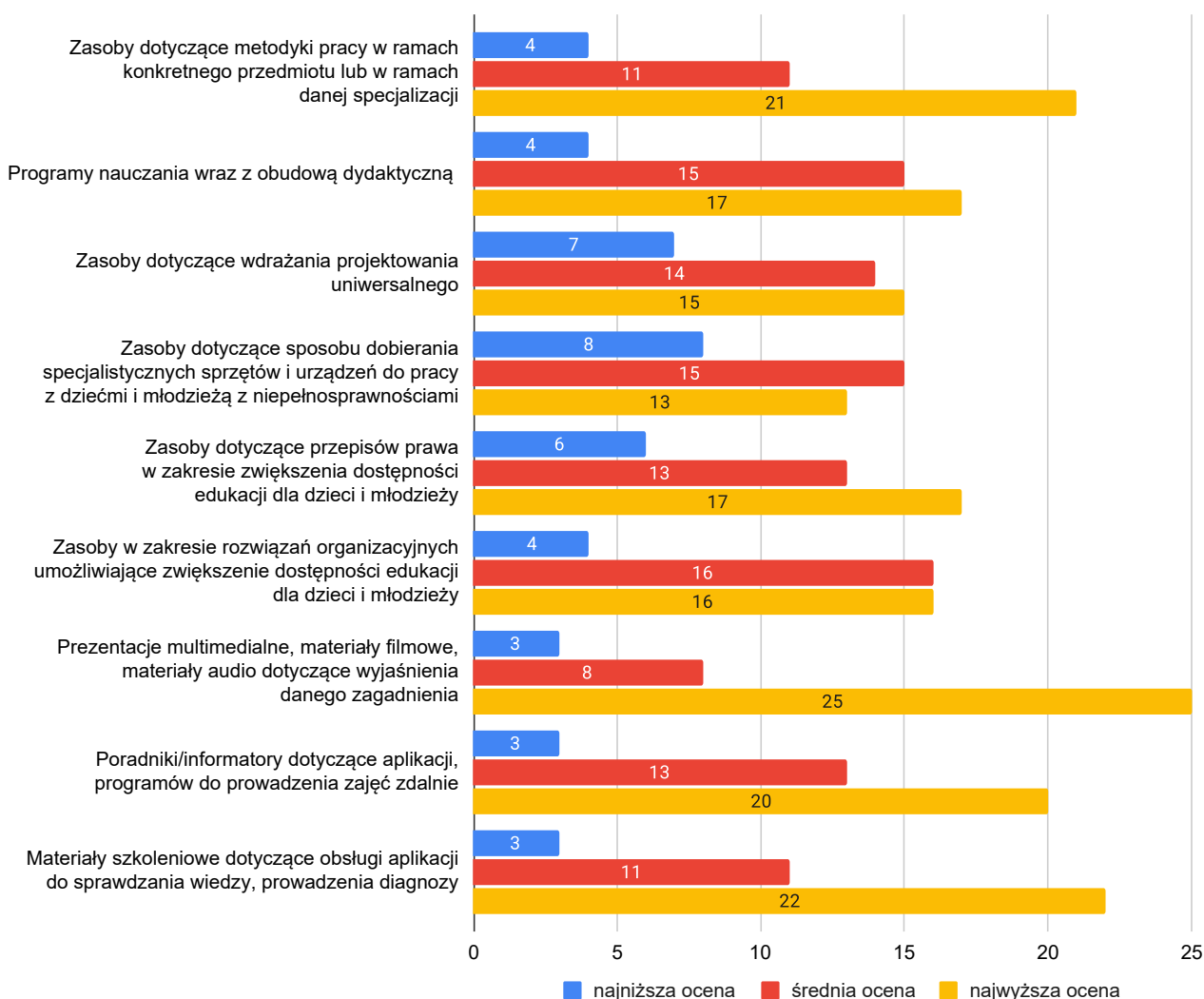
Najrzadziej (rzadko lub wcale) wykorzystywane są **materiały specjalistyczne** takie jak: aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (np. Jasnopis) – 24 osoby, podręczniki zaadaptowane do potrzeb uczniów z danym rodzajem niepełnosprawności, np. w brajlu, czcionce powiększonej, w PJM – 23 osoby, materiały przygotowane w tekście ETR – 21 osób, a także narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne, np. do rozpoznawania mowy – 20 osób. Uzyskane w badaniu dane trudno uogólnić w odniesieniu do całej grupy przedstawicieli placówek doskonalenia nauczycieli ze względu na ich niską reprezentatywność (zob. wykres 40).

3.2.2. Zapotrzebowanie na elektroniczne zasoby metodyczne służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym

W zakresie oceny zapotrzebowania na określone zasoby metodyczne, służące podnoszeniu wiedzy i umiejętności w obszarze zawodowym, respondenci odpowiadali na pytanie: **Jaki rodzaj elektronicznych zasobów metodycznych w Pani/Pana ocenie byłby przydatny w celu podnoszenia wiedzy i umiejętności w Pani/Pana obszarze zawodowym?** Badani nadawali każdemu z zasobów odpowiednią rangę wg stopnia zapotrzebowania na trójstopniowej skali, gdzie 3 oznaczało ocenę najwyższą, a 1 – najniższą.

Wykres 41

Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym

Źródło: oprac. własne.

Najwyższe zapotrzebowanie na materiały przydatne do podnoszenia wiedzy i umiejętności obejmowało **materiały metodyczne**, tj. prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio dotyczące wyjaśnienia jakiegoś zagadnienia (25 osób), **materiały szkoleniowe** dotyczące obsługi aplikacji do sprawdzania wiedzy, prowadzenia diagnozy (22 osoby) oraz **zasoby dotyczące metodyki pracy** w ramach konkretnego przedmiotu lub w ramach danej specjalizacji (21 osób). Wybory te stanowią odpowiedź na zadania kadry placówek doskonalenia nauczycieli. Najmniejsze zapotrzebowanie występowało w odniesieniu do zasobów specjalistycznych, tj. zasobów dotyczących sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami (8 osób), zasobów dotyczących wdrażania

projektowania uniwersalnego (7 osób) i zasobów dotyczących przepisów prawa w zakresie zwiększania dostępności dla dzieci i młodzieży (6 osób) (zob. wykres 41).

Kategorie zasobów, na które jest największe (ocena 2 i 3 na trójstopniowej skali ocen) zapotrzebowanie kadr placówek doskonalenia nauczycieli:

- zasoby dotyczące **metodyki pracy** w ramach konkretnego przedmiotu (np. do pracy na lekcji języka polskiego) lub w ramach danej specjalizacji (np. do pracy diagnostycznej lub terapeutycznej), uwzględniające zróżnicowane potrzeby dzieci i młodzieży: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 7 wskazań, nauczyciele konsultanci – 8 wskazań, doradcy metodyczni – 15 wskazań, specjaliści – 2 wskazania;**
- **programy nauczania** wraz z obudową dydaktyczną, dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 7 wskazań, nauczyciele konsultanci – 8 wskazań, doradcy metodyczni – 15 wskazań, specjaliści – 2 wskazania;**
- **prezentacje multimedialne**, materiały filmowe, materiały audio dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia, dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 6 wskazań, nauczyciele konsultanci – 7 wskazań, doradcy metodyczni – 17 wskazań, specjaliści – 3 wskazania;**
- poradniki/informatory dotyczące aplikacji, programów do prowadzenia **zajęć zdalnie**: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 7 wskazań, nauczyciele konsultanci – 8 wskazań, doradcy metodyczni – 17 wskazań, specjaliści – 1 wskazanie;**
- poradniki/informatory/instruktaże w zakresie obsługi aplikacji do przeprowadzania **testów, sprawdzianów, prowadzenia diagnozy** dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 7 wskazań, nauczyciele konsultanci – 8 wskazań, doradcy metodyczni – 17 wskazań, specjaliści – 2 wskazania;**
- zasoby dotyczące wdrażania **projektowania uniwersalnego**: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 5 wskazań, nauczyciele konsultanci – 8 wskazań, doradcy metodyczni – 15 wskazań, specjaliści – 1 wskazanie;**
- zasoby dotyczące **przepisów prawa** w zakresie zwiększenia dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 6 wskazań, nauczyciele konsultanci – 7 wskazań, doradcy metodyczni – 15 wskazań, specjaliści – 2 wskazania;**
- zasoby w zakresie **rozwiązań organizacyjnych** umożliwiające zwiększenie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży: **dyrektorzy placówek doskonalenia**

nauczycieli – 6 wskazań, nauczyciele konsultanci – 7 wskazań, doradcy metodyczni – 15 wskazań, specjaliści – 3 wskazania;

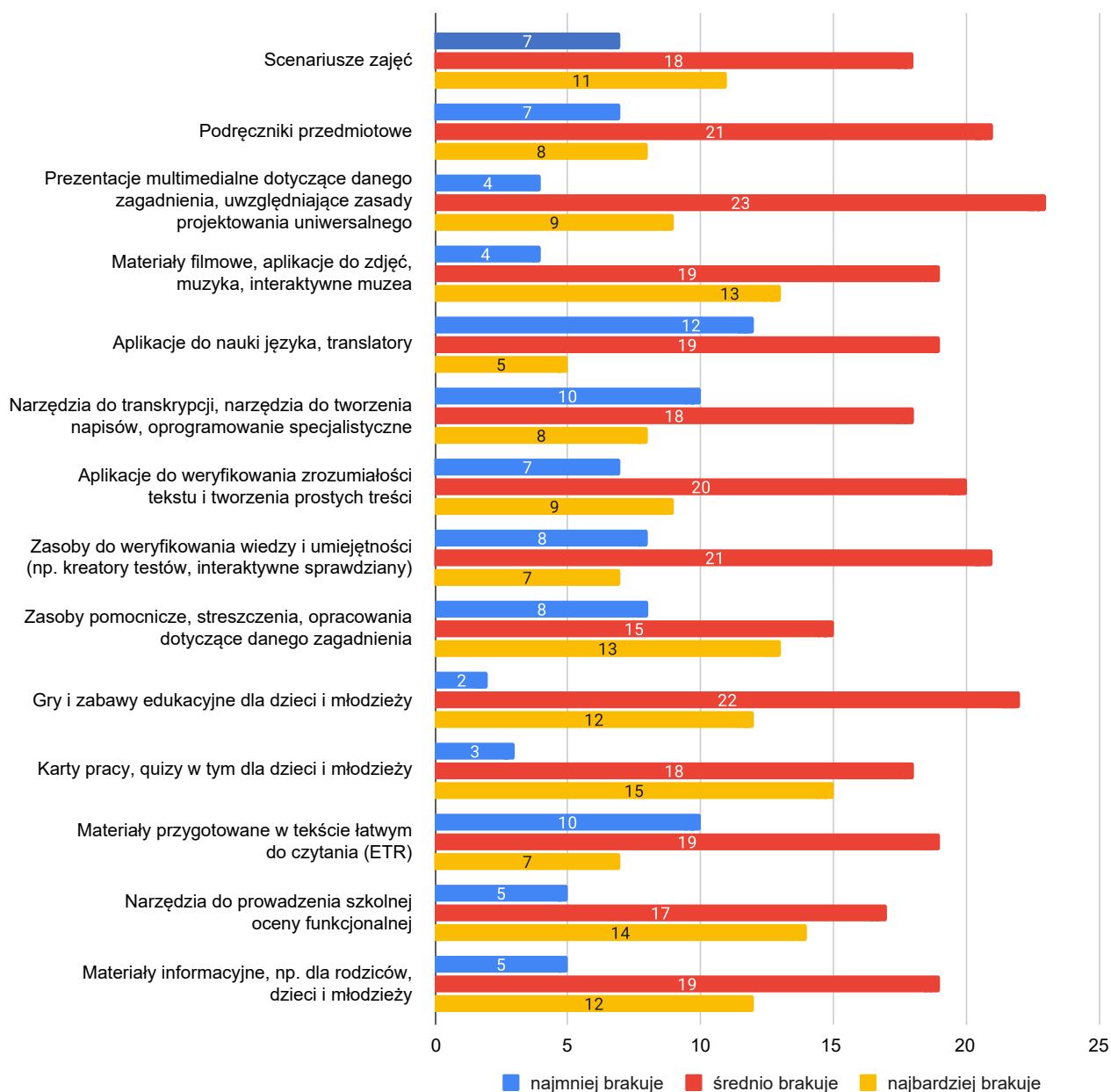
- zasoby dotyczące sposobu **dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń** do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami: **dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli 6 wskazań, nauczyciele konsultanci – 7 wskazań, doradcy metodyczni – 15 wskazań. Żadna z osób będących specjalistą nie wskazała tego rodzaju zasobów.**

3.2.3. Ocena dostępności zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych

W tej części badania respondenci mogli wskazać zasoby, których im najbardziej brakuje, odpowiadając na pytanie: **Jakiego rodzaju zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych wg Pani/Pana brakuje?** Swoje odpowiedzi wskazywali także na trójstopniowej skali ocen, gdzie 3 oznaczało, że najbardziej brakuje, a 1 – najmniej brakuje danej kategorii zasobu.

Wykres 42

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii uczestników badania

Źródło: oprac. własne.

Zapotrzebowanie na zasoby w tej grupie badanych jest dość podobne jak w grupie nauczycieli i specjalistów ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Ze względu na niewielką grupę badanych oraz większość odpowiedzi uzyskanych od doradców metodycznych, którzy są jednocześnie nauczycielami w przedszkolach i szkołach, grupę tę mimo małej liczby uzyskanych odpowiedzi można uznać za stosunkowo jednorodną z grupą przedszkolną/szkolną. W grupie

badanych doradców metodycznych najbardziej brakuje zasobów z następujących kategorii (odpowiedź 3 zgodnie ze skalą ocen):

- **kart i quizów** – 15 osób,
- **podręczników przedmiotowych** (np. e-zasoby znajdujące się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej), dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży – 15 osób,
- **narzędzi do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej** – 14 osób,
- **materiałów filmowych, aplikacji do zdjęć, muzyki**, interaktywnych muzeów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży – 13 osób,
- **gier i zabaw edukacyjnych** – 12 osób,
- **scenariuszy zajęć** dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży – 11 osób,
- **prezentacji multimedialnych** dotyczących danego zagadnienia, w tym uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego – 9 osób.

Ważną kategorię stanowiły **zasoby specjalistyczne** – takie jak narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne, np. do rozpoznawania mowy, na których zapotrzebowanie wskazało 8 osób (zob. wykres 42). Analogicznie jak w przypadku kadry szkół można to uznać za pozytywny trend świadczący o gotowości do podejmowania działań na rzecz wsparcia uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi.

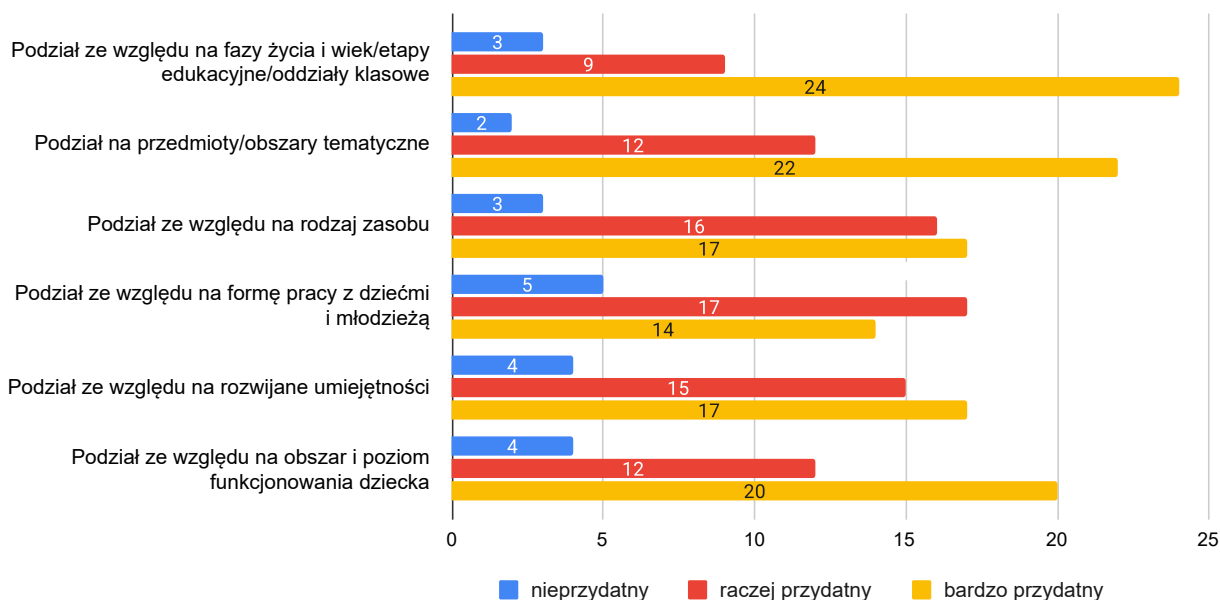
3.2.4. Katalogowanie i oznakowanie zasobów metodycznych

Ostatnie pytanie ankietowe dotyczyło sposobu katalogowania i oznakowania zasobów.

Uczestnicy badania odpowiadali na pytanie: **Prosimy o wskazanie, jaki sposób katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych byłby najbardziej odpowiedni?** Odpowiedzi były wskazywane poprzez nadanie każdemu sposobowi katalogowania zasobów odpowiedniej rangi, gdzie 3 oznaczało, że dany zasób jest bardzo przydatny, 2 – raczej przydatny, a 1 – nieprzydatny.

Wykres 43

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie uczestników badania

Źródło: oprac. własne.

Kadra pracująca w placówkach doskonalenia nauczycieli wskazywała jako bardzo przydatny podział (ocena 3 zgodnie ze skalą wskazaną w ankiecie) w odniesieniu do następujących kategorii:

- **podział ze względu na fazy życia i wiek** / etapy edukacyjne / oddziały klasowe: dyrektorzy placówek doskonalenia nauczycieli – 24 osoby,
- podział na **przedmioty/obszary tematyczne** (np. polski, matematyka, godzina wychowawcza, psychologia, ćwiczenia grafomotoryczne, ćwiczenia słuchowe, diagnoza funkcji poznawczych, diagnoza rozwoju językowego itp.) – 22 osoby,
- podział ze względu na obszar i poziom funkcjonowania dziecka – 20 osób,
- podział ze względu na **rodzaj zasobu** (np. gra edukacyjna, ćwiczenie, podręcznik, program udźwiękowiający, scenariusz, film, muzyka itp.) i rozwijane umiejętności – po 17 osób,
- podział ze względu na **formę pracy z dziećmi i młodzieżą** (np. praca indywidualna, praca grupowa, praca zdalna, zajęcia specjalistyczne, diagnoza, ocena funkcjonalna, doradztwo, terapia itp.): 14 osób (zob. wykres 43).

Podział sposobów katalogowania w tej grupie badanych jest dość podobny do wskazań występujących w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Ze względu na niską reprezentatywność badanych wyniki przedstawiono liczbowo.

4. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje do dalszych działań

Wyniki badań pozwalają na sformułowanie wniosków i rekomendacji w zakresie opracowywania, dostosowywania i katalogowania zasobów metodycznych i dydaktycznych przede wszystkim dla kadry przedszkoli i szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Ze względu na niską reprezentatywność osób uczestniczących w badaniu z placówek doskonalenia nauczycieli wyniki można interpretować tylko w powiązaniu z wynikami uzyskanymi od kadry szkół i przedszkoli – głównie w zakresie danych uzyskanych od doradców metodycznych. Jest to grupa dość jednorodna, jeśli chodzi o zapotrzebowanie na zasoby metodyczne i dydaktyczne.

Na podstawie analizy wyników uzyskanych w badaniu poniżej przedstawiono wnioski dotyczące tworzenia rozwiązań dydaktycznych i metodycznych dla kadr edukacji włączającej.

Główne wnioski wynikające z przeprowadzonego badania

1. **Zapotrzebowanie na zasoby metodyczne i dydaktyczne** jest przede wszystkim **powiązane z zadaniami**, jakie stoją przed kadra przedszkoli i szkół. Potrzeby te dotyczą w głównej mierze działań związanych z procesem dydaktyczno-wychowawczym, w mniejszym stopniu zadań z zakresu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
2. **Kadra zarządzająca jednostek** uczestniczących w badaniu w większym stopniu **oczekuje zasobów o charakterze informacyjnym** w postaci poradników lub informatorów, a także materiałów, które mogą być wykorzystane do organizacji i planowania pracy – zarówno w obszarze rozwiązań prawnych, jak i merytoryczno-organizacyjnych.
3. **Nauczyciele wychowania przedszkolnego oraz edukacji wczesnoszkolnej w większym stopniu** widzą potrzebę dostępu do zasobów, które obejmują nie tylko rozwiązania dydaktyczno-metodyczne, np. podręczników, programów nauczania, scenariuszy zajęć, kart pracy, ale też materiałów, **które zawierają treści pozwalające na rozpoznawanie potrzeb dzieci**, np. umożliwiających prowadzenie szkolnej oceny funkcjonalnej na poziomie szkoły czy zawierających dostosowania ze względu na zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne czy fazy życia. Im niższy etap edukacji, tym wyższe zapotrzebowanie na zasoby dostosowane do fazy życia, możliwości dzieci/uczniów oraz ich sposób funkcjonowania.
4. **Nauczyciele przedmiotowi** zarówno w grupie nauczycieli szkół podstawowych, jak i ponadpodstawowych w większym stopniu **wykorzystują** w przygotowaniu do pracy i bieżącej pracy z uczniami **zasoby obszarowe związane z daną dziedziną** i służące

planowaniu procesu dydaktycznego. W mniejszym stopniu zgłaszają zapotrzebowanie na materiały specjalistyczne czy zasoby dostosowane ze względu na fazy życia, funkcjonowanie uczniów, ich możliwości edukacyjne i rozwojowe. Nie występują także znaczące różnice w odpowiedziach w odniesieniu do nauczycieli różnych specjalności.

5. **Specjaliści** zatrudnieni w przedszkolach i szkołach także korzystają z zasobów i wskazują na zapotrzebowanie na materiały **dotyczące specyfiki ich pracy**: w zależności od specjalizacji są to albo materiały i narzędzia informacyjne, poradniki, informatory – umożliwiające prowadzenie spotkań z dziećmi, młodzieżą i rodzicami (np. doradcy zawodowi), albo też zasoby służące do prowadzenia szkolnej oceny funkcjonalnej, rozpoznawania potrzeb uczniów (psychologowie, pedagodzy).
6. Wykorzystywanie i zapotrzebowanie na **zasoby specjalistyczne** takie jak np. aplikacje specjalistyczne, narzędzia do transkrypcji, tworzenia napisów, weryfikowania zrozumiałości tekstu, materiały przygotowywane w tekście ETR **jest niskie we wszystkich badanych grupach** – także w grupie specjalistów przedszkolnych i szkolnych. Trend ten stanowi szczególne wyzwanie, biorąc pod uwagę stale wzrastającą liczbę dzieci i młodzieży, którzy posiadają opinię lub orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej.
7. **Kadra pracująca z dziećmi na niższych etapach edukacyjnych** (przedszkole, edukacja wczesnoszkolna) w **większym stopniu wykorzystuje i wskazuje na zapotrzebowanie na zasoby umożliwiające uczenie się poprzez zabawę, wykorzystujące różne formy i metody pracy i różne sposoby przekazywania wiedzy** (np. gry i zabawy edukacyjne, karty pracy, materiały filmowe), a w mniejszym stopniu materiały dydaktyczne w postaci podręczników, ćwiczeń czy materiałów sprawdzających wiedzę. W większym stopniu także poszukuje zasobów skatalogowanych w podziale na rozwijanie umiejętności, a w mniejszym stopniu zasobów dziedzinowych. Z kolei kadra pracująca z uczniami na wyższych etapach edukacyjnych (począwszy od IV klasy szkoły podstawowej) – w większym stopniu skupia się na zasobach o charakterze dydaktycznym, przedmiotowym, katalogowaniu zasobów ze względu na dany obszar, a w mniejszym stopniu na fazy życia, rozwijane umiejętności czy zróżnicowane potrzeby edukacyjne i rozwojowe.
8. Pozytywna tendencja dotyczy wskazań dotyczących zapotrzebowania na różnego rodzaju zasoby specjalistyczne, wspierające pracę z uczniami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych. Zwiększone zapotrzebowanie w tym zakresie jest szczególnie widoczne wśród kadry pracującej z dziećmi na niższych etapach edukacyjnych.
9. Katalogowanie zasobów wymaga uwzględnienia co najmniej kilku najczęściej wskazywanych kategorii podziału: ze względu na fazy życia, ze względu na przedmioty/ obszary tematyczne, ze względu na obszar i poziom funkcjonowania dziecka/ucznia.

Na podstawie przedstawionych wyżej wniosków można sformułować rekomendacje w zakresie opracowywania i katalogowania zasobów dla kadr edukacji włączającej.

Rekomendacje

1. **Rozwijanie katalogów zasobów w zakresie materiałów specjalistycznych** możliwych do wykorzystania w przygotowaniu się do pracy oraz w bieżącej pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie zasad dotyczących wdrażania projektowania uniwersalnego oraz zasobów dotyczących sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami, a także materiałów przygotowanych w tekście ETR czy narzędzi do transkrypcji, narzędzi do tworzenia napisów, oprogramowania specjalistycznego, np. do rozpoznawania mowy – możliwych do wykorzystania w pracy w szkole ogólnodostępnej. Te kategorie materiałów nie są jeszcze identyfikowane w wystarczającym stopniu przez kadrę przedszkoli i szkół uczestniczących w badaniu (zob. wnioski nr 1–5, 7).
2. **Przygotowanie zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych** – zarówno do prowadzenia procesu dydaktycznego, wychowawczo-profilaktycznego, jak i diagnostycznego na poziomie szkoły, które będą dostosowane do zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych i jednocześnie będą umożliwiały organizację, planowanie i prowadzenie zajęć z uczniami na wyższych etapach edukacyjnych – w ramach konkretnych przedmiotów. Istotne jest, aby zasoby te, oprócz treści obszarowych związanych z dydaktyką danego przedmiotu, umożliwiały pracę z całą grupą/klasą bez konieczności wyłączenia pewnych grup uczniów ze względu na ich potrzeby rozwojowe, jak i edukacyjne. Dotyczy to zarówno uczniów, którzy mają trudności w określonym obszarze funkcjonowania, jak i takich, którzy są uzdolnieni. Inkluzyjne podejście w procesie dydaktycznym stanowi jedno z kluczowych działań na rzecz włączenia uczniów, zarówno na poziomie edukacyjnym, jak i psychospołecznym – w ramach działań prowadzonych w szkole i poza nią (zob. wniosek nr 6).
3. **Rozwijanie bazy materiałów i zasobów przygotowujących kadry wspierające szkoły i przedszkola**, tj. pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, w obszarze zasobów specjalistycznych oraz zasobów w zakresie dotyczącym projektowania uniwersalnego w edukacji – możliwych do zastosowania w pracy z grupą zróżnicowaną pod względem potrzeb edukacyjnych i rozwojowych. Wyniki badania wskazują, że w dalszym ciągu istnieje podział w zakresie wykorzystania zasobów: na te, które dotyczą dydaktyki i procesów wychowawczo-profilaktycznych prowadzonych w szkołach ogólnodostępnych, oraz te, które są wykorzystywane i przeznaczone dla szkół specjalnych czy oddziałów integracyjnych.

Świadczą o tym m.in. bardzo niskie wskazania dotyczące zapotrzebowania na zasoby specjalistyczne w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, które uczestniczyły w badaniu (zob. wnioski nr 5–6, 8).

4. **Przygotowanie kadr do korzystania w bieżącej pracy zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży.** Na podstawie wyników otrzymanych w ramach prowadzonego badania można wnioskować, że istnieje potrzeba dalszego przygotowania kadr systemu edukacji. Jednym z ważnych działań jest przygotowanie zasobów metodycznych i dydaktycznych dla kadr edukacji włączającej, ale równie ważne jest przygotowanie rozwiązań organizacyjnych i wsparcie merytoryczne kadry przedszkoli i szkół w prowadzeniu pracy w grupie/klasie zróżnicowanej pod względem potrzeb. Stale wzrastająca liczba dzieci i młodzieży jest wyzwaniem dla szkół – w szczególności szkół ogólnodostępnych. Działania wspierające kadry powinny skupić się na upowszechnianiu rozwiązań promujących inkluzję oraz przygotowujących kadry do wykorzystania zasobów, które pozwalają na prowadzenie zajęć – szczególnie na wyższych etapach edukacyjnych, w taki sposób, aby uwzględniane były zróżnicowane potrzeby uczniów oraz ich możliwości (zob. wnioski nr 7, 9).

5. Bibliografia

Dane SIO. <https://sio.gov.pl/>

Europejska Agencja na Rzecz Rozwoju Edukacji Specjalnej i Włączającej. (2022). *Definicje ustawodawcze dotyczące potrzeb uczniów. Założenia polityki*. <https://www.european-agency.org/sites/default/files/LD-PolicyBrief-PL.pdf>

GUS. (2023). *Edukacja w roku szkolnym 2022/2023 (wyniki wstępne)*. https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5488/21/1/1/edukacja_w_roku_szkolnym_2022-2023-wyniki_wstepne.pdf

6. Aneks

6.1. Ankieta

Ankieta dotycząca badania potrzeb kadr systemu oświaty

Ocena funkcjonalna oraz podnoszenie dostępności edukacji

Szanowni Państwo,

W ogólnodostępnych zasobach elektronicznych znajduje się wiele materiałów edukacyjnych oraz narzędzi diagnostycznych. Mogą one być wykorzystane zarówno przez nauczycieli przedmiotów, jak i nauczycieli specjalistów.

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Instytut Badań Edukacyjnych realizuje projekt pn. „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży”. Jedno z działań polega na skatalogowaniu i oznakowaniu ogólnodostępnych materiałów. Zależy nam na poznaniu Państwa potrzeb i planowaniu dalszych działań w zakresie związanym z dostosowywaniem zasobów do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży.

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie.

Ankieta składa się z trzech części.

Poszczególne części ankiety dotyczą następujących zagadnień:

- I część stanowi metryczka, która obejmuje w szczególności informacje dotyczące osoby wypełniającej ankietę związane m.in. z rodzajem specjalności czy typem placówki, w której dana osoba pracuje,
- II część dotyczy oceny zapotrzebowania na materiały metodyczne w obszarze edukacji włączającej ze szczególnym uwzględnieniem projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień,
- III część obejmuje ocenę sposobu katalogowania elektronicznych zasobów metodycznych i diagnostycznych.

Ankieta jest w pełni anonimowa – nie ma możliwości powiązania odpowiedzi z osobą wypełniającą.

Aby przejść do następnej strony, proszę kliknąć przycisk „dalej >>” na dole ekranu. Po odpowiedzi na ostatnie pytanie proszę kliknąć przycisk „wyślij”.

Jeśli ma Pani/Pan jakieś pytania, uwagi lub pojawiają się problemy techniczne związane z wypełnieniem ankiety, prosimy o przekazanie informacji na adres e-mail: badanie-zasoby@ibe.edu.pl

Z poważaniem

Zespół projektu „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży”

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

I. Metryczka

Prosimy o podanie kilku informacji wstępnych.

1. Osoba wypełniająca ankietę

Szkoły i przedszkola

Pole wielokrotnego wyboru

- ☐ dyrektor przedszkola
- ☐ dyrektor szkoły
- ☐ nauczyciel wychowania przedszkolnego
- ☐ nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej
- ☐ nauczyciel współorganizujący kształcenie
- ☐ asystent ucznia ze SPE
- ☐ nauczyciel przedmiotu (pole tekstowe) poziom edukacyjny: klasy I–III, klasy IV–VIII.

Szkoła ponadpodstawowa (technikum, liceum), szkoła branżowa I/II stopnia (pola wyboru)

- ☐ doradca zawodowy
- ☐ psycholog
- ☐ pedagog
- ☐ logopeda
- ☐ Inny specjalista – jaki (pole tekstowe).

Placówka doskonalenia nauczycieli

Pole wielokrotnego wyboru

- ☐ dyrektor placówki doskonalenia nauczycieli
- ☐ nauczyciel konsultant – obszar działań: (pole tekstowe)
- ☐ nauczyciel doradca metodyczny – przedmiot (pole tekstowe)
- ☐ specjalista niebędący nauczycielem – obszar działań: (pole tekstowe).

2. Informacje o placówce

2.1. Lokalizacja i typ placówki – proszę o podanie nr RSPO placówki – (pole wyboru)

(chcemy uzyskać dane o typie, nazwie, położeniu geograficznym i umiejscowieniu placówki – wieś/miasto/liczba mieszkańców)

2.2. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do jednostki: (pole wyboru (cyfrowe)) – dodatkowo opcja: nie dotyczy.

2.3. Liczba zatrudnionych nauczycieli:

liczba osób – (pole wyboru lub miejsce na wpisanie liczby (pełne liczby))

liczba etatów – (pole wyboru lub miejsce na wpisanie liczby (dwa miejsca po przecinku)).

2.4. Liczba zatrudnionych nauczycieli specjalistów:

liczba osób – (pole wyboru lub miejsce na wpisanie liczby (pełne liczby))

liczba etatów – (pole wyboru lub miejsce na wpisanie liczby (dwa miejsca po przecinku)).

II. Zapotrzebowanie na zasoby metodyczne w zakresie edukacji włączającej

2.1. Z jakiego rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych najczęściej korzysta Pani/ Pan w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą?

Prosimy o ocenę częstotliwości na skali, gdzie 3 oznacza bardzo często, 2 oznacza często/regularnie, 1 oznacza rzadko lub wcale).

Obowiązkowe wypełnienie każdego z pól (pole edytowalne nieobowiązkowe)

Rodzaj zasobu	3	2	1
Zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia, uwzględniające zróżnicowane potrzeby dzieci i młodzieży			
Zasoby dotyczące wdrażania projektowania uniwersalnego			
Zasoby dotyczące przepisów prawa, rozwiązań organizacyjnych w zakresie zwiększania dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży			
Prezentacje multimedialne, zasoby filmowe dotyczące prezentacji danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego			
Poradniki/ informatory/ instruktaże w zakresie obsługi aplikacji do przeprowadzania testów, sprawdzianów, prowadzenia diagnozy, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego			
Zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu/obszaru wsparcia, uwzględniające zróżnicowane potrzeby dzieci i młodzieży			

Inne zasoby – prosimy wpisać jakie (pole tekstowe)

2.2. Z jakiego rodzaju elektronicznych zasobów metodycznych korzysta Pani/Pan najczęściej w pracy z dziećmi i młodzieżą?

Prosimy o ocenę częstotliwości na skali, gdzie 3 oznacza bardzo często, 2 oznacza często/regularnie, 1 oznacza rzadko lub wcale).

Obowiązkowe wypełnienie każdego z pól (pole edytowalne nieobowiązkowe)

Rodzaj zasobu	3	2	1
Scenariusze zajęć, w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Podręczniki przedmiotowe (np. e-zasoby znajdujące się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej), w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Prezentacje multimedialne dotyczące danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego			
Materiały filmowe, aplikacje do zdjęć, muzyka, interaktywne muzea, w tym zasoby dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Aplikacje AL, aplikacje do nauki języka, translatory			
Narzędzia do transkrypcji, tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne, np. do rozpoznawania mowy			
Aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści (np. Jasnopis)			
Zasoby do weryfikowania wiedzy i umiejętności (np. kreatory testów, interaktywne sprawdziany), w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Zasoby pomocnicze, np. ułatwiające przygotowanie się do egzaminów, sprawdzianów; streszczenia, opracowania dotyczące danego zagadnienia, w tym zasoby dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Gry i zabawy edukacyjne dla dzieci i młodzieży o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych			
Karty pracy, quizy, w tym dla dzieci i młodzieży o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych			
Narzędzia do oceny funkcjonalnej			
Materiały informacyjne, np. dla rodziców, dzieci i młodzieży			

Inne rodzaje zasobów – prosimy wskazać jakie (pole tekstowe do wypełnienia)

2.3. Jaki rodzaj elektronicznych zasobów metodycznych w Pani/Pana ocenie byłby przydatny w celu podnoszenia wiedzy i umiejętności w Pani/Pana obszarze zawodowym?

(Prosimy o nadanie każdemu z zasobów odpowiedniej rangi wg stopnia zapotrzebowania – 3 ocena najwyższa, 1 ocena najniższa).

Obowiązkowe wypełnienie każdego z pól (pole edytowalne nieobowiązkowe)

Rodzaj zasobu	3	2	1
Zasoby dotyczące metodyki pracy w ramach konkretnego przedmiotu (np. do pracy na lekcji języka polskiego) lub w ramach danej specjalizacji (np. do pracy diagnostycznej lub terapeutycznej) uwzględniające zróżnicowane potrzeby dzieci i młodzieży			
Programy nauczania wraz z obudową dydaktyczną, uwzględniające zróżnicowane potrzeby dzieci i młodzieży			
Zasoby dotyczące wdrażania projektowania uniwersalnego			
Zasoby dotyczące sposobu dobierania specjalistycznych sprzętów i urządzeń do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami			
Zasoby dotyczące przepisów prawa, rozwiązań organizacyjnych w zakresie zwiększania dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży			
Prezentacje multimedialne, materiały filmowe, materiały audio dotyczące wyjaśnienia danego zagadnienia, uwzględniające zróżnicowane potrzeby dzieci i młodzieży			
Poradniki/informatory dotyczące aplikacji, programów do prowadzenia zajęć zdalnie			
Poradniki/ informatory/ instruktaże w zakresie obsługi aplikacji do przeprowadzania testów, sprawdzianów, prowadzenia diagnozy, w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			

Inne rodzaje zasobów – prosimy wskazać jakie (pole tekstowe do wypełnienia)

2.4. Jakiego rodzaju zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych wg Pani/Pana brakuje?

(Prosimy o ocenę na skali od 3 – najbardziej brakuje, do 1 – najmniej brakuje).

Obowiązkowe wypełnienie każdego z pól (pole edytowalne nieobowiązkowe)

Rodzaj zasobu	3	2	1
Scenariusze zajęć, w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Podręczniki przedmiotowe (np. e-zasoby znajdujące się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej), w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Prezentacje multimedialne dotyczące danego zagadnienia, uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego			
Materiały filmowe, aplikacje do zdjęć, muzyka, interaktywne muzea, w tym zasoby dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Aplikacje AL, aplikacje do nauki języka, translatory			
Narzędzia do transkrypcji, narzędzia do tworzenia napisów, oprogramowanie specjalistyczne, np. do rozpoznawania mowy			
Aplikacje do weryfikowania zrozumiałości tekstu i tworzenia prostych treści			
Zasoby do weryfikowania wiedzy i umiejętności (np. kreatory testów, interaktywne sprawdziany), w tym dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Zasoby pomocnicze, np. ułatwiające przygotowanie się do egzaminów, sprawdzianów; streszczenia, opracowania dotyczące danego zagadnienia, w tym zasoby dostosowane do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży			
Gry i zabawy edukacyjne dla dzieci i młodzieży o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych			
Karty pracy, quizy, w tym dla dzieci i młodzieży o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych			
Narzędzia do oceny funkcjonalnej			
Materiały informacyjne, np. dla rodziców, dzieci i młodzieży			

Inne rodzaje zasobów – prosimy wskazać jakie (pole tekstowe do wypełnienia)

III. Sposób katalogowania i oznakowania zasobów

3.1. Prosimy o wskazanie, jaki sposób katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych byłby najbardziej odpowiedni?

(Prosimy o nadanie każdemu sposobowi katalogowania zasobów odpowiedniej rangi: 3 – bardzo przydatny, 2 – raczej przydatny, 1 – nieprzydatny).

Obowiązkowe wypełnienie każdego z pól (pole edytowalne nieobowiązkowe)

Rodzaj zasobu	3	2	1
Podział ze względu na fazy życia i wiek / etapy edukacyjne / oddziały klasowe			
Podział na przedmioty/obszary tematyczne (np. polski, matematyka, godzina wychowawcza, psychologia, ćwiczenia grafomotoryczne, ćwiczenia słuchowe, diagnoza funkcji poznawczych, diagnoza rozwoju językowego itp.)			
Podział ze względu na rodzaj zasobu (np. gra edukacyjna, ćwiczenie, podręcznik, program udźwiękowiający, scenariusz, film, muzyka itp.)			
Podział ze względu na formę pracy z dziećmi i młodzieżą (np. praca indywidualna, praca grupowa, praca zdalna, zajęcia specjalistyczne, diagnoza, ocena funkcjonalna, doradztwo, terapia itp.)			
Podział ze względu na rozwijane umiejętności (np. językowe, matematyczne, społeczne, sportowe i inne)			
Podział ze względu na obszar i poziom funkcjonowania dziecka (np. trudności w uczeniu się, trudności z rozumowaniem matematycznym, trudności w nawiązywaniu relacji rówieśniczych)			

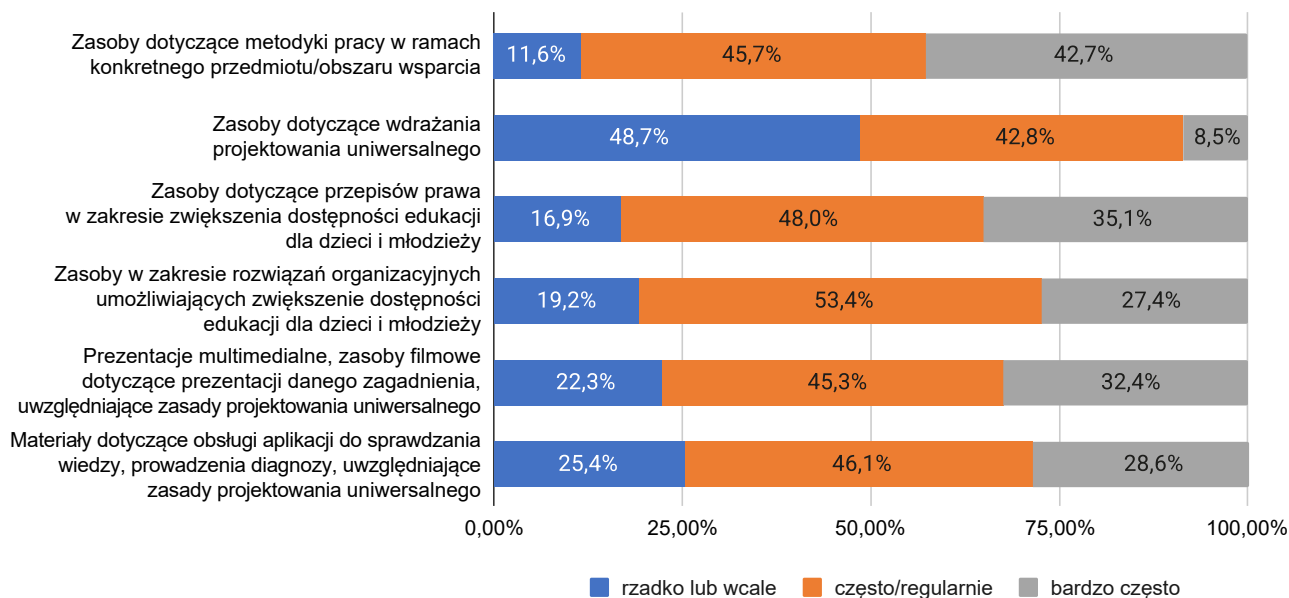
Inny sposób katalogowania – prosimy o wskazanie jaki (pole tekstowe)

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

6.2. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.1

Wykres 1

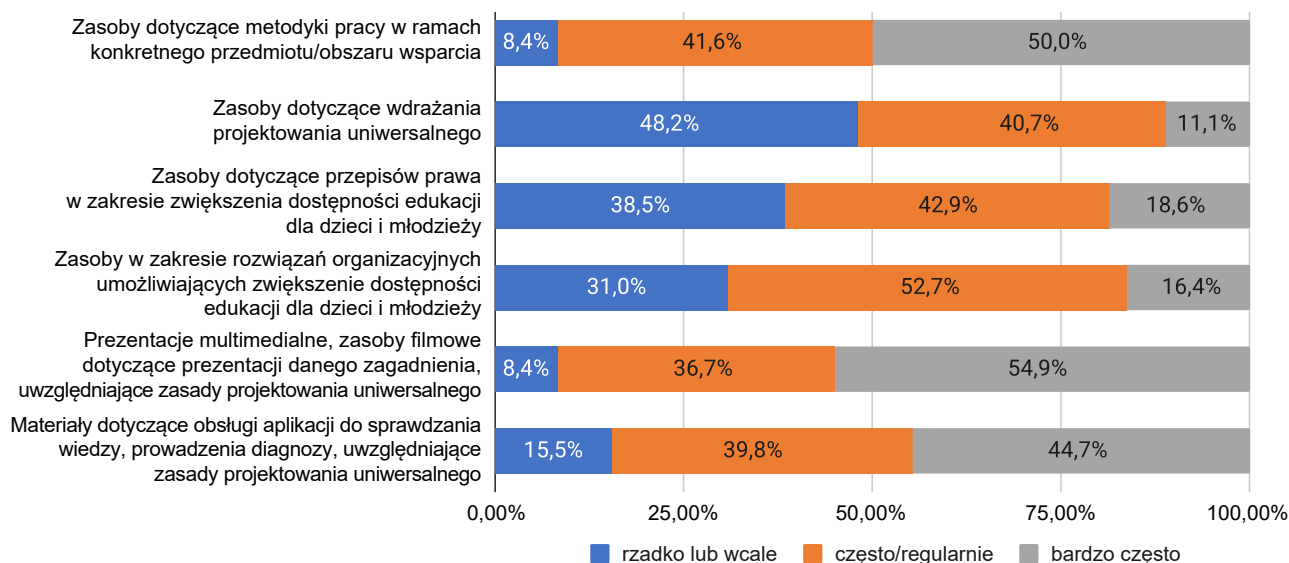
Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania. Obszar: matematyczno-fizyczny i informatyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 2

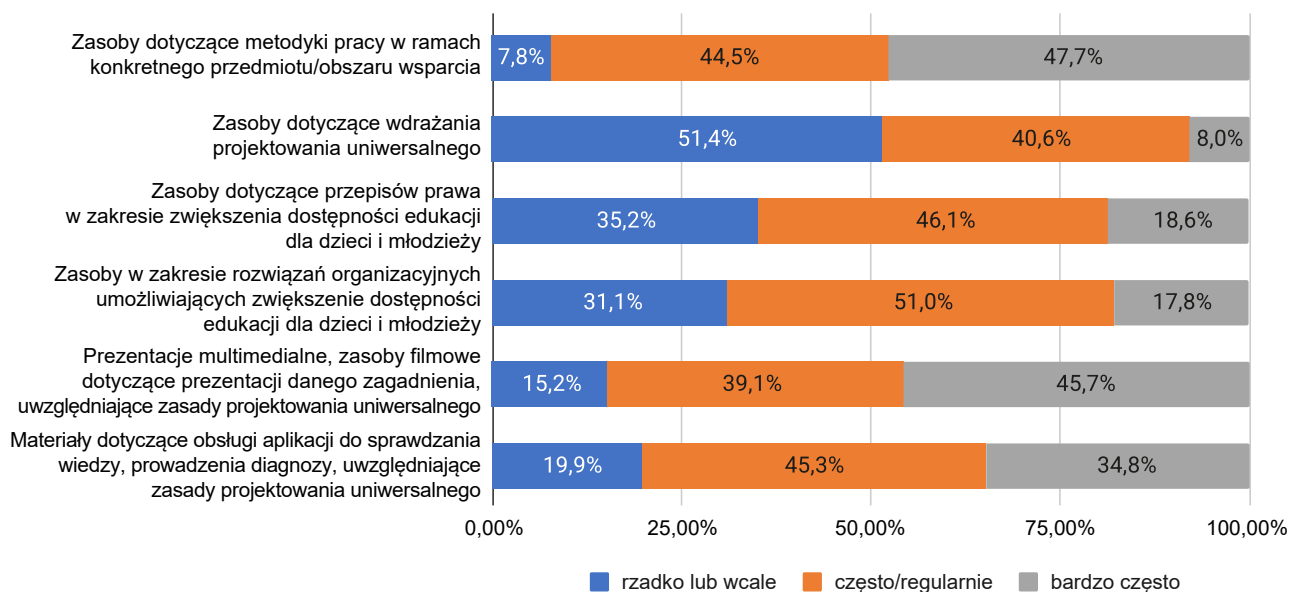
Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania. Obszar: przyrodniczy

Źródło: oprac. własne.

Wykres 3

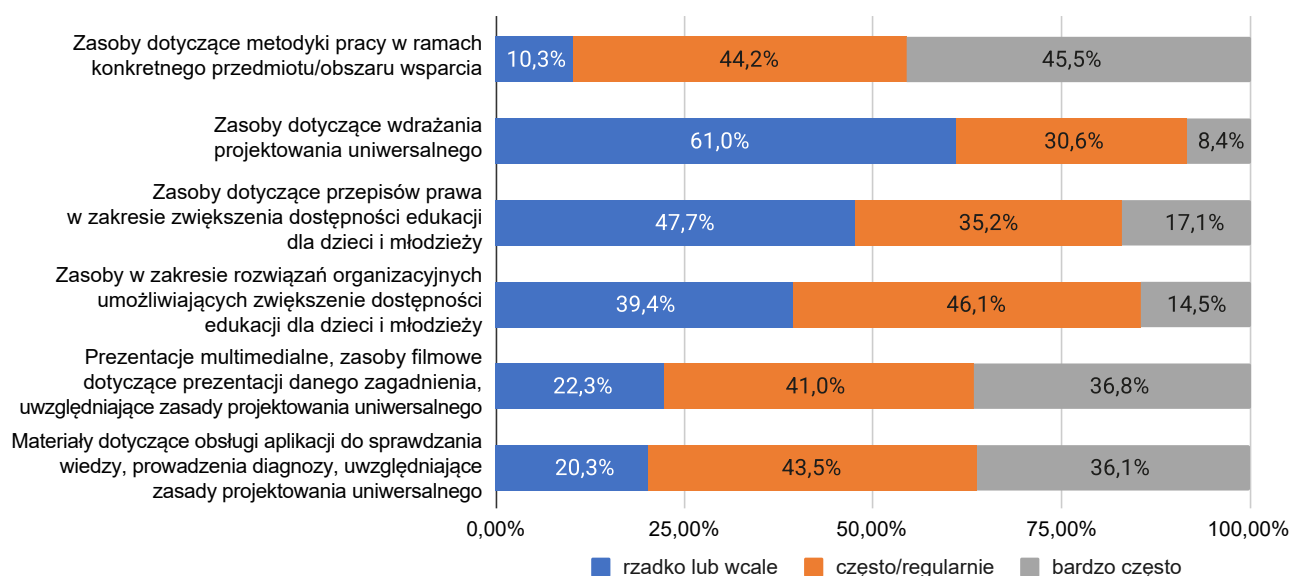
Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania. Obszar: humanistyczny i artystyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 4

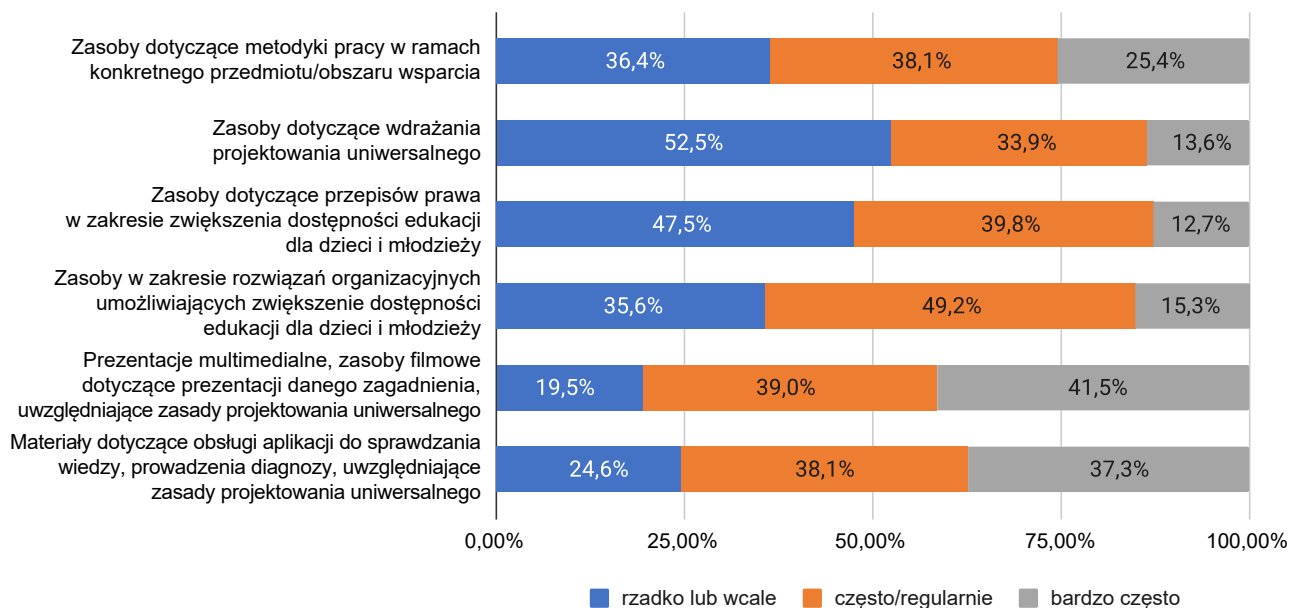
Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania. Obszar: języków obcych nowożytnych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 5

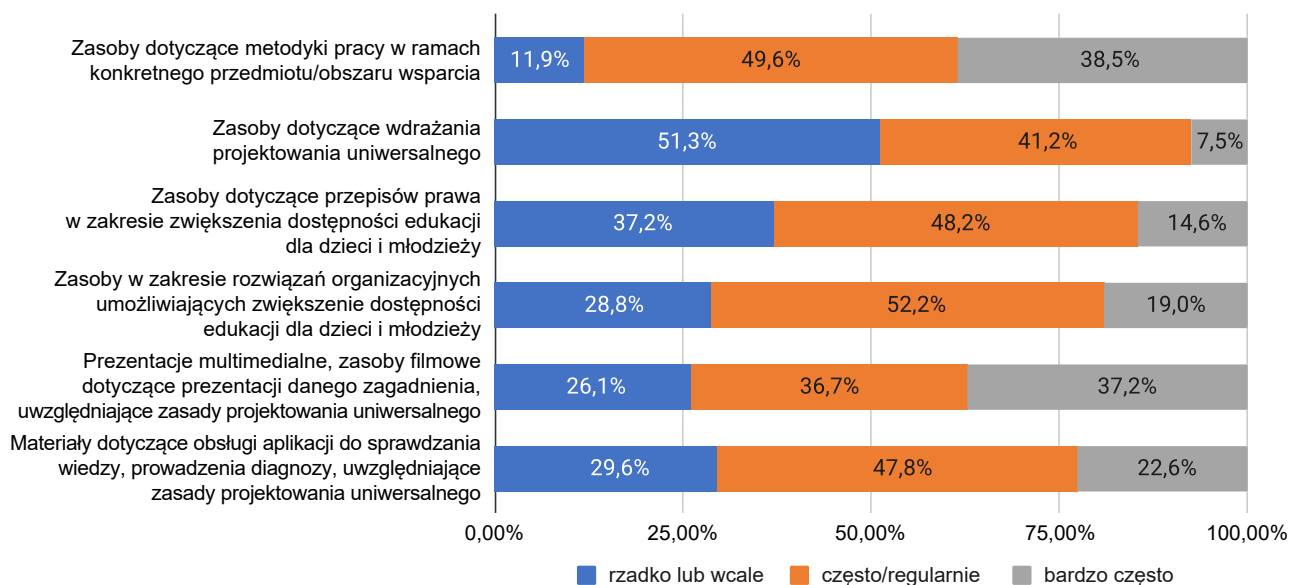
Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania. Obszar: przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 6

Wykorzystanie elektronicznych zasobów metodycznych w przygotowaniu się do pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie uczestników badania – pozostali nauczyciele

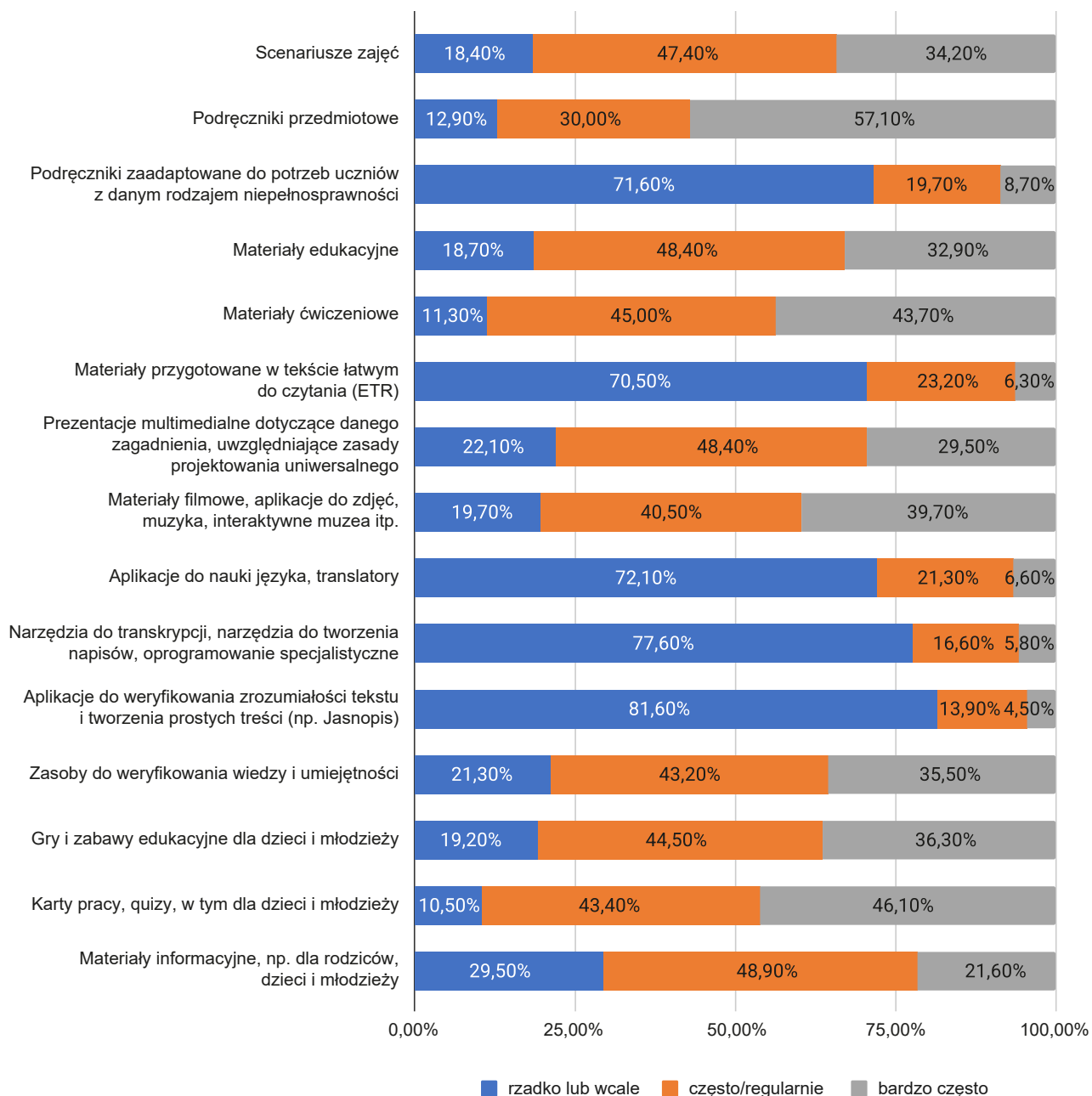

Źródło: oprac. własne.

6.3. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.2

Wykres 1

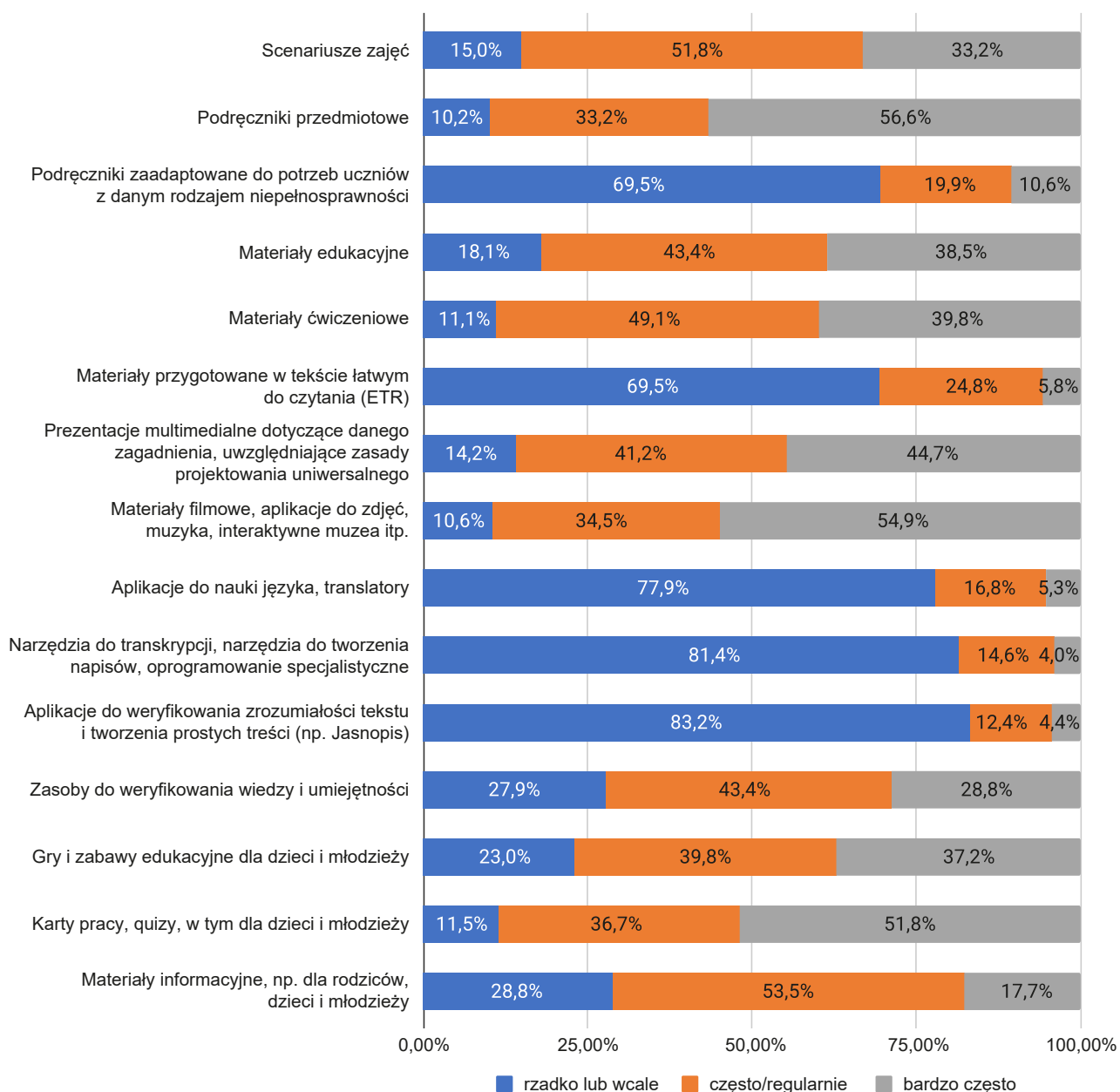
Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu. Obszar matematyczno-fizyczny i informatyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 2

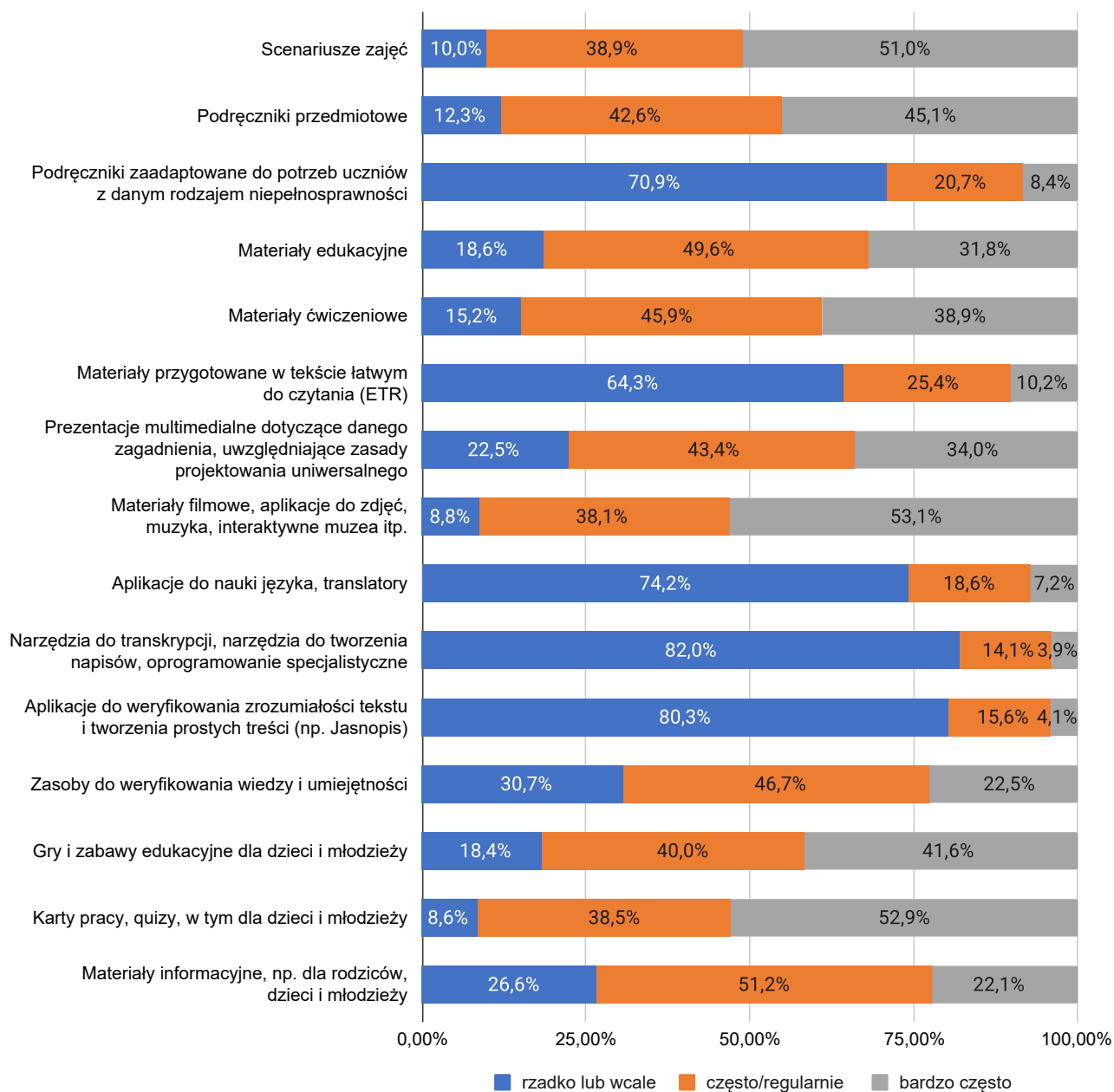
Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu. Obszar przyrodniczy

Źródło: oprac. własne.

Wykres 3

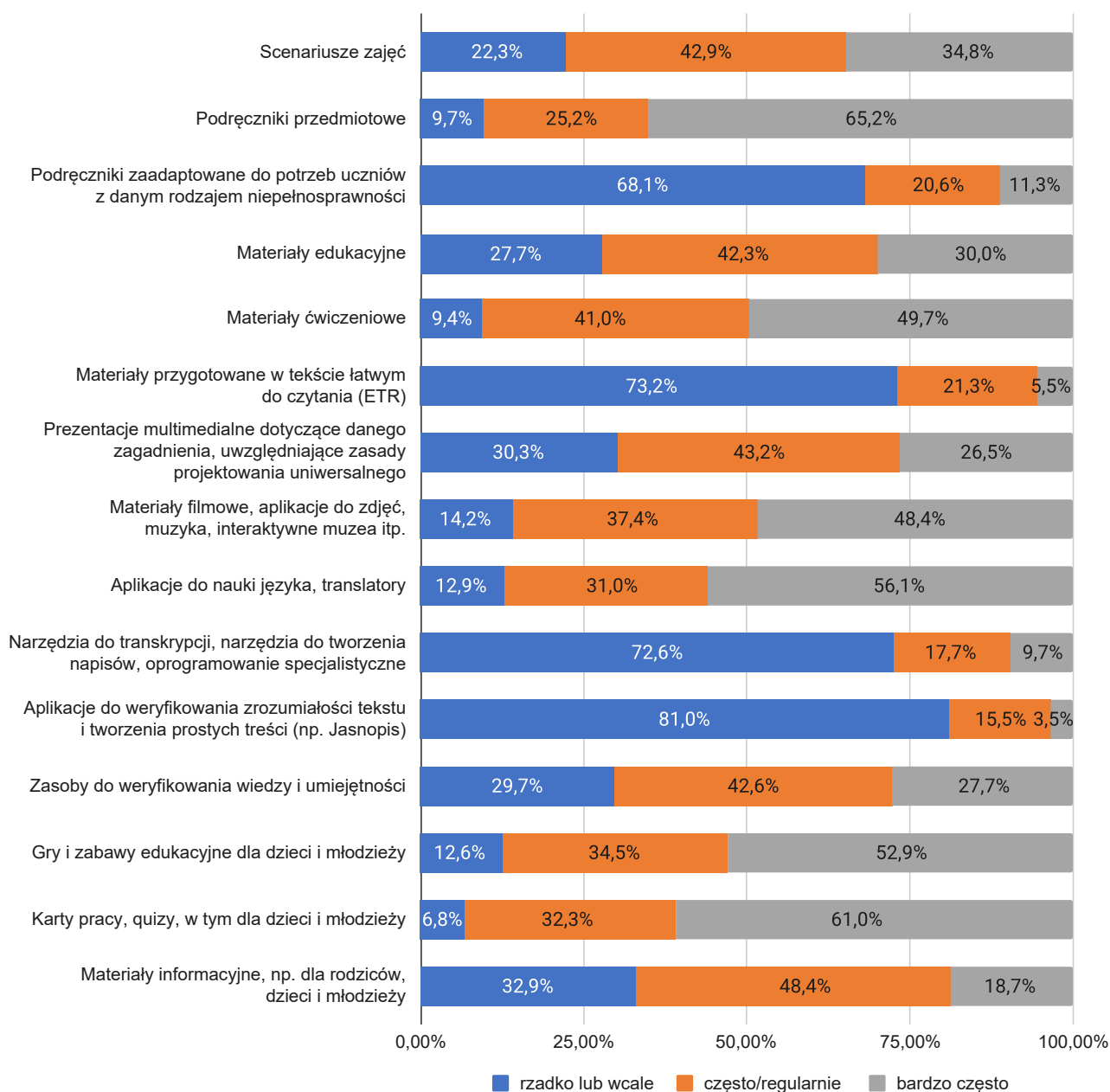
Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu. Obszar humanistyczny i artystyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 4

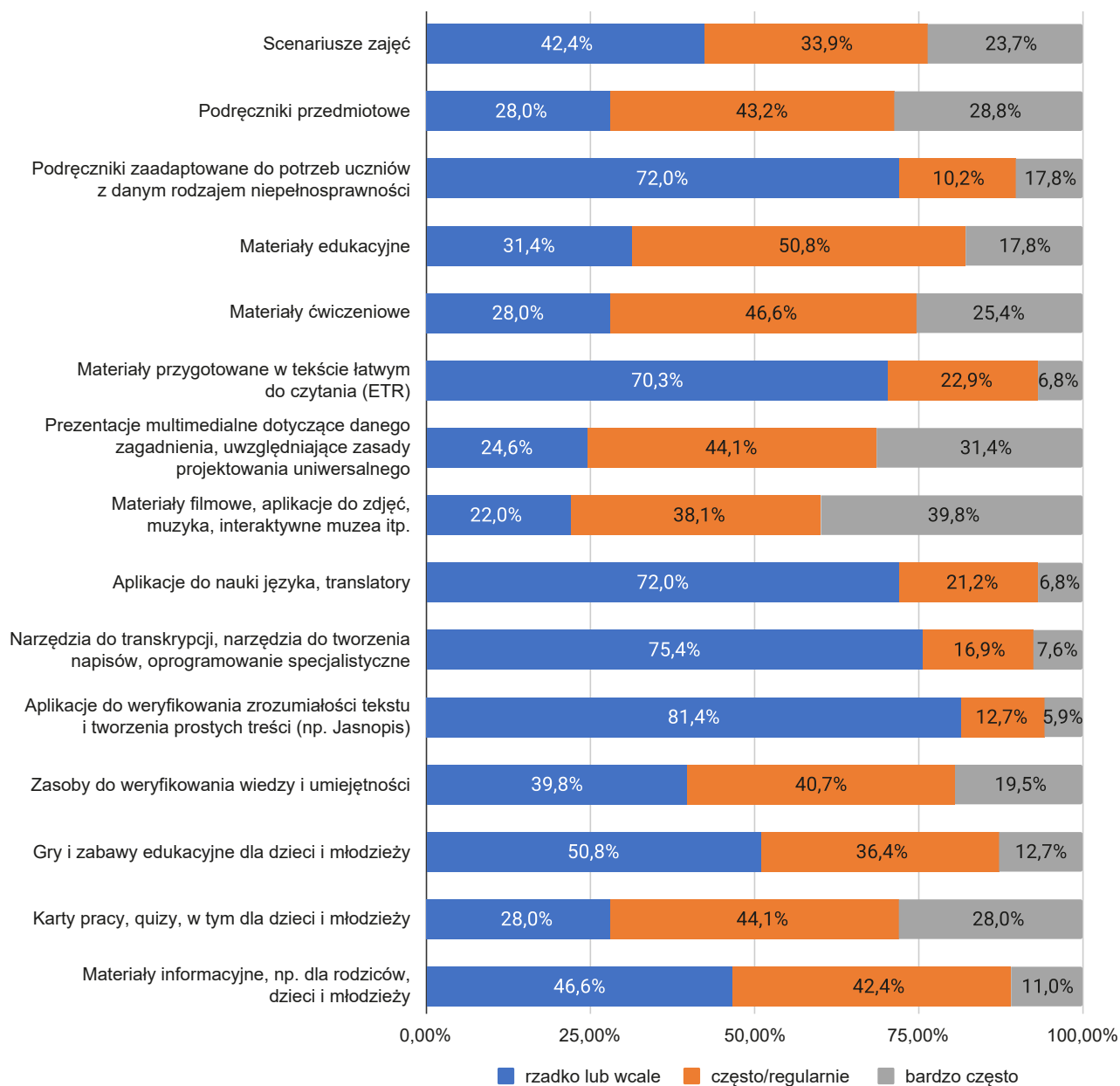
Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu. Obszar języków obcych nowożytnych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 5

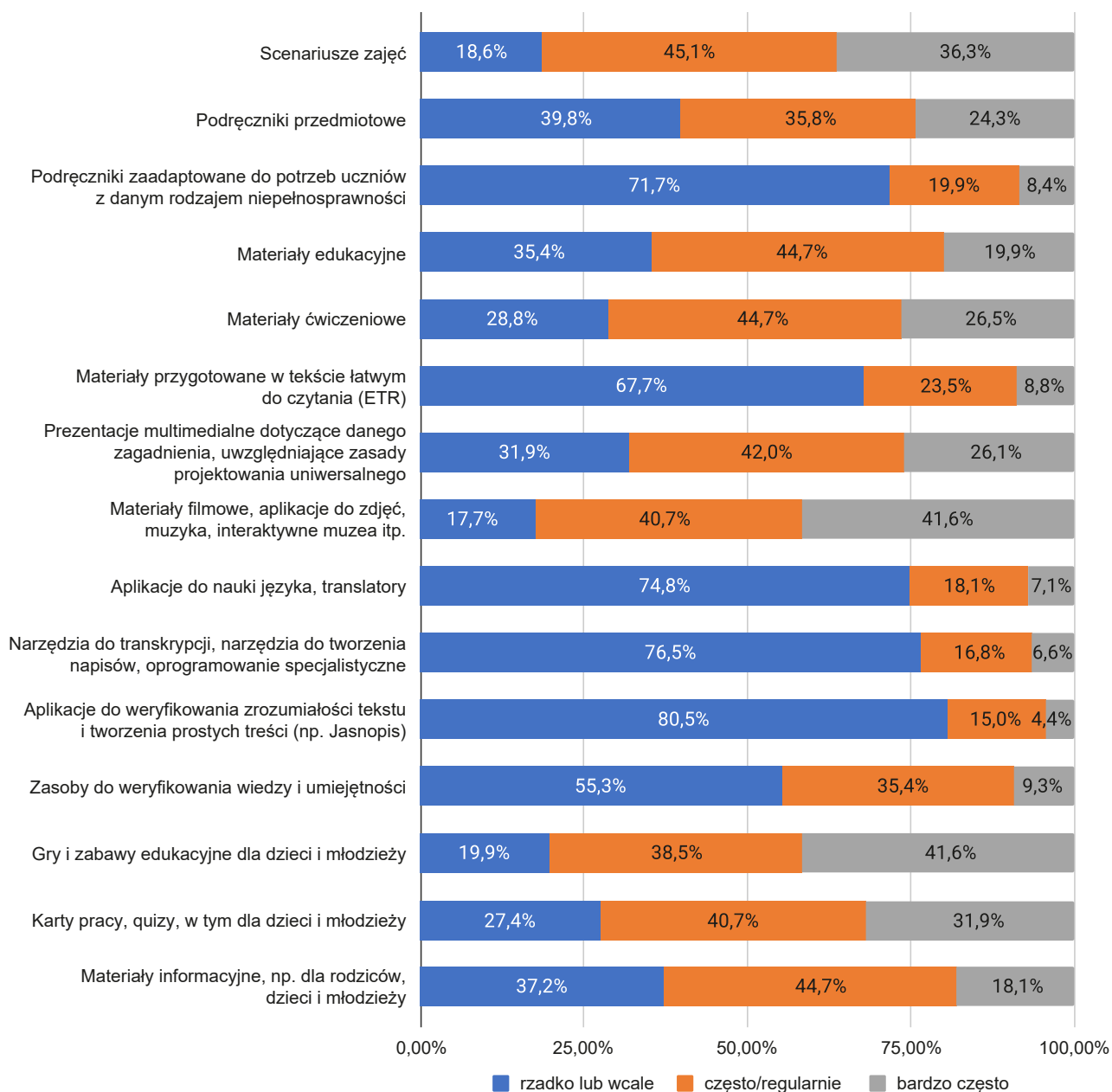
Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu. Obszar przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 6

Częstotliwość wykorzystania elektronicznych zasobów metodycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą w ocenie nauczycieli przedmiotu – pozostali nauczyciele

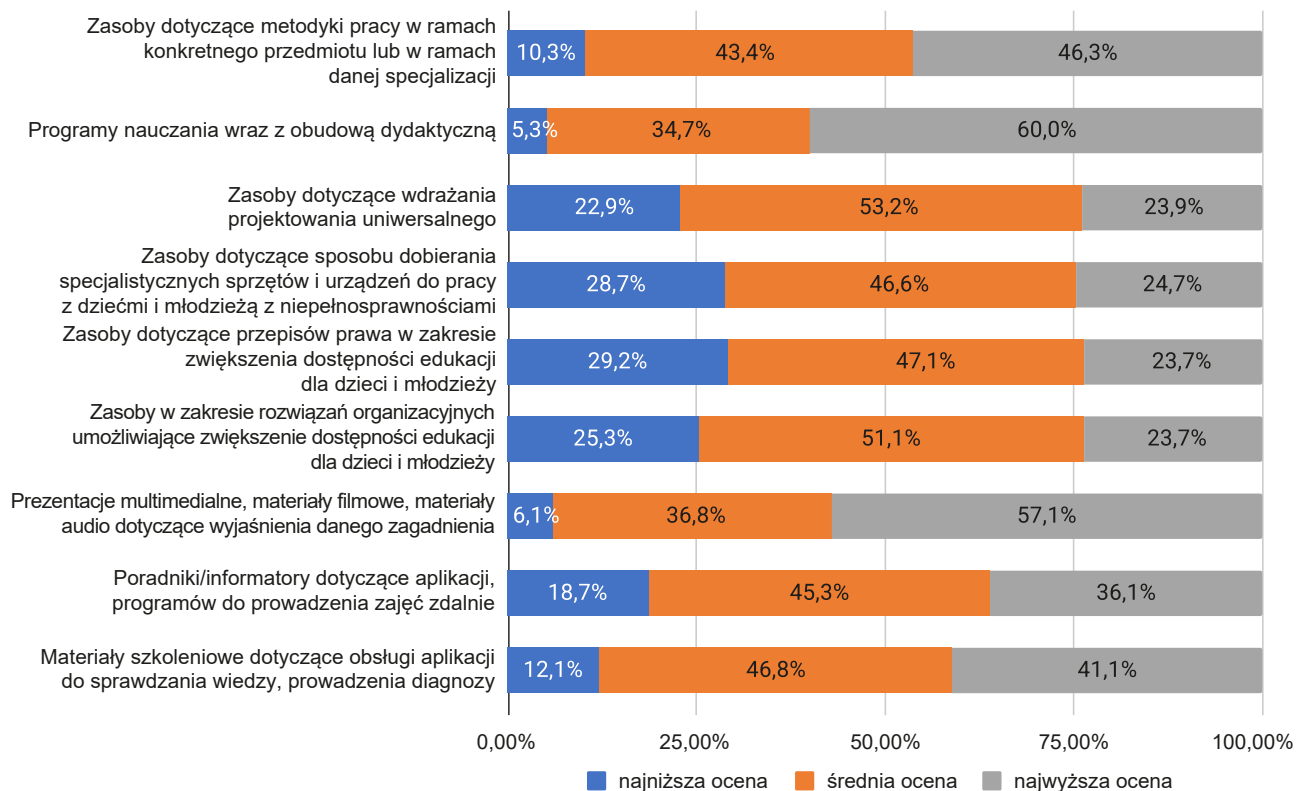

Źródło: oprac. własne.

6.4. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.3

Wykres 1

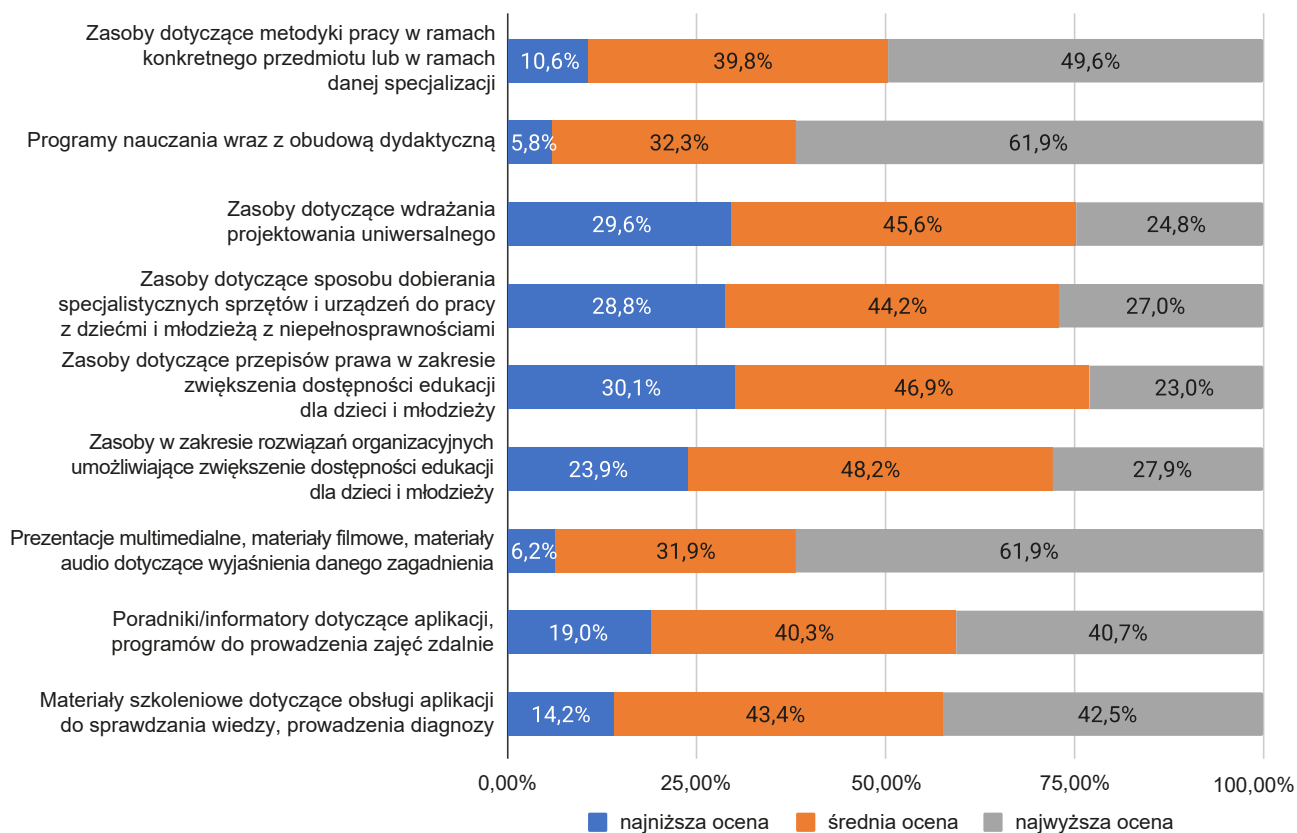
Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotu. Obszar matematyczno-fizyczny i informatyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 2

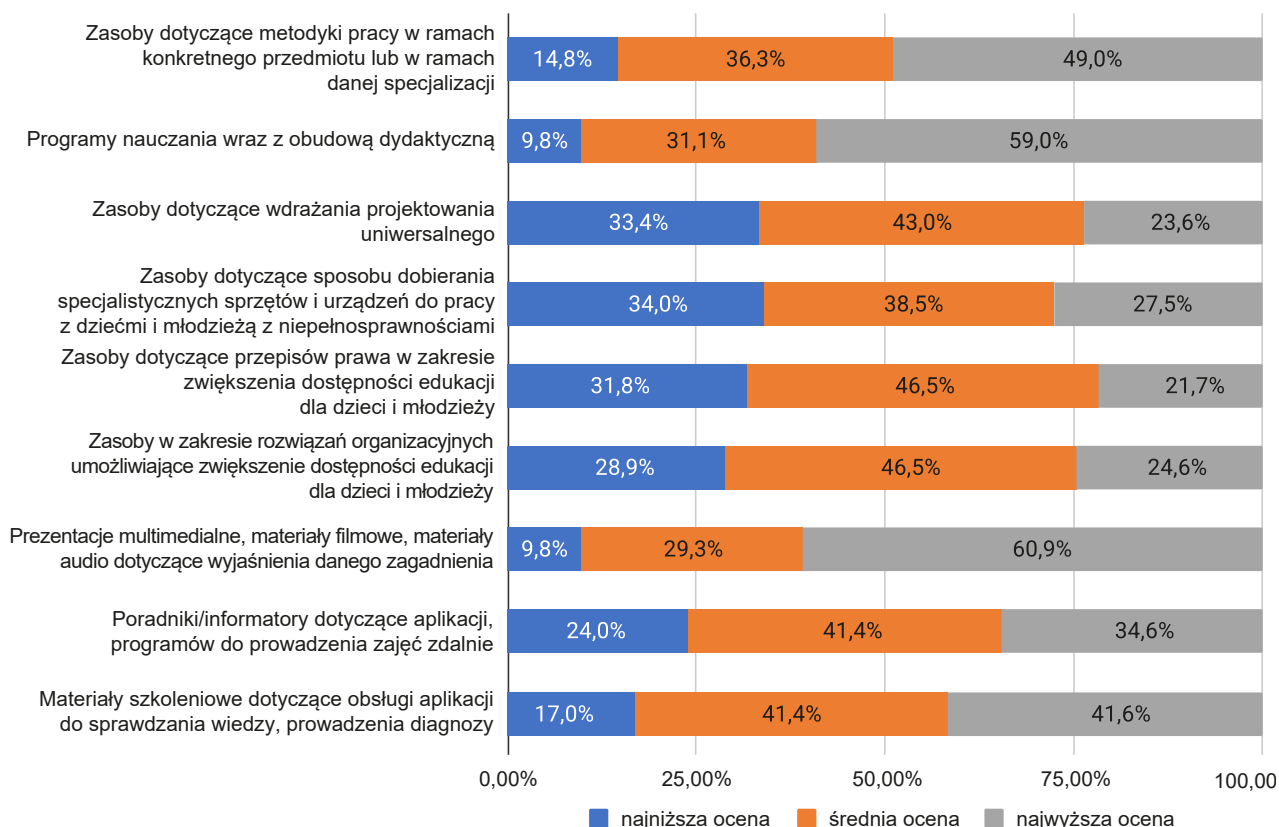
Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotu. Obszar przyrodniczy

Źródło: oprac. własne.

Wykres 3

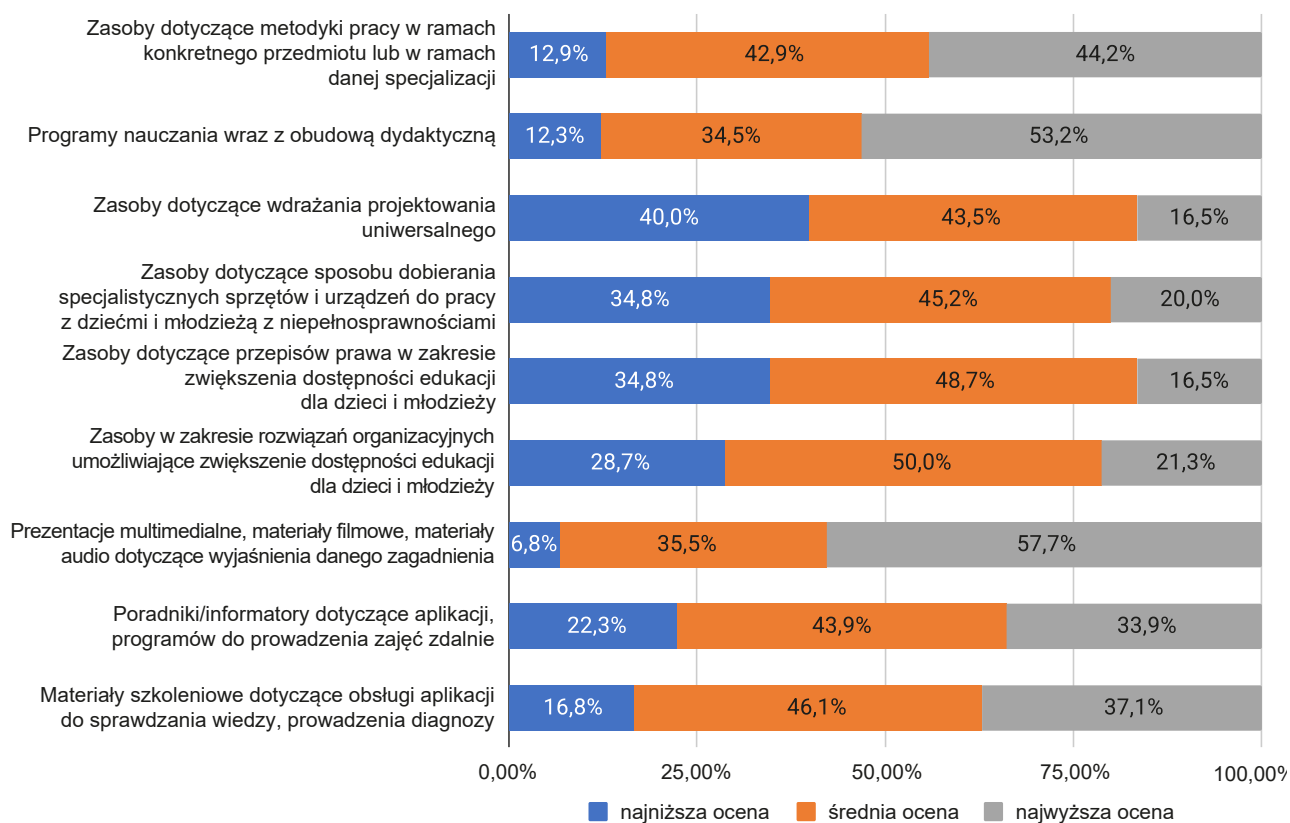
Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotu. Obszar humanistyczny i artystyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 4

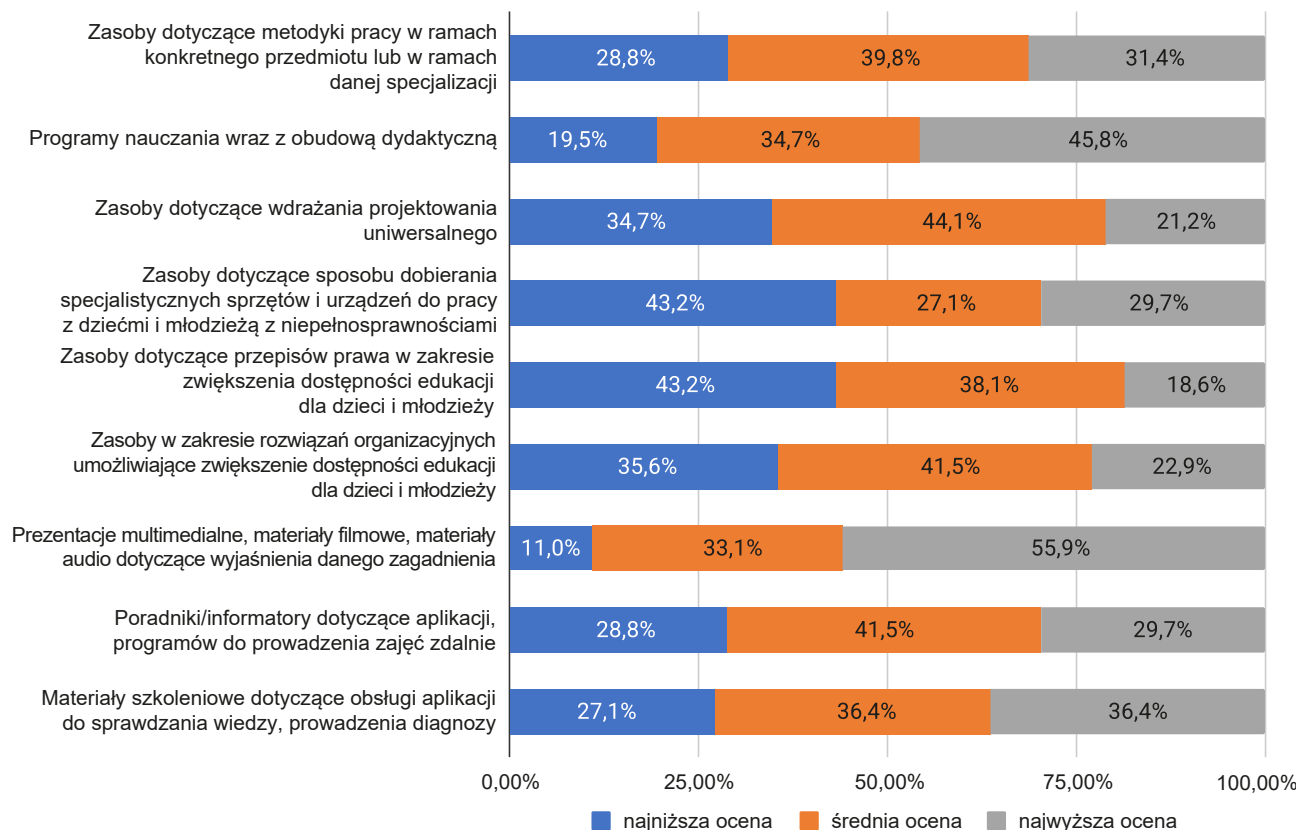
Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotu. Obszar języków obcych nowożytnych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 5

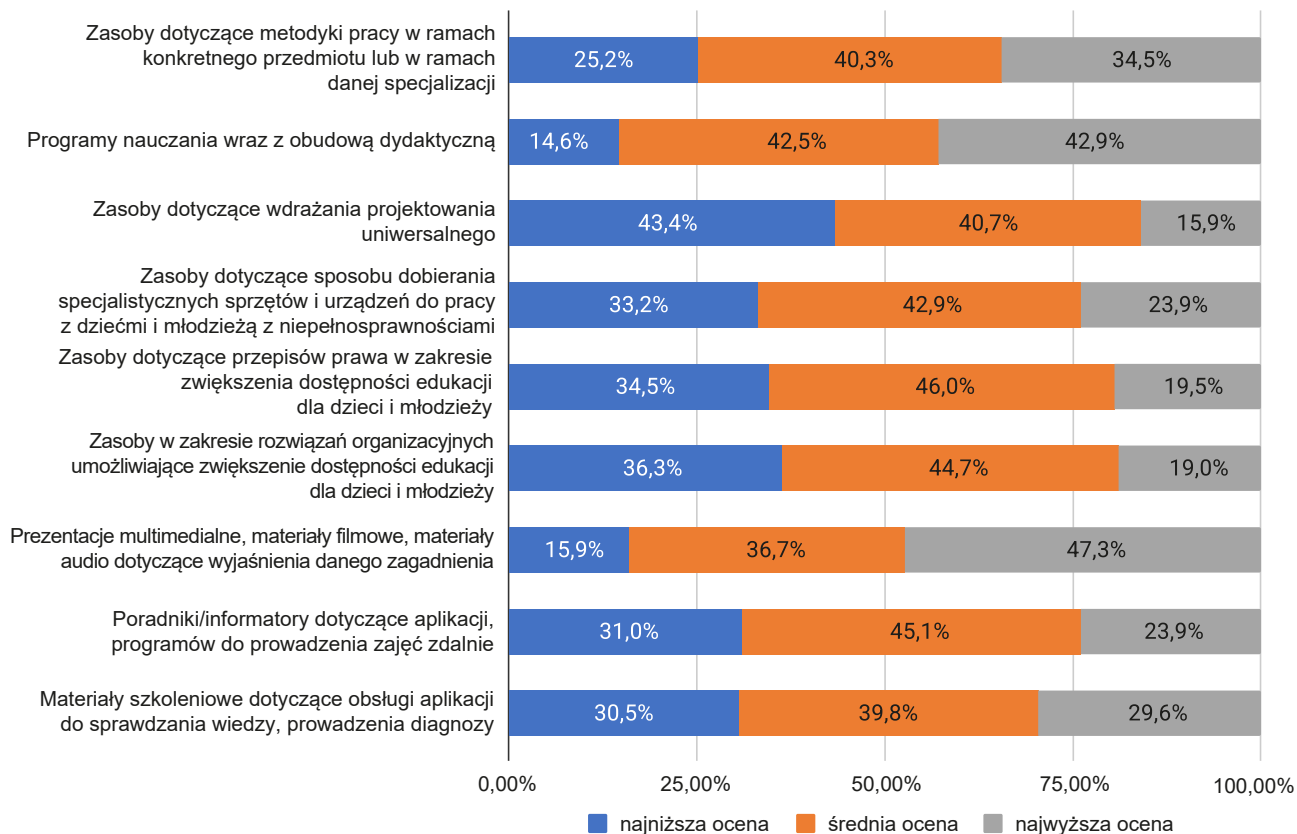
Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotów. Obszar przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 6

Ocena zapotrzebowania na określone rodzaje zasobów elektronicznych przydatnych do podnoszenia wiedzy i umiejętności w danym obszarze zawodowym wg nauczycieli przedmiotu – pozostali nauczyciele

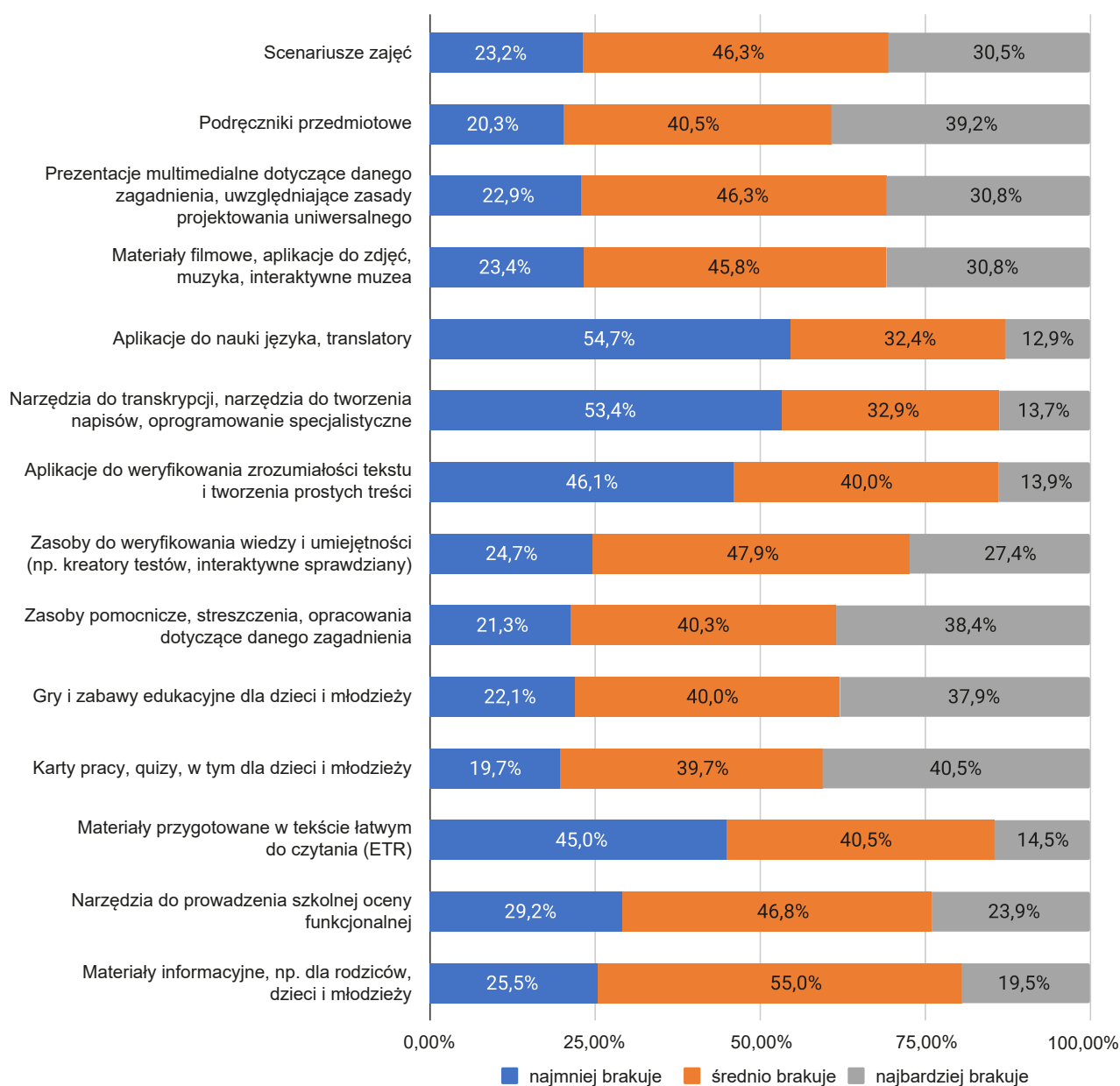

Źródło: oprac. własne.

6.5. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 2.4

Wykres 1

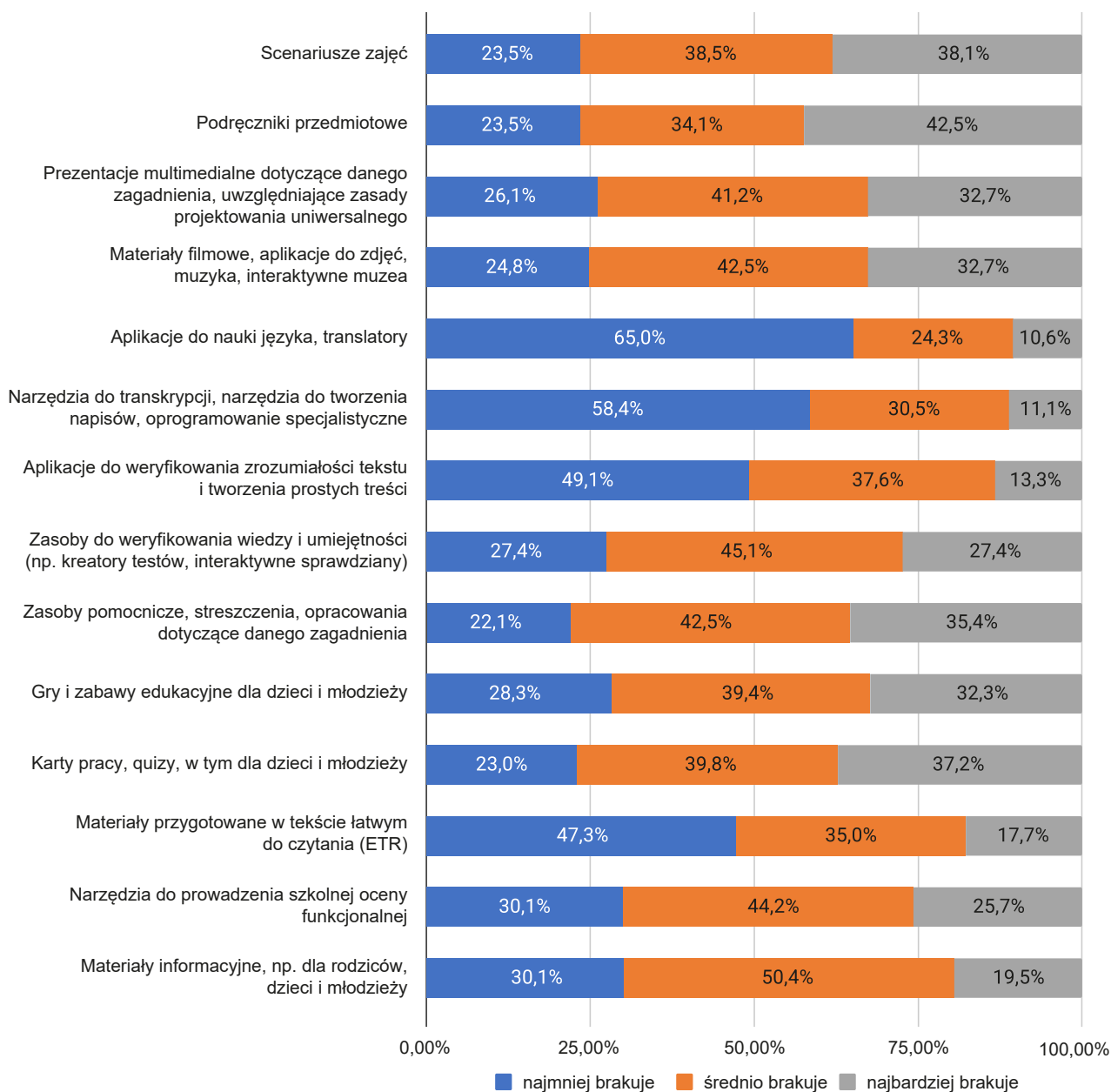
Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu. Obszar matematyczno-informatyczny i informatyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 2

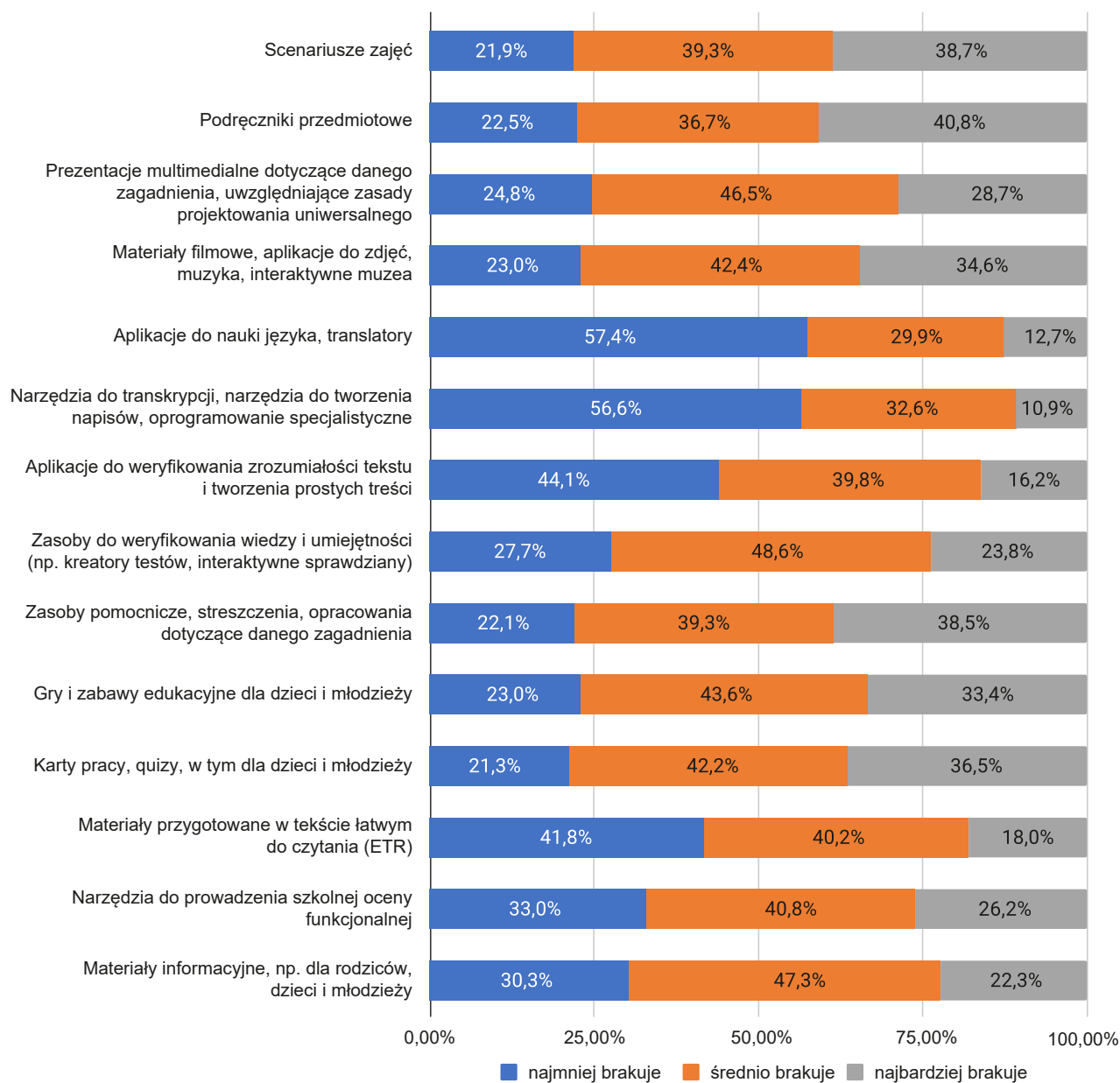
Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu. Obszar przyrodniczy

Źródło: oprac. własne.

Wykres 3

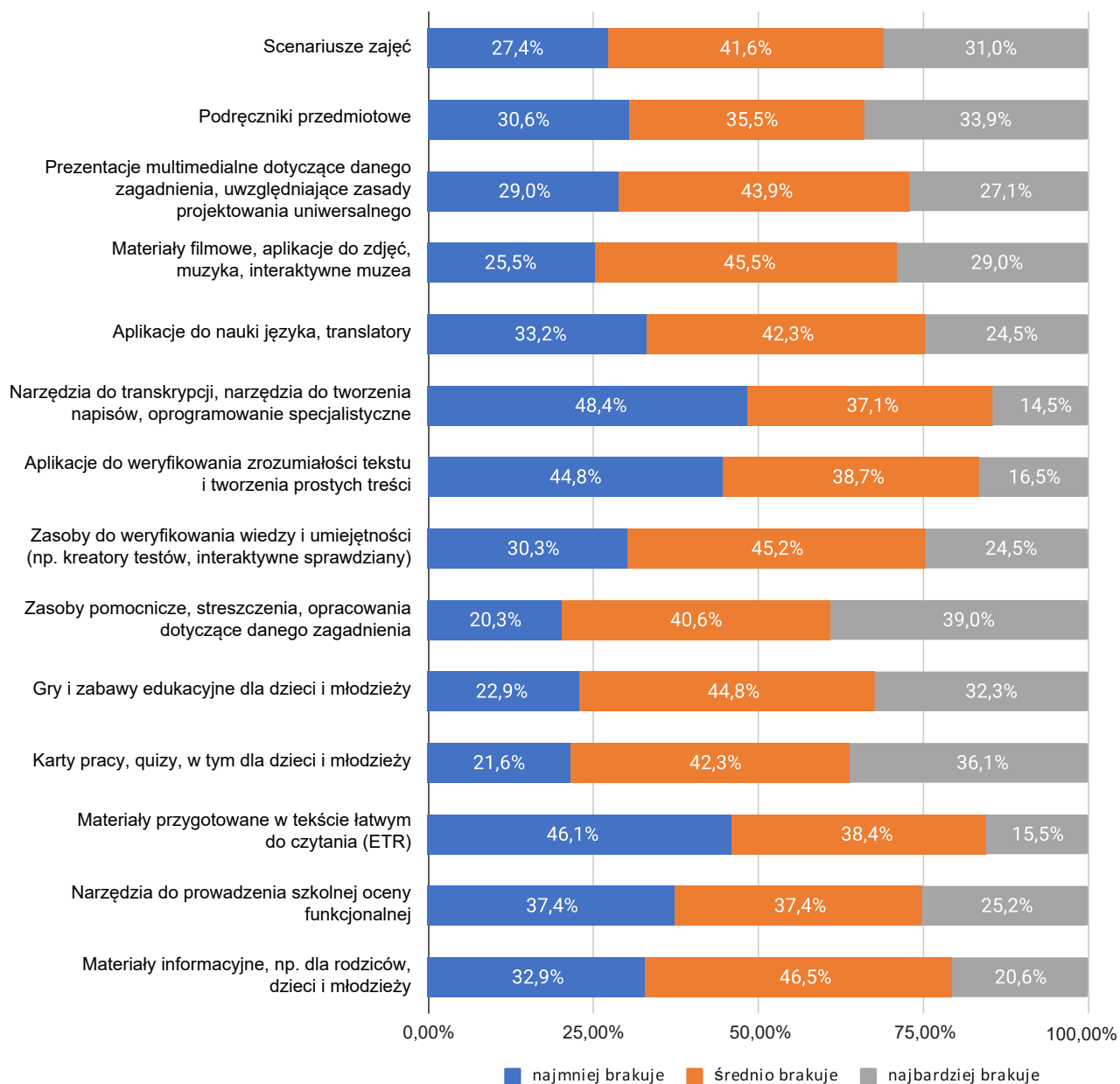
Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu. Obszar humanistyczny i artystyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 4

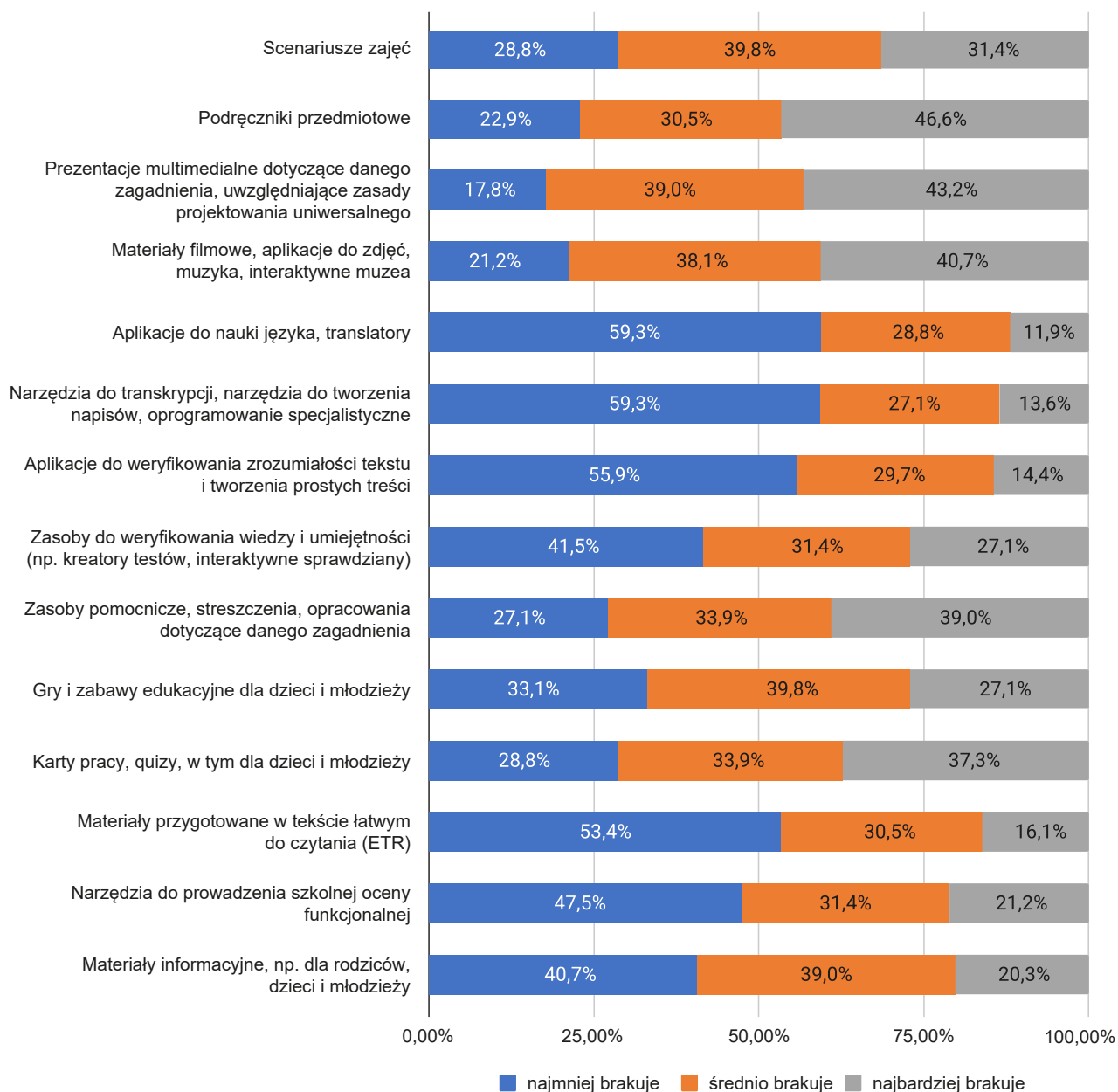
Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu. Obszar języków obcych nowożytnych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 5

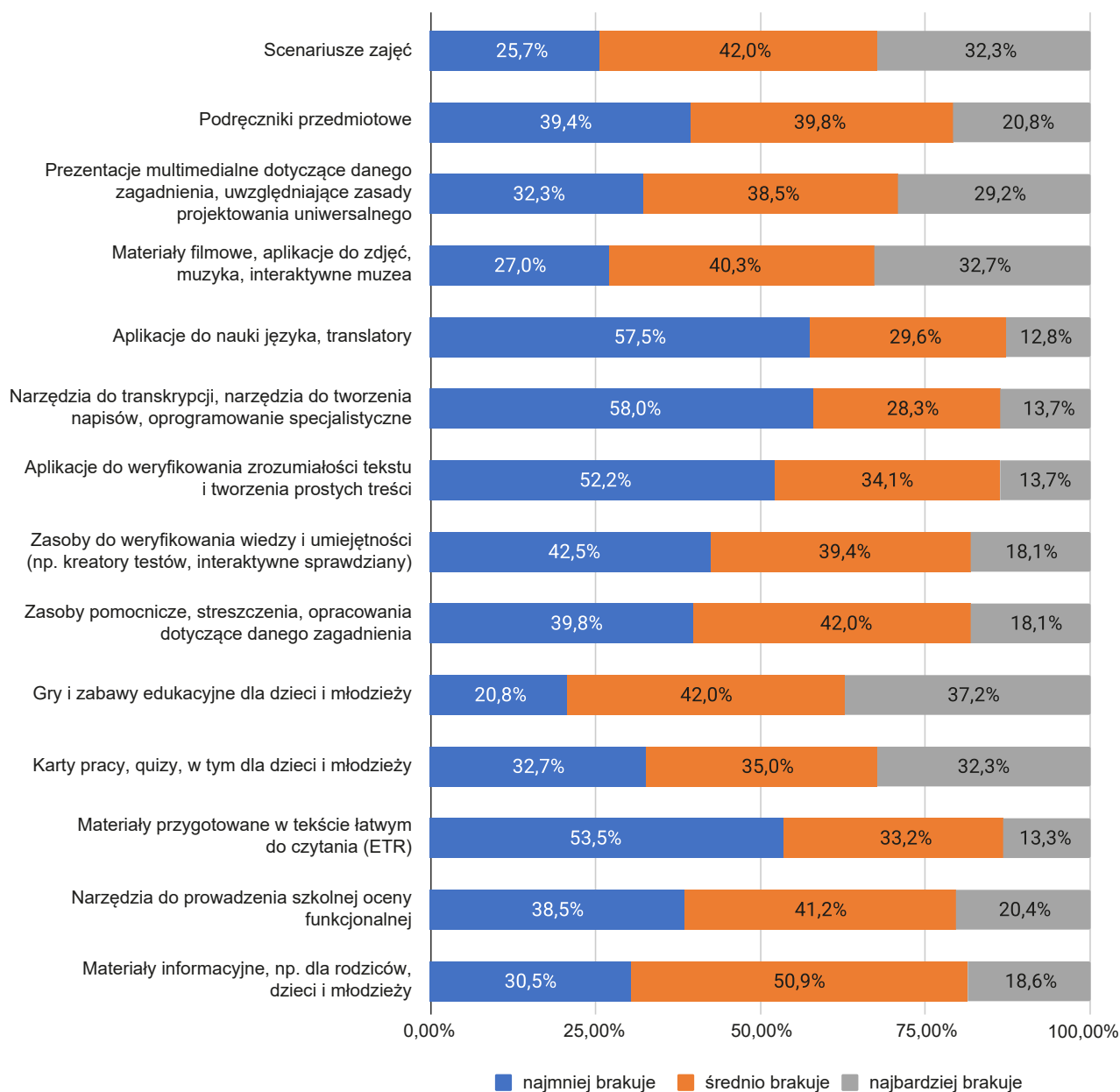
Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu. Obszar przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 6

Dostępność zasobów dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych w opinii nauczycieli przedmiotu – pozostali nauczyciele

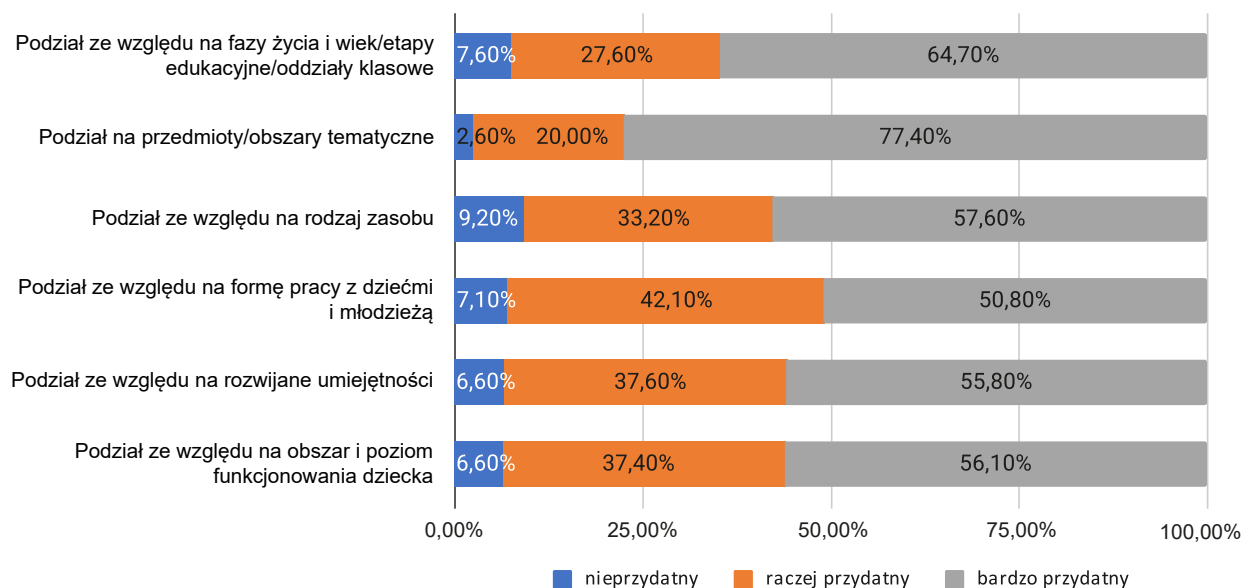
Źródło: oprac. własne.

6.6. Zestawienie procentowe danych dotyczących odpowiedzi na pytanie 3.1

Wykres 1

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu.

Obszar matematyczno-fizyczny i informatyczny

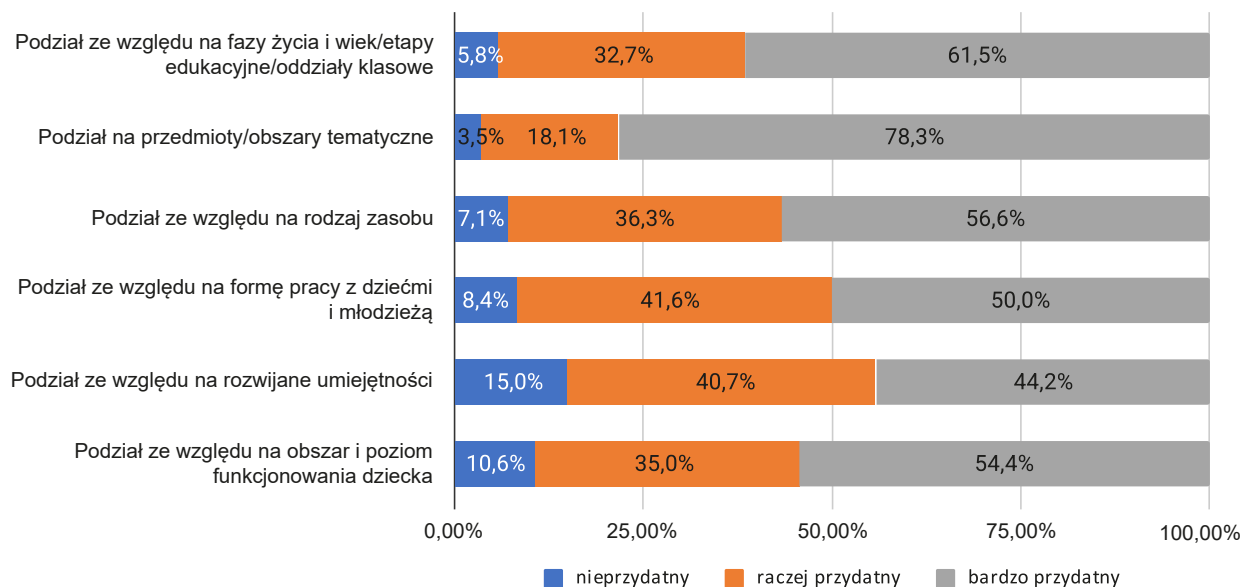

Źródło: oprac. własne.

Wykres 2

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu.

Obszar przyrodniczy

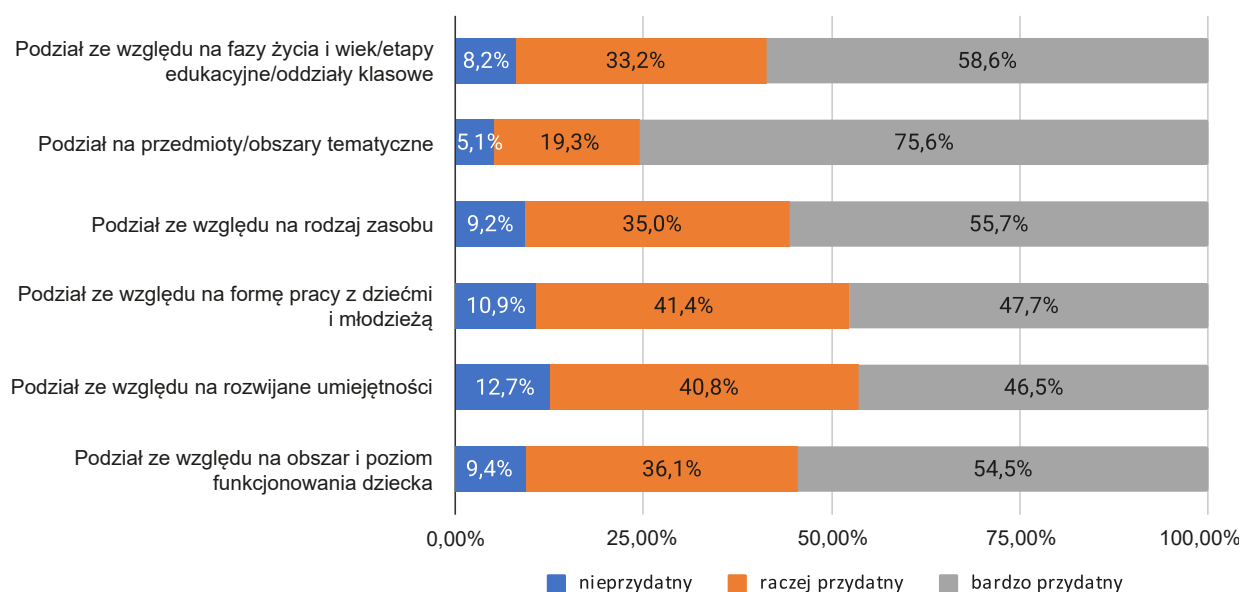

Źródło: oprac. własne.

Wykres 3

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu.

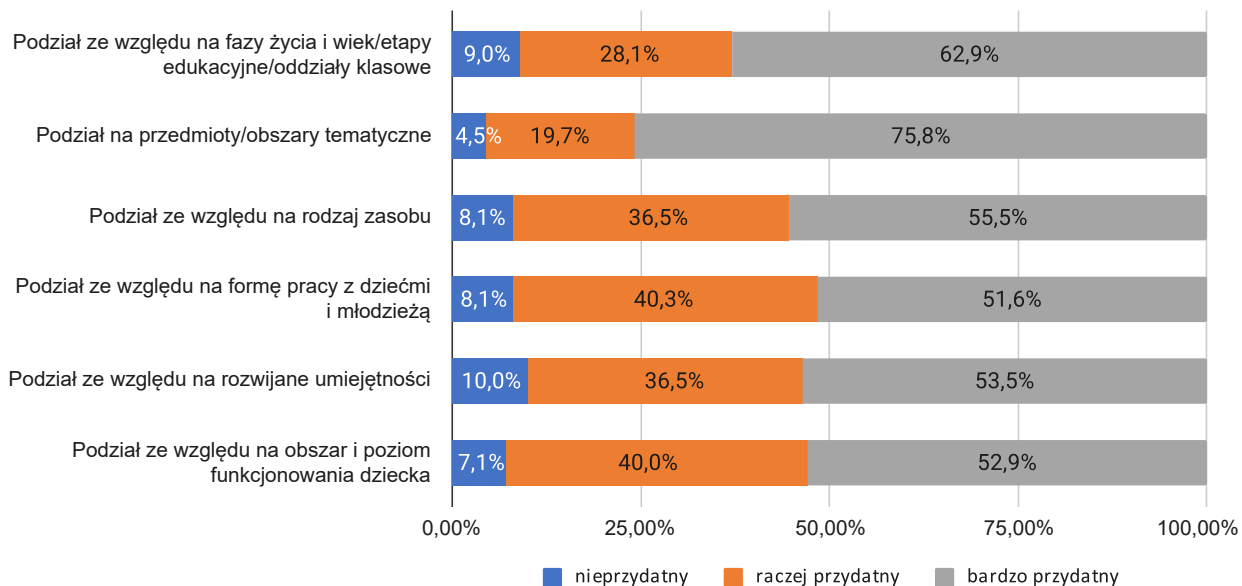
Obszar humanistyczny i artystyczny

Źródło: oprac. własne.

Wykres 4

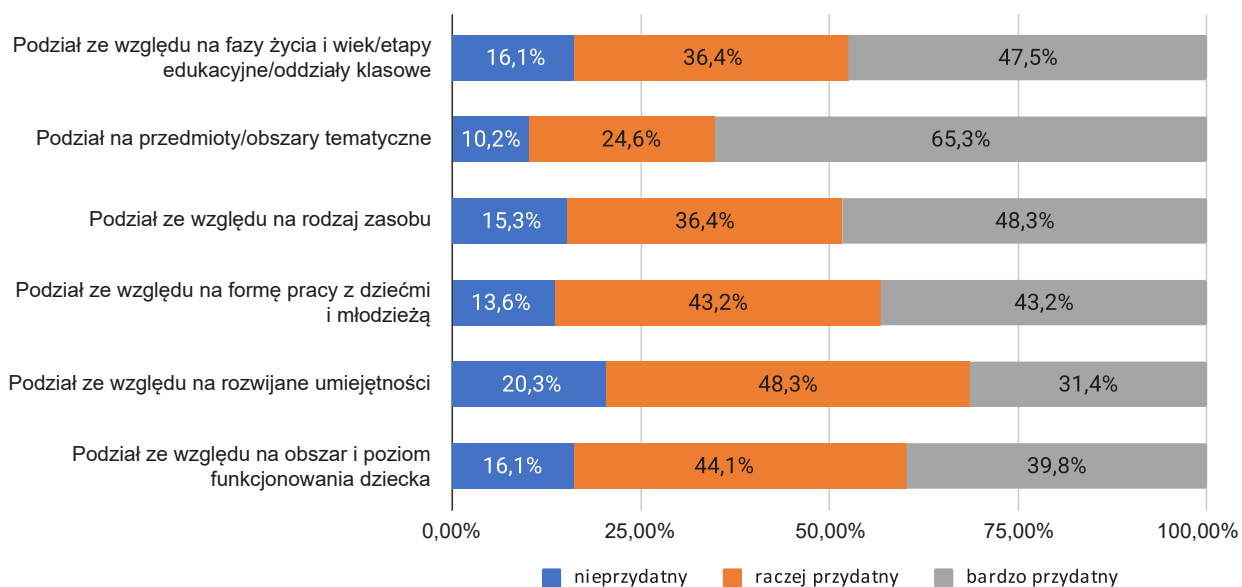
Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu.
Obszar języków obcych nowożytnych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 5

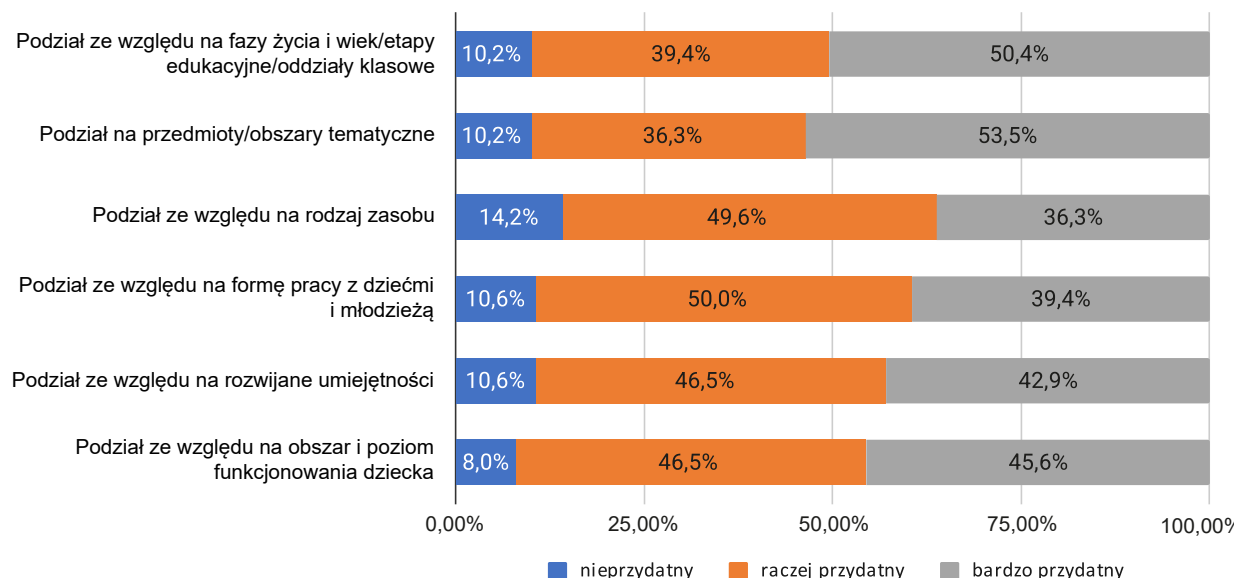
Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu.
Obszar przedmiotów zawodowych

Źródło: oprac. własne.

Wykres 6

Przydatność różnych sposobów katalogowania zasobów metodycznych i diagnostycznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży w ocenie nauczycieli przedmiotu – pozostali nauczyciele

Źródło: oprac. własne.